

Anișoara-Violeta CÎRA

Memento Vivere

Cartea Marianei

 Eurostampa

MEMENTO VIVERE

Cartea Marianeii

ANIȘOARA-VIOLETA CÎRA

MEMENTO VIVERE

*Cartea
Marianei*

Editura Eurostampa

Timișoara, 2023

Editură acreditată C. N. C. S. pe domeniile:
FILOLOGIE, ISTORIE ȘI STUDII CULTURALE,
ARTE VIZUALE, MUZICĂ.

© 2023 - Anișoara-Violeta Cîra.
Coperta: Mihaela Gruber.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CÎRA, ANIȘOARA-VIOLETA
Memento vivere : Cartea Marianei / Anișoara-Violeta
Cîra. - Timișoara : Eurostampa, 2023
ISBN 978-606-32-1317-5

821.135.1

Editura Eurostampa

Timișoara, Bd. Revoluției din 1989 nr. 26

Tel.: 0256-204816

edituraeurostampa@gmail.com

office@eurostampa.ro

www.eurostampa.ro

Tipărit la Eurostampa

Motto:

„Te voi lăuda,
că sunt o făptură
așa de minunată.

Minunate
sunt lucrurile
Tale
și sufletul meu
le cunoaște
foarte”

(Psalmul 138, 14).

Priveam nedumerită monitorul din stânga mea. S-a stricat? În Germania, la Terapie intensivă, se pot strica aparatele? Tensiunea 60/40, inima se chinuia, săraca, dar cu cine să lupt? Nu puteam să abandonez totul acum, când Andrei și Mihai își așteptau mama acasă, când Adi se lupta și el cu neajunsurile din țară... Acolo Sus, Cineva, în mod sigur, mă iubește! Am reușit, cu cele din urmă puteri, să sun la doctor și la asistentele de serviciu, mai departe... „Dar, Marianne, unde ești? Întoarce-te repede!... De ce ai plecat de la lucru?” Sărăcuța, surioara mea, îngerul meu păzitor, care lucra chiar aici, în spital, nu mai rezista... Fugise, ca să poată plânge... De când am deschis ochii pe lume, au avut grija de mine și Ea, și Mama. Și acum... a câta oară?

– Schnell, schnell! Wir verlieren sie, bringen 3-4 Flaschen Blut mit... („Repede, repede! O pierdem, aduceți repede 3-4 flacoane de sânge”)...

– Aber, Herr Dr. G wir übertragen sie nicht in den Operatorblock? („Dar, domnule Dr. G, nu o transferăm în blocul operator?”)

– Nu mai avem timp... Îi facem aici punctia și tot ce mai trebuie făcut, până o stabilizăm!

Auzeam toate acestea ca prin vis. Eram eu? Unde mă aflam...? Nu înțelegeam mai nimic... Dintr-o altă lume, o voce parcă îmi spunea: „Ai grijă, dacă te afli pe un câmp verde, la capătul căruia este o lumina albă, părăsește-l!”. Când am plecat din țară, Cami, fina mea, m-a atenționat asupra acestui fapt. Mă pregătea?... Presimțea ce va urma? Subconștientul meu lucra, doar că eu, sub influența narcoticelor (ulterior, am aflat că, pe lângă morfină, mi se injecta și extract din venin de viperă), nu puteam gândi, cât despre vorbit, nici pomeneală! Oricum, chiar dacă voiam să rostesc ceva, nu puteam fi înțeleasă, în jurul meu se vorbea numai în germană.

Parcă pluteam, nu simțeam nimic, nici mâini, nici picioare. Nimic! Eram lucidă, dar atât! Am înțeles că operația a fost destul de lungă, a durat peste 8 ore. Marianne a plecat acasă, voia să îmi facă o supă de legume. A revenit cât a putut de repede... S-a așezat în genunchi, implorându-mă:

– Te rog, fă-te bine! Eu nu mai rezist... Dar tu?!

Aproape o săptămână am stat în Terapie intensivă... până când medicii au considerat că o pot părăsi. În salon aveam toate condițiile, în schimb: eu nu mai eram la fel. Când voi fi din nou ca înainte? Va exista un când, în care să pot umbla, să pot fugi? Recuperarea era foarte grea, dureroasă și obositoare... Și încă mai este!

Vara se apropia. În țara mea, mă așteptau toți ai mei: mama, Adi, copiii.

Mirela, sorella din Timișoara, mă încuraja. Avea planuri cu mine. Pentru a mă ajuta să trec mai ușor peste greutatea, s-a gândit că îmi trebuie o ocupație, care să-mi dea încredere în puterile mele. Mi-a propus să încep o facultate. Literele, de exemplu, unde era ea profesoară. Eu?!... Nu îmi ajunge o Politehnică? Acum, Litere?! La vârsta mea? Nuți, pentru a mă putea ajuta cât mai mult, a urmat cursurile unei școli de masaj... Fiecare căuta, în felul ei, soluții pentru mine!

Timpul nu sta în loc, trebuia să iau o decizie. Conștiincioasă, m-am apucat de învățat pentru admitere la Facultatea de Litere. Retrăiesc de multe ori, printre lacrimi, momentele admiterii. Mirela mă aștepta pe holul facultății, cu cafeluță și salată de vinete (știa că îmi place la nebunie! Face o salată... Dar ce prăjituri?!...). Nu voiam să o fac de rușine. Cum mai puteam să dau ochii cu ea, în cazul în care ratam examenul? Așa am devenit eu o „studentă bătrână”, cum m-a numit, astă-toamnă, o boboacă. În anul al doilea, am avut examenul de Literatură comparată. Printre alți autori, și Kafka – cu „Procesul” și cu „Metamorfoza”. Mi-a revenit în minte scena cu Gregor, care stătea și privea pe fereastră.

În Germania, în zilele postoperatorii, trebuia să fac ergoterapie... Era îngrozitor de dureros! Pentru a putea respira și alt aer (aer), eram plimbată cu Rollstuhl de la

un capăt la altul al unui coridor albastru, încărcat cu picturi, în special de Dürer – era anul consacrat comerțului acestui mare pictor german.

Ajunsa la capătul culoarului, mi s-au deschis larg ușile. Mult aer și mult curent! Nu am înțeles niciodată cum de nemții nu sunt deranjați de curent. Pentru ei, era ceva normal. Pentru mine, nu.

Priveam în jos la brazii verzi... De acolo, de la etajul al IV-lea, vedeai altfel lumea. Pustiu și liniște. Niciun om. Cine să se plimbe în jurul spitalului? Deslușeam ceva animație pe iarbă, dar nu-mi dădeam seama ce se întâmplă. Când a venit infirmiera să mă ia, mi-am încercat norocul:

– Binoclu, bitte...

A doua zi mi-a adus un binoclu. I-am mulțumit frumos. L-am îndreptat imediat spre iarba verde, tăiată. Un zâmbet șters mi s-a întipărit pe față, printre grimasele de durere... Doi șoricei se alergau unul pe altul. Brusca, mi-am amintit de copilărie. De cât fugeam în toate părțile după Mariana. De cât de neastâmpărată eram și de câte bătăi de cap în dădeam surorii mele.

Voi mai putea alerga vreodată?

Voi atinge cerul?

O, tempora!

O voi mai vedea pe Mariana?

*

Sfârșit de toamnă. Astă-toamnă. Eram cu prietenii noștri, Lia și Atilla, la Miercurea Ciuc, la pensiunea unui verișor de-al lor. Au fost două zile frumoase și pline. Verișoara lui Attila ne-a dus să vedem icoana Maicii Domnului din biserica catolică. În urmă cu câțiva ani, a ținut, acolo, o slujbă însuși Papa... În magazinul de obiecte religioase, am găsit un crucifix și o icoană cu Maica Domnului. Mi-a rămas în minte statueta pe care o are Mariana la Ea în dormitor, primită în dar de la unchiul din partea tatălui, Octavian. Acesta a murit tânăr, înaintea tatălui nostru. Din amintirile mele, parcă el, Octavian, a fost primul dintre cei 8 frați care au plecat, cu toții, Acasă. Am tot căutat un crucifix ortodox, cu brațele egale. Voiam să-l cumpăr pentru a-l oferi Mirelei-Ioana. Ea face colecție de crucifixe. I-am găsit și i-am luat unul până la urmă. Mi-a părut rău că nu mi-am cumpărat și eu unul la fel. Dar iconița era, Doamne, o minunăție! Pe aceasta am luat-o pentru mine. Peste câteva luni, am adus-o cu mine în Germania. Și Mariana, care era internată în spital, și-a dorit-o. I-am dus-o la spital cu tot dragul, cu toată nădejdea. Cine ar fi crezut că iconița aceasta va ajunge la Mariana?

Plouă, plouă mărunț! Picături firave. Nu pot vedea în ele decât lacrimi.

*Dacă ploaia ar grăi,
Lacrimile din suflet s-ar transforma în suflețe
din lacrimi.*

*Dacă moartea nu ar sta la pândă,
Câmpiile pline de verdeață s-ar goli de noi suflețe.*

*Dacă sufletul rătăcitor prin cenușa timpului rătăcitor
ar urla,*

Eternul din inimă ar plânge neconținut.

*Poate doar Singurul, Cineva, ar primi cu bucurie
sufletul trist și îngândurat.*

Dacă... dacă... dacă...

Doar dacă... nu l-aș fi întâlnit acum pe Thanatos...

Plouă. Plouă mărunț. Semănătură nesfârșită de lacrimi.

Și noian de SUSPINE...

Iubirea, izvor mereu viu, curge prin venele înnegrite de timp.

*

Era în ultima lună din Anul Domnului 2022. Așteptam Sfânta Sărbătoare a Crăciunului. Am primit un telefon de la Mariana, care mă tot întreba dacă sunt la Ocna de Fier, dacă Adi e lângă mine. Urmarea...

– Am cancer! Inoperabil!

Tăcere mormântală. Am închis telefonul. Fără aer!

*

Două luni au trecut foarte greu. Alături de Adi, soțul meu, mă izolasem la Ocna de Fier într-o spaimă de moarte. Și de viață. Bietul Adi, de câte ori m-a însoțit într-o cumpănă precum aceasta!

Voiam cu disperare să mergem la Mariana, iar Ea să ne îngăduie s-o vizităm. Dar era neînduplecată. Îmi interzicea să mă și gândesc la problemele Ei de sănătate. O imploram: „Mariana, dar nu acum... Peste 2-3-4 luni, când vei fi mai bine”.

Începuse un tratament de imunizare, nu avea dureri, speram la o ameliorare în următoarele săptămâni...

– Cine știe ce va fi peste patru luni..., îmi bloca Ea orice tentative de apropiere.

– Nu ceda, Mariana! Tu m-ai învățat să lupt până la ultima speranță.

– Eu nu mai am nicio speranță. Tu ai mai avut paisprezece ani. Eu nu mai am nimic de trăit.

Îmi țineam orele cu elevii mei plângând. Mariana nu voia să o vedem așa de schimbată în rău. Dacă ar fi putut, s-ar fi ascuns de toată lumea. De noi, de colegii Ei de la spital. În loc să o ajute, cele două ședințe de imunoterapie au dărâmat-o. Au lăsat-o fără vlagă. Îmi spunea la telefon că se simte relativ bine, că înainte de imunoterapie n-avea nicio durere, că acum nu înregistrează nimic altceva decât efectele adverse ale imunoterapiei. Dar nu e îngrijorată. Hm! Ce ușor e să spui asta când sora ta nu te vede!

Într-o zi mi-a zis că, după o vizită la doctor, a observat că i s-a blocat piciorul și că îl arunca în aer, în loc să-l pună pe pământ.

– Exact ca tine, Anișoara! Acum te înțeleg. Nu le-am spus lui Pati și Hansi, să nu se întristeze!

Dar și mie multe mi-a ascuns. Zilele treceau foarte greu. Nici eu nu mă simțeam bine. Aparatul de electrostimulare, pe care Mariana mi l-a cumpărat, se stricase. Mi-am căutat altul. Cum nu știam ce să-mi iau, ca de fiecare dată, i-am cerut surorii mele părerea. Mi-a răspuns scurt:

– Măine!

De ce? Înțelegeam că nu-mi putea răspunde pe loc, se mai întâmplase, și acum îmi sună în urechi replica Ei cea mai frecventă: „Nu pot. Am pacienți”. Dar revenea cu un telefon până la sfârșitul zilei. M-a îngrijorat formidabil acel „Măine!”

Apropo, cum s-or descurca acum pacienții fără Ea? Nu mi-a mai răspuns la întrebarea despre aparatul meu de electrostimulare. În ziua următoare, adică „măine”, în 15 februarie, mai precis, am primit un telefon de la... Mariana. Am crezut că s-a uitat, între timp, peste ce i-am trimis. Dar... nu era Mariana, ci Patricia, unica Ei fiică, singura mea nepoată de soră. Plângea. „Veniti aici urgent! Avem nevoie de voi! De ajutorul vostru”.

Ne-am împachetat lucrurile. Ce aveam pe la Ocna de Fier, ce-am mai putut cumpăra. N-am întârziat o secundă. Ne era teamă că nu o mai prindem în viață pe Mariana.

*

Am găsit-o într-un spital. Nu într-unul oarecare, ci într-unul unde Moartea pânđește în fiecare colțișor, e deja prezentă în fiecare suflare. Acum, când am început să scriu despre ce ni se întâmplă, o aștept cu-nfrigurare să vină. Ea, mârșava. Ea va fi prietena mea. Nu peste mult timp, Mă va însoți și pe mine Acasă.

*

O lună a stat Mariana în spital. Doctorii nu știau ce să-i mai facă pentru a o stabiliza. A primit săptămânal poșetuțe cu sânge. Dar sângele mergea unde voia el. Unde? Nu se știa. A vrut după două săptămâni să vină acasă. Era incomod și deprimant în spital. Doctorița i-a comunicat că, dacă ar pleca, ar face herzinfarkt din cauza Kaliumului cu valori scăzute „până nu se mai poate” (vorba Marianeii).

Nu mai rezista. În fiecare zi apărea ceva nou. Și nu de bine!

La acel spital, ajunsese în comă diabetică, cu glicemia 500. Patricia și Hansi și-au pus întrebarea dacă nu ar fi fost mai bine să nu o interneze. Mai ales că Ea însăși nu voia internarea. Știa ce-i în spitale. A lucrat în domeniu 30 de ani. Până la pensionare. Prima zi de pensie a coincis cu primirea diagnosticului crunt, însoțit de previziunea că mai avea de trăit 4 luni. Nu e strigător la cer?

În urmă cu 15 ani, exact de ziua mea, am primit și eu un cadou similar – osteclastom. O tumoare care mi-a inva-

dat coloana. Foarte prost situată. Domnul Doctor Bordoș, șeful Clinicii chirurgie II de la Spitalul Județean din Timișoara, mi-a spus direct în față: „Aici în țară nu ai nicio șansă!” Cu ajutorul Doamnei Doctor Susana Dumele, mi-am făcut rapid toate investigațiile necesare, pentru a le putea trimite urgent în Germania. La spitalul unde lucra Mariana. Îngerul meu păzitor, Mariana! Trăiesc datorită Ei! Ea m-a ajutat și atunci. A putut! Am trecut prin patru operații dificile și cu multe complicații. Mariana a avut grijă de mine. A avut priceperea, îndemânarea, răbdarea necesare. Au trecut de atunci aproape 14 ani. Dar acum? Eu? Sunt neputincioasă. Mă mișc pe lângă Ea, chinându-mă să-mi înghit lacrimile. Cum să o salvez eu? Ce voi putea, oare, face pentru sora mea?

*

Am luat icoana de la spital. Zilele trecute mi-a cerut să i-o pun pe dulap, exact în fața Ei. Deschidea ochii și vedea, înainte de toate, icoana. Cine știe ce nădejdi își pune într-însa?

I-am propus lui Hansi să facă rost de un scaun cu rotile. S-a bosumflat. Ce să facă cu el? I-am povestit cum Mariana m-a dus prin tot centrul cu un asemenea scaun. La început, aveam impresia că toată lumea se uita la mine. Nu mă simțeam bine. Apoi, Mariana a reușit să mă facă să gândesc că sunt foarte mulți oameni în scaun. Că nu e nicio rușine să fii bolnav. Că important ești tu.

I-am cerut și Patriciei... să insiste pe lângă Hansi, dar nu părea convinsă că e o idee prea bună...

Important era ca Ea să nu se simtă lăsată acasă... pentru că... urmează... Am emoții pentru fiecare zi de „mâine”.

*

În cele 4 săptămâni cât a stat în spital, am fost la Ea de două ori pe zi. Dacă nu m-aș fi dus, nu ar fi mâncat nimic. Drumul până la Clinica din Fürt nu se mai sfârșea, o oră și jumătate făceam, cu mașina, până acolo. Mariana nu este genul de om care să se plângă de ceva. Se închide în Ea și suferă. Chiar și în această situație, tace.

Toată viața s-a dedicat familiei și pacienților Ei nenumărați. Anul trecut, când a venit în țară pentru a finaliza actele în legătură cu moștenirea casei părinților, am văzut-o schimbată. Slăbise foarte mult. La întoarcere, m-a luat cu Ea. Chipurile, pentru kinetoterapie. Ea știa cât de fericită eram să petrecem împreună câteva săptămâni pe an. Îmi făcea bucuria aceasta.

A fost ultima oară când Mariana s-a ocupat de mine, nu doar de trup, ci și de sufletul meu. Cine ar fi crezut?...

*

Miercuri, 22 martie, 2023, ora 00.

Hansi a venit la mine în cameră, să-mi spună că Mariana nu poate respira și tușește. Mi-a cerut să fac ceva. Am început morfina. E înfiorător. Toată noaptea s-a luptat

cu tusea. Nimic din ce îi dădeam nu funcționa. Am stat și stau în dormitor cu ei.

Pe la 3, Mariana a întrebat când vine Adi, soțul meu, în ce zi. Tot întreabă de el, de parcă ar vrea să-l știe foarte aproape de mine. I-o fi teamă să nu fiu singură când... Sau vrea să-l vadă?... Nu știu.

Am încercat să-i dau Mariane o pereche de pantaloni. Hansi o ținea. Săracul Hansi nu a închis un ochi. Și a stat numai lângă Ea. Acum l-am rugat să se întindă, că se clatină pe picioare. M-am ținut de pat. Și acela s-a mișcat, că e pe role. Nu e patul Ei, ci unul adus pentru pacienții în starea sa. A fost groaznică noaptea. Simt că îmi pică ochii. Mariana a reușit, în cele din urmă, să adoarmă. Încerc și eu. Sunt buimacă.

*

Pe vremea când eram în așteptarea primei operații, am avut dorința să merg zilnic la Mitropolia Ortodoxă Română, a Germaniei și Europei Centrale și de Nord. Aici am întâlnit două măicuțe minunate, Maica Marina și Maica Teofana. În perioada în care am stat în spital, au venit de multe ori la mine. Alături de Părintele Arsenie. Tare bine mi-a fost! De-a lungul anilor, am păstrat legătura cu ele. Îmi amintesc că am fost odată la Mitropolie și am ascultat Sfânta Liturghie, oficiată de Î.P.S. Serafim. După terminarea Sfintei Liturghii, Înalt Prea Sfinția Sa ne-a făcut o slujbă doar mie și Mariane. Sora mea mi-a spus că, în

momentul în care Părintele i-a atins creștetul, a simțit o căldură imensă.

La spital, într-una dintre zilele nesfârșite petrecute acolo, Mariana i-a spus lui Hansi, cu lacrimi în ochi, cu o privire care, parcă, îl ruga să o scape de toată această suferință:

„Simt că se termină curând totul!”

În altă zi, nu înainte de a închide eu ușa grea a salo-nului cenușiu, cu o voce fără vlagă, în surdină chiar, mi-a spus:

„Ani, te iubesc!”

Ea nu fusese de acord niciodată cu aceste cuvinte. Spunea că sunt de prisos. Important e ceea ce simți. Dar acum s-a grăbit să-mi spună. Poate pentru ca nu cumva să plece dintre noi fără să-mi dea, și prin viu grai, asigurarea aceasta.

Și-a cerut scuze că trebuie să trec prin așa ceva. I-am explicat că nu e nicio problemă. Mă bucur că sunt cu Ea. Într-o seară, Mirela, care mă tot încurajează, mi-a transmis și gândurile lui Eugen: „Noapte bună, Piticot! Să nu-ți fie urât. Să știi și să crezi, vorba lui Eugen, că ești acolo pentru Mariana și pentru tine. Altfel, la amândouă v-ar fi mult mai greu. Vă iubim și vă îmbrățișăm cu dragoste mare”. I-am citit și Mariane aceste rânduri a doua zi.

Da, Eugen diferențiază net, calitativ, valoric, pe „a ști” de „a crede”. Pentru realizarea de sine, „a ști” nu-i de ajuns. E necesar „a crede”.

Alte zile, alte încurajări de-ale Mirelei: „Anutză dulce, cum mai ești, cum sunteți, de fapt? M-am gândit mult la ce mi-ai spus azi despre tăcerea aceea apăsătoare... despre apăsarea însăși, pe care am resimțit-o, am rețrăit-o... «Ce ființă nefericită e omul!», citez din Eugen...”

Mirela m-a îndemnat să scriu, să mă descarc. Vede în scris o terapie pentru durerea mea și un omagiu pentru unica mea soră.

„Va fi pentru Mariana. E așa de frumoasă relația voastră și de nobil sacrificiul alor voștri. Mai întâi al lui Hansi, când ai fost tu bolnavă. Acum al lui Adi și al feciorilor. Al ei, an de an, pentru a te face să mergi mai bine. Mie mi-a spus că dacă ea ar fi fost în Timișoara, tu ai fi mers absolut normal. Scrie cât de mult poți! Nu lăsa să se piardă nimic!”

*

Astăzi, 22.03.2023 (Doamne, cum se potrivesc numerele!), a venit preotul paroh Teofil Herineanu să stea de vorbă cu Mariana. Este Preot Iconom Stavrofor, strănepotul vrednicului de pomenire Arhiepiscop Teofil Herineanu al Clujului (†1992), parohul comunității și, în același timp, consilier cu probleme economice. Cât l-am așteptat! Era important să vină. Ca să aibă Mariana pace. Am crezut că va veni și Măicuța Marina. Nu a putut. Mi-a promis că, în zilele următoare, va face tot posibilul să ne viziteze. Mariana abia a răspuns, cu „da” și „nu”, la întrebările

preotului. Dar, după acest dialog, am simțit și eu liniștea Ei. Știam și mi-a confirmat și Mirela: „E foarte important că s-a împărțit. O ajută ca filtrarea sângelui. Sau chiar mai mult”.

*

Am schimbat planul. Nu-i mai dau eu de mâncare. O prepar doar. Îl las pe Hansi să o hrănească. În acest fel, le dau șansa unei intimități, chiar în condițiile date. Hansi îi duce fotografiile și îi amintește de diferite perioade din viața lor, unele frumoase, altele grele. Are o răbdare cu Ea! Rar am văzut așa ceva. Tot așa răbdare a avut și cu mine în urmă cu câțiva ani. Am privit împreună o fotografie în care eram eu și Mihai dând jos tapetul din casa pe care și-au cumpărat-o. Era exact când am avut prima operație. În 2008.

A trimis Dumnezeu pentru noi doi bărbați minunați, cu suflet mare. Adi a venit pentru mine, Hansi pentru Mariana. Atunci, după prima operație, Adi i-a adus în Germania pe cei doi fii ai noștri, pe Andrei și pe Mihai. Cum i-a scos din țară, nu știu! Cineva acolo Sus a avut grijă ca ei să-mi fie alături. În spital, Adi stătea la capul meu, în stânga mea, citindu-mi din *Biblie*, ori din viața și minunile sfântului Ardealului, Arsenie Boca, iar copiii au dormit cu mine în pat. Mihai avea 8 ani, Andrei 14. Tot atunci, Adi mi-a promis că, odată întorși în țară, vom merge la Prislop și la mănăstirea Călugăra. Așa a fost. În familia noastră toate promisiunile au fost respectate.

A mai trecut o noapte. Mai liniștită. De data asta, am vegheat-o împreună cu Patricia. I-am mărit Mariane doza de insulină. Nu pentru că ar avea dureri. Nu are! Ceea ce mă bucură. O fi o altă surpriză din partea Ei – nu ne spune ce simte, pentru a nu ne necăji? Dându-i morfina, câte opt picături la 3-4 ore, poate respira mai bine și tusea aceea păcătoasă se mai oprește.

23.03 – seara.

A venit asistenta pentru a-i face Mariane tratamentul. Sora mea nu a reacționat. N-a vorbit deloc, nici măcar n-a tresărit când acul i-a perforat pielea. Hansi i-a pregătit cina. S-a apropiat de Ea cu lacrimi în ochi și a rugat-o să se trezească. I-a sărutat de mai multe ori fruntea galbenă ca florile de gălbenele, implorând-o să se ridice pentru a mânca.

– Așa mi-ai promis: că mâncăm împreună! Hai, draga mea! Mi-ai promis...

– Hm... daaaaar nu e frumos, nu e corect, eu vreau să dorm, te rooog! Lasă-mă, nu e frumos!

Am privit stupefiată, înmărmurită, scena care mi se derula prin fața ochilor, de atâta vreme roșii. Am urcat repede treptele de lemn, ținându-mă de balustrada neagră și rece, pentru a ajunge cât mai repede în camera, care, de atâtea ori, de-a lungul anilor, a fost aranjată pentru mine. Anul trecut, în iunie, din odaia aceasta îmi țineam orele online. Pregăteam elevi pentru evaluarea națională, pentru

bacalaureat. După o zi de lecții și de exerciții fizice, Mariana îmi făcea masaj. Cu mâinile ei bătătorite de atâta lucru. Erau fierbinți. Știa mereu unde să pună mâna. Cum să mă atingă, ca să-mi fie bine. Nu pot să-mi amintesc fără să urlu. Doar El știe de ce...

Stau între Mariana și Hansi. Amândoi întinși pe pat. Între ei, scriu aceste rânduri. Hansi, neștiind ce fac, mă întreabă cu amar: „Ce te-ai face tu fără telefon?” Îi răspund că nu vorbesc cu nimeni. Notez câte ceva doar pentru mine. Despre Mariana. Vreau să păstrez cât mai multe clipe cu Ea. Le ascund pe unde apuc.

Am simțit că-i deranjez. Hansi plânge. Mariana... probabil de la morfină... dormitează. Sau? Mi-e frică să mă gândesc. Am mai stat nițel cu ei, după care am stins lumina în urma mea. I-am lăsat singuri. Din clipă în clipă, trebuie să sosească Patricia.

La spital, în salonul acela plumburiu, îmi fusese tare greu să mă mișc. Nu puteam să-i arăt Mariane cum merg, cum fac progresele pe care le tot așteptase de la mine. Eram concentrată la ceea ce îi dădeam să mănânce. Oricum, chiar și așa, foarte puțin ciugulea. Îi lipsea pofta de mâncare. Și atunci, desigur, și acum... Îi masam picioarele umflate de apă și observam cum își făceau treaba, cu răceală chiar, cadrele medicale. La un moment dat, un puștan asistent, frumușel de altfel, a răsturnat, pe jos, păhărelul cu proteine. L-am atenționat. „Sofort... einen Moment bitte!” Nu

a mai apărut. Serios? Nu doar la noi există nepăsarea asta, ci și în Germania? M-am interesat care ar fi motivul acestei delăsări. Cică lipsa de personal. Dacă le căutai pe asistente sau pe infirmiere, ca să le întrebi, să le ceri ceva, fiindcă se ivise o urgență, ia-le de unde nu-s! Proteinele de pe jos cred că au rămas vreo două zile acolo. Până când a venit doamna ce făcea curat. O turcoaică. Pot spune că, fără să aibă studii sau cine știe ce calificare, ea era cea mai cu suflet dintre toți, vorbea mai frumos. Oameni și oameni!

De atâtea ori, în alte împrejurări, surioara mea mă urmărea cu privirea, îmi observa pașii. Acolo, însă, nu era locul potrivit pentru un asemenea studiu. I-am promis că, atunci când va veni acasă, mă va vedea cum merg.

A fost tare bucuroasă că s-a întors acasă și a privit îngândurată și neputincioasă grădina Ei frumoasă cu flori de primăvară. Clematisul a început să facă frunze. Natura învie. Dar surioara mea? Mă urmărea mișcându-mă încoace și încolo. Nu zicea nimic. Am rugat-o să-mi spună dacă fac ceva greșit. I-a zis lui Hansi că e mulțumită de mine, de felul cum merg. Eu simt că pot mai mult. Trebuie! Pentru Ea, pentru tot ce a făcut pentru mine, de când m-a născut Mama noastră până acum.... Într-o zi, în timp ce-i pregăteam mâncarea, Ea stătea la masă. Mă inspecta... o simțeam cum stă cu ochii fixați pe mine. De vorbit, nu prea vorbea. Dar mimica arăta că are ceva să-mi reproșeze. Ce oare? M-am oprit și m-am analizat. Nu stăteam drept. M-am

îndreptat și am întrebat-o dacă e bine. A închis ochii, în semn că da.

24.03.2023.

Număr zilele, nopțile, orele, clipele... Durerea Ei, a noastră nu mai pot fi descrise în cuvinte. E atât de cumplit ce se petrece, încât am senzația că nici nu există cuvinte pentru o asemenea încercare. Simt vibrația aceluși straniu ritual al Miresei în cameră, în casă, chiar și în grădina ce-și așteaptă Domnița, ca s-o îmbrace cu mușcate roz și mov, culorile preferate. Ale Ei, ale Mamei.

Noaptea a trecut cum a trecut. Patricia și Hansi au stat întruna alături de Ea. Aseară, voiam să o ducem sus. A început să ne roage ca un copil: „Vă rog, lăsați-mă aici! Vreau să dorm... Frumos vă rog!” I-o fi fost greu să mai urce în dormitor, îi era atât de somn, sau... sfârșeala Ei a devenit ireversibilă? I-am îndeplinit dorința.

De dimineață, m-am așezat pe marginea patului și i-am masat mâna. Hansi îi ținea capul să nu cadă. Aici s-a ajuns. Voiam să o facem să vorbească. Hansi i-a pregătit, inutil, frühlstückul. Între timp, a venit și Dominik-Krankenschwester, pentru a-i da insulina. Dar nu a fost nevoie, avea glicemia 168. În documentația medicală scrie că, dacă glicemia e sub 200, nu trebuie administrată insulina. Osy, boxerul Patriciei, s-a întins și el lângă picioarele Mariane, așteptând, cum era obiceiul, ca Ea să-i maseze spatele. Zadarnic. Mariana nu mai poate face nimic. Până

la urmă, Oxy s-a culcat lângă ea resemnat, obosit, trist. Stăm cu toții neputincioși. Mi-am amintit de medicamentele pentru tensiune ale lui Hansi. Le-o fi luat? O rog pe Patricia să-l întrebe. Mi-e și groază să-l întreb ceva. E nenorocit. Vorbim cu Mariana, o rugăm să-i amintească Ea, să nu uite să-și ia medicamentele. Intră Hansi în living.

– Mariana, spune-i tu..., șoptesc.

– Ce? întreabă confuză.

– De medicamente..., îi aduc aminte.

– Hansi, vezi de medicamente! i-a șoptit sfârșită.

Hansi le luase. Săracul, a revenit după un minut și i-a arătat folia cu medicamente, din care lipseau două.

Încercăm să o ajutăm cum putem. E și o doamnă angajată pentru asta. Venită din Arad, la recomandarea unei verișoare. E în vârstă, are 73 de ani. Operată, cu picioarele umflate, care sunt nevoite să poarte 110 kilograme. Trebuie să stau tot timpul în spatele ei când are ceva de făcut. Mai bine fac eu decât să-i cer. Atâta se tânguie! Să pregătească o supă și niște șnițele e extrem de greu pentru ea. De dimineață se vaită că nu mai știe încotro s-o ia, de câte are pe cap!... Uneori poate sunt rea. Să mă ierte Dumnezeu! Mirela mă sfătuiește să nu vorbesc pe nimeni de rău. În general, dar mai ales că e Postul Paștelui, nu se cuvine. S-au plâns, însă, și Patricia și Hansi de cât de nepricepută și de incultă e doamna Florica. Au fost zile când, pur și simplu, stătea degeaba. Ca la spectacol. Apoi nu mai conținea să dea raportul, telefonic, la tot satul despre cum e

Mariana, cât de distrusă e, cum nu mai are nicio șansă! Dar doamna Florica e foarte grijulie cu hrana proprie. Își gătește zi de zi. Cât mai multă carne. Marianeii îi fac eu diferite supe, căci Ea carne refuză categoric. Niciodată nu a fost sora mea prietenă cu carnea. „Important e să bei apă și să mănânci legume”, așa îmi spunea. Acum nici de acelea nu mai vrea.

Anul trecut, fiind sătulă de vegetalele lor, mi-am dorit niște aripioare. Mi-a cumpărat Mariana o caserolă de aripioare Bio și mi le-a preparat într-o oală albastră de tuci, Le Creuset. Când m-am întors în țară, mi-am cumpărat și eu una, nu albastră, ci roșie.

*

De dimineață a venit Corina, colega Marianeii, să-i facă lymphdrainage. Am învățat și eu să-i fac. Dar, oricum, e de dorit să se mai schimbe mâinile și stilul, persoana. E bine să fim cât mai mulți în preajma Ei.

Mai înainte, am încercat să-i dau surorii mele o gură de ceai. Nu m-a lăsat. Cel puțin, am făcut-o să vorbească. M-a certat: „Ani, ți-am mai spus – dă-mi o mână, dar nu mi-o băga în gură!” Totuși, ce-a vrut să spună? Era foarte iritată.

25.03.2023.

N-am mai avut putere să scriu. M-am chinuit s-o hidratez pe Mariana, să-i alin chinul. Aseară, după rugămin-

țile Ei insistente de-a n-o muta în dormitor, am reușit să nu cădem psihic. Am fost fermi și am mutat-o. Noaptea a trecut greu, de altfel, asemenea celorlalte nopți – cu morfina și tavor (un medicament pentru calmare). Mirela a încercat să mă liniștească, garantându-mi „că vom găsi soluții una după alta și nu ne vom mai speria”. I-am spus că, în urmă cu două zile, m-am înspăimântat când m-a trezit Hansi, la ora 00.00, disperat că Mariana nu mai poate respira și că el nu mai știe ce să facă. Da, ne-am descurcat atunci, introducându-i morfina. Și poate ne va lumina Dumnezeu și vom proceda de fiecare dată cum trebuie, ca s-o scoatem din crizele tot mai dese și mai înfricoșătoare. „Totuși, oricât de pregătiți ați fi”, mi-a scris Mirela, „momentul acela... va fi un cutremur: de două ori l-am trăit în direct – o dată la tata și a doua oară la Emilia. Simți că se smulg din tine... Atât de puțin știm despre moarte!”

Înainte de a ajunge Patricia și Krankenschwester, i-am făcut eu masaj la picioarele umflante ca niște bureți plini cu apă.

*

După o poveste întreagă, la micul dejun, despre... o lingură pentru Patricia, una pentru Hansi, una pentru mine, am încercat să ne uităm împreună, toți patru, la televizor. Avea lacrimi în ochi. Ce-o fi în sufletul Ei? Tot necuprinsul cade peste umerii săi! Îi spunea Patriciei, înainte

de a veni Părintele, că a fost blestemată. Așa simte. O, Doamne! De cine să fi fost blestemată? Un suflet atât de pur și de generos, care a trăit doar pentru binele altora, pe cine a mâniat? Credea că Părintele vine să-i facă slujbă pentru eliminarea răului generat de blestem. Asta, acum câteva zile... că azi nu a mai putut vorbi. Masa de prânz i-am dat-o mai târziu, în jur de 15. I-am paserat legumele din supă, ca să poată înghiți mai ușor. Nu a mai putut ține bolul în mână, nici la masă nu a mai stat. A rămas întinsă pe pat. I-am dat eu, cu lingura, un bol de supă, o jumătate de iaurt de zmeură cu proteine. În el, ca de fiecare dată, am pus medicamentele. Ne-am gândit că ar fi bine s-o ridicăm, pentru a mai face câțiva pași. Plângând, s-a opus: „Eu nu sunt robot!”

*

E sfâșietor, e tragic! Vorba Mirelei: se prăbușește o lume sub ochii noștri. Omul își dă seama cât de mult valorează viața, sănătatea, doar atunci când nu mai e decât foarte puțin sau nu mai este nimic de făcut. „Acum sunteți niște oameni nefericiți. Vă purtați ca niște oameni nefericiți. Atunci erați fericiți. Vă purtați ca niște oameni fericiți? Ce mare fericire ar fi să se facă o minune și să o aveți pe Mariana sănătoasă!”

Azi i-am spus Patriciei despre proiectul meu: de a scrie o carte, la cald, pe care să i-o dedic Mariane. Ne-am strâns în brațe și am plâns împreună.

Am ajuns în Germania în 15 februarie, seara pe la ora 22. În următoarea zi, după ce am pregătit prânzul, m-am grăbit să o vizitez pe Mariana, la spital. Cum am văzut-o, schimbată, slăbită, m-am abținut să nu plâng. Cum de-am izbutit? Cine-mi dădea puterea asta? Avea ochii galbeni. Și așa au rămas. Pe zi ce trecea, starea ei se înrăutățea. Am observat că picioarele și mâinile îi erau pline de apă. La una dintre vizitele doctorului, i-am sugerat că poate i-ar trebui administrat furosemid.

– Ah, nu! Nu e de la Lunge (plămâni), e de la creier...

După alte două zile de investigații, medicii au tras concluzia că e nevoie, totuși, de furosemid.

În altă zi, a început să delireze, să mi se plângă că nu mai vrea melci. Că toată noaptea a visat... sau a mâncat melci, nu se prea înțelegea ce zicea? Medicii ne-au comunicat că metastazele au ajuns și la cap și că ar trebui operată. Dar Ea, când a intrat în spital, a semnat că nu acceptă să fie intubată sau resuscitată. Deci, categoric, nu se mai pune problema unei operații. Printre efectele adverse ale imunoterapiei se află și meningita. Cum are ghinionul de a le încerca pe toate, Mariana a făcut și meningită. Deci: cortizon! Cortizon azi, cortizon mâine... și tot așa, creștea glicemia. Trebuia scăzută. Nimic nu își făcea efectul scontat. Coșmarul era din ce în ce mai cumplit. După ce a primit și dozele de sânge prescrise, kaliul era foarte scăzut. Se prevedea un infarct. Asta-i mai trebuia!

Cele patru săptămâni, cât a stat în spital, au trecut foarte greu. Orele când eram departe de Ea se dilatau cât zilele. Mi se părea timp pierdut. Nu știam ce și cum să facem să o aducem în casa Ei, să fie înconjurată de cei ce o iubesc și sunt preocupați de ceea ce-i priește. Când a ajuns acasă, a început să tușească insistent, ca și cum s-ar fi instalat o bronșită. Mai înainte, când răcea, lua imediat grippostat și augmentin. Medicii de la spital au spus că nu e nevoie. De ce nu? Fiindcă, pentru ei, Mariana era un caz pierdut? În cele din urmă, a fost doctorul de familie în vizită și m-a întrebat ce antibiotic lua ea când era răcită. Concluzia: trebuie administrat de urgență un antibiotic. Nu sunt supărată pe medici. Sunt și ei oameni. Nu știu cum să reacționeze în fața nenorocirii noastre. A balaurului cu 1000 de capete...

*

Într-una dintre vizitele mele din anii trecuți, în serile tihnite, după ce toată ziua Mariana făcea instrucție cu mine, ne uitam împreună la filme documentare. Ea alegea filme despre orașele din Italia. Eu, cum sunt romantică, visam la Veneția. Dar ea mi-a promis altă destinație de vacanță: „Atunci când voi fi în pensie vom merge împreună la Roma!” Părea atât de plauzibil...

Anul trecut am reușit să ajung doar o dată în Nürnberg. Până atunci, de paisprezece ani, mergeam de două ori – de obicei, prin februarie, la sfârșitul sesiunii, și

prin octombrie-noiembrie. Ca soră mai mare, pricepută în kinetoterapie, Mariana avea grijă de mine, de felul cum merg, de toate durerile mele. Deloc puține. Cred că până acum eu am fost bolnava și răsfățata familiei. Prințesa lui Adi..., așa m-a trecut soțul meu în telefonul lui. Mi-e dor de el. Dar n-aș pleca o clipă acum de lângă Mariana, care... m-a depășit. Am rămas pe locul doi. Cât aș vrea să nu fi ocupat acest loc! Când am ajuns la ea la spital, am întrebat-o – e adevărat că fără a mă aștepta la o rezolvare:

– Mariana, cum rămâne cu promisiunea de a merge la Roma?

– TE ROG DIN SUFLET SĂ NU MAI VORBEȘTI NICIODATĂ DESPRE ASTA! Știa, era convinsă că așa ceva a devenit imposibil. Mariana nu se va mai putea ține de promisiunile Ei... Incredibil! Nu vom mai călători nicăieri împreună. S-ar putea să nu mai ieșim nici prin Nürnberg. E inutil și căruciorul de invaliditate. O, Doamne, de ce atât de repede?!... Dar cine sunt eu să-Ți pun întrebări? E voia Ta. Ai grijă de Mariana! Miluiește-ne pe noi toți, păcătoșii!...

*

Azi dorm singură. Patricia e acasă la ea. Hansi cu Mariana au rămas jos. Nu am mai chinuit-o! E prea greu pentru Ea. Îți mulțumesc, Mariana, pentru tot... PÂNĂ NU SE MAI POATE! Acesta-i ticul ei verbal: Se minuna de flori... până nu se mai poate; îmi stătea bine o bluză/ rochie... până nu se mai poate!

Nu mai vorbesc cu prietenele mele. Nu mai am putere. Laura insistă. Nuți știu că se gândește la noi, dar numai o dată la două săptămâni mai schimbăm câteva cuvinte. Claudia își amintește și ea de noi și atunci ne sună. Cami îmi tot trimite site-uri despre doctori și produse naturiste. Ana și Radu nu se pot aduna. Radu m-a rugat să-i promit că-i voi transmite Mariane un mesaj din partea lui: „Spune-i la ureche că sunt cu gândul la ea tot timpul, noapte și zi”. I-am transmis mesajul. A zis: „Frumos din partea lui”. Anca mereu mă încurajează, știe unde și cum să pună degetul pe rană. E psiholog. Când am vorbit azi cu ea, parcă mi-a dat putere. Mă bucur că atâta lume îmi este aproape.

În ultimii ani, am petrecut concedii minunate cu unii sau cu alții dintre prietenii mei. Încă sper să ne putem strânge în jurul unei mese, chiar dacă nu în formația completă. La sărbătorirea zilei mele, spre exemplu, la care cine știe dacă eu voi mai putea face față emoțional...

Sănătos e: fiecare cu viața lui. Nu mă pot băga nici măcar cu un sfat în viața copiilor mei. Anca e mama fostei prietene a lui Mihai, Rebeca. Am fost distrusă când m-a anunțat Mihai că s-au despărțit. După o relație de 6 ani! Mai pot spune ceva? Atâta numai, că doare. Pe mine mă doare că Mihai nu s-a căsătorit cu Rebeca... Și?

Singura prietenă alături de care îmi încep și sfârșesc fiecare zi e Mirela-Ioana Dorcescu. Doamna Poetului Eugen Dorcescu. „Îmi pare rău că nu mi-a trecut prin cap să scriu

cartea despre Emilia, dar, scriind-o tu, despre și pentru Mariana, îmi reamintesc atâtea!... Aproape că retrăiesc totul, etapă cu etapă”, îmi spunea Mirela aseară. A trecut și ea printr-o durere comparabilă. Sora Mamei sale, Emilia, fostă profesoară de română, nașa copiilor ei, s-a sfârșit tot din cauza unui Krebs păcătos. Am cunoscut-o. Din păcate, când am dus-o cu Mirela la doctorul meu oncolog, Olariu, specialist în radioterapie, orice tratament era tardiv. Am fost cu ele și la Pădurea Verde, pentru a-i face Doamnei Emilia un CT. Avea 12 diagnosticuri letale. Deși locuia la Carani, la sfatul medicilor, sora sa și nepoata n-au mai dus-o acasă, ci au reținut-o la ele, la Timișoara, îngrijind-o, cum s-au priceput, până la capătul zilelor. Se ducea Mirela singură, la Oncomed, după Tramadol, apoi după morfină. Și, cum nu era însoțită de pacient, intra întotdeauna ultima. După ce vedea atâția oameni pe moarte, abia se mai ținea pe picioare de milă și de groază.

Ah, amintirea! Cu harapnicul ei!

*

Sora mea m-a tot întrebat când vine Adi, în ce dată suntem... și tot insista.

- Mariana, dar de ce mă tot întrebi de Adi?
- Că ți-e greu fără el, să nu fii singură...
- Adi e un soț minunat. El știe ce ai făcut pentru mine, pentru noi, pentru copiii noștri. Toată lumea știe că eu

trăiesc datorită ție. Fără tine, nu aș mai fi fost de mult în viață. Și el înțelege că trebuie să fiu aici, lângă tine.

Într-o primă etapă, cu toate că a trecut mai mult de o lună de când a plecat Adi singur în țară, n-aș fi vrut să-l chinui chemându-l pentru că mie îmi este greu. Da, îmi este. Dar... Abia în noaptea când a venit Hansi să mă cheame, să văd ce pot face, pentru că Mariana nu se simte bine deloc, și am auzit-o întrebând iar de Adi, mi-am spus că poate totuși trebuie să vină. De ce? De ce îl așteaptă? Dimineața, la prima oră, când am vorbit cu Adi, înainte ca el să înceapă serviciul, l-am rugat să vină. Am subliniat faptul că asta-i și dorința Ei. A priceput. Eu nu mă pot mișca de lângă Mariana. Mai presus de iubire e datoria! Datoria morală. Dar nu aș numi-o datorie. Ea e parte din sângele meu! Și vorbind despre sânge... Înainte de Sărbătoarea Sfântă de Crăciun, când am aflat cutremurătoarea veste despre boala Mariane, Andrei i-a trimis pe whatsapp un mesaj: „Mariana, dacă mama a învins și a fost o luptătoare, trebuie și tu să fii la fel, doar aveți același sânge!” Răspunsul Ei: „Nu, eu am altă grupă de sânge!” Încă mai avea umor. Acum parcă nu mai e Ea. Parcă e o altă femeie în locul Ei.

26.03, ora 00.05.

Scriu. Scriu la foc continuu și cu foc. Nu pot dormi. Mi-e frică. Mi-e atât de greu, că îmi vine să țip. Azi e duminică. Adi e pe drum spre noi. Mi-am propus să gătesc

ceva bun pentru Adi, de fapt, pentru noi toți, cei din cercul ce-o înconjoară cu dragoste, cu durere, pe Mary. De fiecare dată când ajungeam la Mariana, mă răsfața cu ce știa că-mi place. De la Ea am învățat să gătesc. Îmi imaginez că eu sunt ca Ea și le fac tuturor o surpriză culinară. I-am spus surorii mele că îl aștept pe Adi. De foarte multe ori m-a întrebat când vine. În sfârșit, i-am putut răspunde, cât de cât sigură: „măine”.

De dimineață am meditații cu Cristi, elevul din clasa a VIII-a. Tare sensibil! Vreau să-l pun pe picioare, să-i dau încredere. A avut simularea pentru Evaluarea națională în urmă cu o săptămână. Emoțiile au trecut. Dar vin altele. După-amiaza mă așteaptă copiii de la bac (așa le spun). O ultimă întâlnire online înainte de simularea națională. La cea pe județ, Tamara și Alex au luat fiecare 9.10. Să vedem acum. Am lucrat intens cu ajutorul tehnologiei. Eu din Nürnberg, ei din Timișoara. Acum depinde de ei, de cât și cum se concentrează. Sunt copii buni, doi prieteni care se completează reciproc. Îmi place să predau. Pe lângă scris, predarea îmi mai abate gândurile tenebroase. E și asta o terapie. Încerc să mă mențin pe linia de plutire prin predare, prin scris. Condeii mei deocamdată e tastatura telefonului sau a tabletei.

Am fost jos la Mariana. Tușește. Mă gândeam că am putea sări doza de morfină. Hansi, sărmanul, era în capătul scării. Voia să mă cheme? Nu l-am întrebat. Atâta

grijă are de MARY a lui! Stă mereu la marginea patului, cu ochii pe soția lui. Noaptea e singur cu Ea. Nu știe sau e orbit și nu vrea să vadă că Dumnezeu le e alături. Are El un plan cu siguranță! Dar noi, oamenii, când ne încercăm cumplit, ca acum, nu-L putem înțelege. Ce poate fi bine în calvarul Marianeii? De ce este așa de nedrept cu Ea? Iartă-mă, Doamne, că întreb de parcă...!

Duminică, 26.03.2023.

Noaptea a trecut mai ușor. I-am dat o singură dată Marianeii morfină. Am coborât la Ea de două ori – în jur de 1 noaptea și pe la 4.30. Să verific dacă totul e în regulă. Atât cât se poate, era! Zorii zilei m-au trezit în ciripit de păsărele. S-a făcut aproape ora 9 și Krankenschwester nu a sosit. Așadar, m-am pus să iau eu glicemia, să văd dacă îi pot da de mâncare. Am luat-o. 150. Super! Nici ieri nu a fost mare. Se încadra în limitele normale, adică până în 200. Doar dacă trece de această valoare trebuie administrată insulina. Aseară i-am pregătit brânză de vaci cu un pic de boia dulce și iaurt cu zmeură. A mâncat cu plăcere. Cum nu mai știu ce să-i dau să mănânce, improvizez. Azi i-am adăugat și un pic condiment de broccoli. A funcționat! Cât timp mănâncă, e foarte bine. În timp ce i-am dat cu lingurița, a apărut și Krankenschwester. O femeie tare inimoasă. Originară din Croația. Acum două zile, m-a văzut spălându-mă pe mâini. Tare m-a lăudat:

– E foarte bine! Cu cât mai des, cu atât mai bine! V-am pregătit scaunul, veniți, vă rog, să vă măsoar glicemia!

– Îmi cer scuze! i-am răspuns râzând. Nu sunt eu pacienta!

– Vai! Ce gafă am făcut!

Azi, în timp ce-i dădea Mariane ciorapii compresivi, ne-a povestit că împreună cu soțul ei au cumpărat un apartament cu trei camere. Cei doi copii, o fată și un băiat, locuiesc în München. Soțul a făcut infarct și a stat trei luni în comă indusă. A uitat să meargă și să vorbească. Sunt doar ei doi fără niciun ajutor.

– Ce frumos că sunteți împreună! Grea e suferința!

Dimineața a trecut destul de repede. Am pregătit o supă de linte, știam că-i place. Corina, colega ei, a mâncat cu Ea, într-o zi, după ce i-a făcut masaj. Au povestit despre ce mai e pe la Klinik Erler, despre colegi, despre pacienți. Îi face foarte bine vizita Corinei. Cu ea mai schimbă peisajul, temeile. Nu doar noi, cu ale noastre!

Mi-am terminat și orele cu Cristi. În final, sper că a înțeles completivele: directă, indirectă și prepozițională. Afară plouă mărunț. E un frig de nu-ți vine să scoți câinele din casă. Capetele ghiocilor sunt plecate. Și ei, cât sunt de mici, știi ce-i resemnarea. Narciselor li se scutură fluturii galbeni, trupul lor firav este la pământ de atâta vânt și ploaie. Îl aștept pe Adi. Nu vreau să-l tulbur, întrebandu-l pe unde e. Ne-am înțeles să-mi scrie când va face o pauză de cafea. Hansi a pregătit grillul. A cumpărat Patricia mici. Foarte gustoși. Vrem să-l așteptăm cum se cuvine. După un drum atât de lung. S-a apropiat ora mesei.

I-am pregătit Marianeii supa și am așezat-o la măsuta triumphiulară pe care Andy, soțul Patriciei, a adus-o special pentru Ea.

– Oh, nu! Nuuuuu! Nu vreau supă. De ce mă chinuiți atât?

– Mariana, dar Ani s-a străduit să îți facă pe plac! Așa mi-ai promis! a încercat Hansi să o înduplece. Doar un pic!

Ea plângea ca un copil, eu plângeam de mila Ei.

– Sorella, încearcă să mă ascuți! Nu-ți vreau niciun rău.

Pe o farfurie am avut și jumătate de mic. A luat două înghițituri și a revenit, în cele din urmă, la supă.

Adi întârzie, din pricina vremii potrivnice, pesemne. Cerul e acoperit de nori gri, învâlmășiți. „Soarele rotund și palid” se lasă așteptat. Se mai arată, totuși, la răstimpuri, „ca un vis de tinerețe/ Printre anii trecători”. Ce repede trec anii! Oricâți ar fi. Zboară.

Am pregătit ingredientele pentru un tort și m-am retras în camera mea, la scris. Mariana doarme. O așteptăm pe Patricia. S-a ivit o dificultate: caut forma de tort. Pentru a-i încerca memoria, o întreb pe Mariana unde sunt formulele de tort. Nana Florica, săritoare acum, începe să facă pe deșteapta și să îmi spună. Îi atrag atenția să înceteze. Ea, deloc!

– Florica, te-am întrebat pe tine? Dacă voiam să fac asta, sigur asta făceam, dar eu vreau să vorbesc cu Mariana...

M-am enervat, brusc și, probabil, exagerat. Însă, explicabil, dată fiind enorma și prelungita presiune nervoasă. Pe de altă parte, Florica pare a fi plătită doar ca să mănânce, să bea și să se culce la 8 seara. Dacă îi spui să facă ceva..., toată ziua se plânge. Dar pretenții are! Nici Patricia, și nici Hansi nu sunt mulțumiți de ea. Nu asta așteptam. Să mă ierte Dumnezeu, dar mai toată munca e în seama noastră. Florica se întreabă, foarte grijulie, doar care este meniul ei din următoarea zi. E un component pe cât de familiar, pe atât de străin, în peisajul răvășit și dureros al familiei.

Am terminat și tortul.

Am vrut să o ridicăm din pat pe surioara mea. Stă prea mult culcată. Zace. Mereu spunea că atunci când va fi în pensie, se va odihni. Dar nu așa!

Nu-i convine să fie manevrată.

– Nuuuuu! Nu vreau! Vreau să dorm!

Nu am lăsat-o. Trebuie să se ridice, stă prea mult pe spate. Ne-am uitat puțin la televizor. Am întrebat-o dacă bicicleta ei are rudă. Mă privea pierdută. Nu înțelegea despre ce vorbesc.

– Te trage perina, sorella?

Îmi face semn că da.

*

După o viață întreagă, în care a cotizat la sănătate, acum, când are, pentru prima oară, nevoie, i se taie orice ajutor. Nu e drept! Mariana și Hansi au primit un Brief că

nu mai beneficiază de asistență medicală decât până în 30.03. Deci încă 3-4 zile. Trebuie să învăț să fac insulina. Sper că mă voi descurca. Uneori am impresia că sistemul medical de aici e mai jos decât al nostru. Îți dă cu o mână, dar are pretenția să primească bani de la tine pe durata întregii tale vieți, ba chiar și ulterior!

27.03.2023.

Oh, în sfârșit, mi-am tras sufletul! M-am odihnit după o lună. Am dormit bine. M-am simțit în al nouălea cer, protejată de brațele lui Adi. Ce minunat că a putut veni! Am stat îmbrățișați și am plâns.

Dar Mariana... S-a chinuit cu Ea Patricia, căci a tușit foarte, foarte mult. Nu i-au ajutat nici morfina, nici tavorul. De dimineață, era așa inertă, încât m-am speriat. Vreo jumătate de oră ne-am rugat de Ea să se ridice și „să meargă zur Toilette”. Parcă nu ne auzea. Aseară, când a ajuns Adi, s-a uitat la el și a ridicat mâna, în semn că îl salută. Dar, atât!

*

Mirela mă sfătuiește: „Să nu vă supărați pe Ea dacă nu se mai ridică, nu mai poate! Tratați-o cu blândețe, cu înțelegere”. E mai rău decât ieri. A venit doamna cea drăguță, croata. Nu are ridicată glicemia, dar nu comunică deloc. Hansi nu a închis un ochi azi-noapte. L-am trimis să se întindă nițel. Nici el nu mai are nicio vlagă. Cum să-i

dau medicamentele? Ce să fac? Aveam, la Timișoara, programare la oftalmolog. Din păcate, nu voi putea ajunge. Am luat legătura cu domnișoara de la cabinet și i-am explicat motivul pentru care trebuie să schimb programarea. A fost tare cumsecade. Cum să nu înțelegi omul în asemenea momente delicate? Puțin spus delicate!

Am purtat un foarte eficient dialog:

– Vă reamintim că, pentru programări la doamna dr. M, trebuie să sunați cu aproximativ trei-patru săptămâni înainte. Vă dorim o zi frumoasă!

– Poate ar fi bine să mai fac o programare pentru luna viitoare. Am „șanse” mari să ajung...

– Desigur! Primul loc disponibil este în data de 3 mai, miercuri, ora 15:15.

– Așa rămâne! Vă mulțumesc pentru înțelegere!

Nu doresc nimănui să treacă printr-o situație... ca a mea.

*

Am reușit să o trezesc pe Mariana și să-i dau trei soldăței cu miere de la Anca. Și jumătate de iaurt cu proteine, alături de păcătoasele alea de medicamente. De data aceasta, nu am mai putut-o ridica. Culcată a mâncat, oftând și cu lacrimi amare în ochi.

– UF, UUU-UF! Ich möchte einen Apfelsaft.

Hansi i-a dat două-trei înghițituri de saft, din acela făcut de el.

Maica Marina a zis că încearcă să vină azi. Am luat legătura cu ea, spunându-i că Mariana își dorește să o vadă. I-am sugerat să-l cheme și pe Părintele Arsenie de la mănăstirea Râmeți-Alba, ne-am bucura să vină și el, să se roage pentru Mariana, să vorbească cu Ea. El a fost duhovnicul meu, aici, în Germania, în perioada când spitalul a fost casa mea. Răspunsul Maicii Marina a fost:

– Dar cu ce să venim, căci nu avem mașină? De sâmbătă sunt foarte răcită. Mai stau și azi să mă tratez și încercăm să pornim mâine, cu ajutorul Domnului. Bine?

– Bine. E și soțul meu aici. Eventual, facem noi un drum și vă luăm.

– Ne auzim mâine după 11, căci atunci se găte slujba.

*

Stau lângă Mariana. Observ că nu poate respira. Nici cu oxigen. Iau oximetrul. Îmi indică 80 și începe să piuie. Îi măresc doza de oxigen de la 2 la 2.30. Îi dau două pufuri de spray și o ungu cu vaporub. Cunosc foarte bine procedeul. Ani la rând, am folosit și spray-ul de astm bronșic, și vaporub, pentru Mihai al nostru. Dar acum e altă situație. Tragică.

*

Scriu în pauze. Foarte greu. Merg și eu la pregătirea mesei de prânz. Deschid dulapul pentru a lua condimentele... Ușa e murdară. Iau soluția și îl șterg. Florica stă și

privește cu nesimțire. Ia 1600 de euro pentru privitul ăsta. Hansi dă cu aspiratorul. Florica, foarte preocupată, întreabă dacă pentru „noi” e ceva de mâncare. I-am explicat că am făcut chiftele.

– Dar le-ai și prăjit?

– Adică, de ce nu...?

În timp ce le pregăteam, Tamara și Alex m-au sunat. Au ieșit de la simulare. Au fost tare mișcați când le-am spus că Mirela și Eugen mi-au scris la prima oră: „Mult succes copiilor tăi la simulare!”

*

Ninge. Au început durerile Mariane. Posibil de la atâta stat în pat. Dar nu mă amănesc. Mă îngrozesc cu gândul la ce ar putea urma. M-am așezat la picioarele Ei și i-am făcut masaj, așa cum îmi făcea și Ea, pe vremuri. Mi-am găsit poziția, deși e incomodă. Dar contează? Am încercat să o ajut cât și cum m-am priceput. Mă privea iar cu ochii în lacrimi. Când a văzut că vreau să mă ridic, și-a întins mâna, încercând să mă ajute... Ea pe mine!... DOAMNE, atât de greu îmi e să scriu! Prânzul i l-am dat din nou, luptându-mă cu „Nu, nu, nu!” O lingură cu piure și miezul unei chiftele, care a fost vedeta mesei. Am mângâiat-o și i-am pus mâna rece, de la compresele cu silicon, pe fruntea-i ridată și cu aspect de lut galben.

M-am retras în cameră. Până la începerea lecțiilor online, ascult Pricesne și plâng. „Îți cer iertare ochii care plâng”

sau „Mamă, tremură-naintea marelui răspuns!/ Mamă, pentru Ochiul Veșnic nu-i nimic de-ascuns/ Mamă, roagă-te și plânge/ Trage cât de greu/ Dar să-ți crești copiii pentru Dumnezeu”...

Mama noastră... Ce dor îmi e de ea! Și Mariane, cât de dor îi era... A trăit numai pentru noi și pentru copiii noștri. Creștinește, curat, cu dragoste multă. Unde o fi sufletul ei acum? Aici, din moment ce mă gândesc atât de intens la ea. Mângâie-ne, Mamă! Întărește-ne, Doamne!

*

În 15 aprilie se împlinesc șapte ani de când Mama ne veghează de sus, dintre firele aurite ale stelelor. Suspiniul meu e lung și trist. Oare părinții noștri îl aud? Nu cred că aș vrea ca ei să o vadă pe Mariana suferind atâta. Nu așa! Dacă ar fi fost cu noi, s-ar fi prăbușit! Cu siguranță!

– Tată, Mamă unde sunteți? Avem nevoie de ajutorul vostru! Avem nevoie de ajutorul Domnului!

Îmi ridic ochii triști spre cer „la Steaua singurătății”, asemenea Poetului, știu că mântuirea noastră doar de la El va veni! Mariana nu ar fi vrut niciodată să treacă prin așa ceva! De ce e omul menit să sufere atâta? Rănilor durerii încep să se deschidă. Sângele îngheață și el de atâta durere. Lacrimile albe ale cerului au acoperit azi întreaga grădină. Mă strânge pieptul. Pe o vreme din asta, în care și natura suferă, am ieșit să facem ceva cumpărături. Și lui Adi îi e greu. Știu. În casă, liniște! Toată lumea s-a retras.

Doar Hansi stă și veghează. Am coborât iar la ei. Se aude aparatul de oxigen și oftatul Mariane neîntrerupt. M-am apropiat tiptil, i-am mângâiat fruntea și i-am masat un pic picioarele. Apoi i-am lăsat. Acuși va începe, în miez de noapte, o nouă zi. Stau. Aștept. Ce mai e de așteptat. „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată”. Durerea îmi curge roșie prin vene.

Mirela mi-a trimis o poză cu mamele noastre, fotografie făcută la mormântul, de sub altar, al Mitropolitului Vasile Lazarescu. Azi m-am gândit mult la Mămica noastră. Vreau să vorbesc cu Măicuța MARINA, să mă sfătuiască despre cum pot să fac aici un parastas pentru Mama.

*

28 martie, ora 00.15.

Am coborât treptele circulare cât am putut de repede. Patricia mi-a spus că nu i-ar da niciun medicament. Nu tușea foarte tare, dar ofta luuung. I-am udat buzele vinete și uscate, i-am atins fruntea și pieptul cu palmele mele, reci de această dată. Am observat că îi place să o ating. Am stat câteva minute, după care m-am dus la Adi.

Ora: 4.30. Am auzit-o tușind. Hansi are grijă de Ea „cum nu se mai poate”. A coborât și Adi. S-a oprit la un metru de Ea și a privit-o. L-a ajutat pe Hansi să o așeze mai bine în pat. A revenit apoi în cameră. Toată lumea circulă. N-avem liniște. Dacă ne agităm, degeaba o facem.

Ora 5.30. M-a trezit oftatul ei lung, suspinul „dureros de dulce”. S-a oprit un pic, de parcă nu mai respira. A deschis ochii mari și i-a închis din nou. O zdroabă vicleană a pus stăpânire pe corpu-i firav, de lut, care nu demult nu mai știa ce să facă pentru a obloji rănilor altora. Ce ființă schimbătoare este omul!

Ora 10. A venit Corina și, ca de obicei, Mariana s-a bucurat. Îi face foarte bine prezența Corinei. E o prietenă care mereu a fost în preajmă, atât la bine, cât și la greu. Mi-au venit acum în minte momentele grele prin care am trecut eu, iar Mariana a avut atunci, în timpul serviciului, un umăr pe care să plângă. În timp ce Corina îi făcea Marianeî masaj, am întreat-o dacă n-ar fi mai bine să nu o chinuim cu medicamentele. Înghite foarte greu, iar de mâncat nu se mai pune problema. Au venit și asistenta și doctorița de la paleativ. Ne-au spus că e vorba de ore, zile. Să-i sistăm medicamentele și să nu o mai chinuim cu mâncarea. Fără insulină, fără oxigen! Doar morfină, apă și tavor. Am dedus de ce. Cum voi suporta eu asta?!...

Am vorbit cu Maica Marina să vină cu Parintele Arsenie. Le-am explicat lui Hansi și Patriciei de ce e necesar acest demers. Au zis că e treaba mea. Să-i întărească Dumnezeu! Sunt revoltați. Ei nu înțeleg. Ajută-i, DOAMNE! Adi s-a dus singur după Măicuța la Mănăstire. Când au venit și Măicuța s-a apropiat de Mariana, aceasta, sărăcuța, a deschis ochii. I-au făcut o foarte frumoasă slujbă.

AM APRINS FIECARE CÂTE O LUMÂNARE. A PRIMIT IAR SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE. A ÎNGHIȚIT ȘI A REACȚIONAT. TARE MĂ BUCUR! AM PUTUT FACE CEVA PENTRU SUFLETUL EI. Doamne, de-ar ajunge unde e mai bine!

*

Îi tot dau cu lingurița agheasma mare. Mi-a lăsat Părintele o sticlă. Mariana l-a cunoscut. El, alături de Maica Marina și de Maica Teofana, au fost la mine la spital, la Erler Klinik. Cei de la metro sunt în grevă. Așa că Adi i-a dus cu mașina și înapoi. Ce curios: când au plecat și și-au luat rămas-bun, Mariana, cu puterile Ei măsurate, le-a zis: *La revedere!*

Am vorbit cu Măicuța Marina și despre parastasul Mamei. A spus că se va ocupa ea de tot! Mi s-a luat o piatră de pe inimă. În anii trecuți, Mariana cumpăra de aici toate cele de trebuință. Chiar înainte de Crăciun, a cumpărat lumânări pentru morminte.

*

În tot acest timp, Mirela și Eugen m-au încurajat: „Bravo, Ani! Ai făcut tot ce trebuia făcut! Mariana e conștientă, a participat la serviciul religios... E mare mângâiere pentru sufletul tău. Și e foarte bine că ai aranjat parastasul Mamei. Chiar dacă vii aici până în 15, ești obo-

sită, ești tristă, asta îți mai trebuie... Dar sufletului Mămicii voastre îi este necesară slujba de dezlegare de la 7 ani. Stai mai mult cu Mariana, mângâi-o, ține-o de mână și, dacă n-ai cuvinte, spune rugăciuni. Fă tot ce poți, spune-i că o iubești, roagă-te pentru Ea, cheamă-i pe părinți... În gândul tău, să nu pari nebună!”

Oricum sunt!

„Nu ești!” îmi scrie Miruța mea. „E normal să fii înnebunită de durere... Pe de altă parte, ai FERICIREA că ești acolo lângă ea, că nu ai nicio remușcare. Faci tot ce ființa ta poate face. În rest, e vrerea lui Dumnezeu!... Există o limită unde se opresc puterile noastre”.

*

„Când am văzut-o prima oară pe Mariana, în dreptul BRD-ului, s-a ascuns în spatele tău, Anuțo, și, cu disperare, din ochi, mi-a cerut să am grijă de tine. Erai după primele două operații, abia ne împrieteniserăm. N-am înțeles acel gest... Acum, altfel îl interpretez. Una dintre ultimele dorințe ale Emiliei a fost ca tu să fii prietena mea. Pentru că dădeai mereu telefoane, să vezi cum suntem. De multe ori, îmi picau rău. Asistam răvășită la agonia ei și tu mă întrebai lucruri la care nu puteam răspunde în fața sa. Dar ei tocmai asta i-a plăcut: că te interesai de mine. „E atât de important să-i pese cuiva de tine”.

„În 7 aprilie vor fi 12 ani de când Emilia nu mai este printre noi. Am rămas prietene. Prietenia noastră i-a fost

plăcută și Mamei tale, și Mariane, și Mămicii mele, și lui Eugen. Ai fost mereu confidenta mea și sprijinul meu în toate. Nu te voi lăsa la greu niciodată. Pe asta poți conta. Iar acum sufăr. Și pentru Mariana, și pentru tine. Dumnezeu a aranjat lucrurile să fie Adi lângă tine acum. E normal să fie așa. Sunteți un singur trup duhovnicesc. De la Dumnezeu îți vine puterea să treci peste orice suferință. Ți l-a trimis pe Adi, copiii sunt bine, se descurcă singuri. Mariana e acasă, înconjurată de cei mai dragi: Hansi, Patricia, voi, Corina... Câți au parte de asta înainte de a-și da sfârșitul? Ea are. Dumnezeu o iubește.

Vreau să te consolezi cu acest gând. Dacă va... veni clipa aceea, o găsește în casa Ei plină de lumină și de dragoste. Alții mor uciși, înecați, în accidente de avion, mor de COVID sau de altceva prin spitale, nevizitați de ai lor, împachetați în saci negri... Ea... este demnă, îngrijită, iubită”.

– Da. Și mă bucur, între lacrimi și suspine. Chiar dacă ei, Hansi și Patricia, nu cred deloc. Dar deloc!

– Crezi tu, credem noi, și pentru ei! „AJUTĂ, DOAMNE, NECREDINȚEI LOR!” Pentru Mariana e vital să creadă. Ea nu e singură în acest moment de cumpănă. Ea știe că Îl are pe Dumnezeu. Cei ce nu cred sunt complet singuri. Vai de ei într-un asemenea moment.

În partea neagră (Yin) este un cerculeț alb (Yang). Adică lumina din întuneric. Așa ne-a explicat Mirela-Ioana Dorcescu la cursul de Semiotică din anul II de master.

„Asta trăiți voi acum. Sunteți în Yin. Dar aveți acea frumusețe luminoasă, care vă întărește și vă ușurează sufletele. Sufletul Mariane este atât de curat acum! S-a spovedit, s-a împărtășit de două ori, i s-a făcut slujbă ortodoxă de către un preot și o călugăriță, este deplin pregătită pentru marea călătorie”.

În decembrie 2019, Titi, soțul verișoarei noastre primare Corina, a venit cu ideea să ne strângem toți verișorii și să petrecem Revelionul împreună. Ultima zi din an era și ziua de naștere a Bunei Stela (Steluța din proza Mirelei). A fost cel mai frumos revelion! Lunile, anii de pandemie ne-au ținut apoi în casă. Nu ne-am mai putut vedea. Pe la începutul lui aprilie 2020, Titi, inițiatorul întâlnirii noastre, a fost la mine să-mi aducă măști și mănuși. Nu mi-a plăcut cum arăta. L-am întrebat dacă și-a mai făcut unele analize, știind că a avut cândva serioase probleme de sănătate. A zis că nu-l mai interesează. A fost ultima oară când l-am văzut. Cine ar fi crezut că el va fi primul care pleacă Acasă, primul care ne părăsește? La sfârșitul lunii l-am căutat la telefon, dar nu mi-a răspuns. Sunând-o pe Corina, ca să întreb dacă totul este în regulă, am aflat cu stupeoare că soțul ei era în spital, în stare foarte gravă. Asta se întâmpla într-o sâmbătă. Cum spitalele erau pline de oameni cu COVID, nu am putut merge la el. Nici informații despre cum se simțea nu se puteau obține. Doamna Doctor Susana Dumele, care a fost un reputat medic anestezist la Spitalul Județean din Timișoara, a reușit să se intereseze pentru

noi și a aflat că situația lui era foarte critică. A și decedat peste patru zile, în data de 2 mai 2020. De ziua mea!

Ziua mea... o poveste întregă: m-am născut noaptea, în data de 2 mai 1968, dar în acte am fost trecută în 3. Mereu mi-a plăcut să consider că m-am născut în 3 mai. Îmi spuneam că 3 e numărul Sfântei Treimi. Anul trecut, în 2022, când a fost Mariana în țară, am propus să ne adunăm iarăși toți verișorii. Și am reușit. În mai, la Harold's, în Complexul studentesc. Cine ar fi crezut că Ea este cea care nu va mai putea veni la întâlnirile noastre, că formația e pe cale de a se diminua din nou? Atât... de incredibil, atât de dureros! Nimic nu depinde de noi. Ce planuri să ne mai facem?...

28.03., ora 21.

Hansi stă non-stop lângă Ea. Am întrebat-o pe Patricia dacă vor să rămân cu ei jos, sau să urc. Mi-a spus să merg sus liniștită, că, dacă are nevoie de ajutor, vine după mine.

Ora 22.55. Situația nu s-a schimbat. Nu pot dormi. Nu am putere nici să citesc. Scriu. Ce prietenă bună e noaptea! Repar amintirile, mă potopesc, la fel cum mă potopea, altădată, ninsoarea peste părul bălai. Ușor, ușor. Și, deodată, văzând-o sau doar auzind-o pe Mariana cum se chinuie, orice vrajă se destramă, totul se năruie.

29 martie, ora 7:15.

Noaptea a trecut foarte greu. Mariana nu a mai putut tuși, nu s-a mai înecat. Respira ușor, dar... Ultimele Ei cuvinte au fost adresate Măicuței Marina: *La revedere!* Când? Atunci când va fi. Și-a luat, astfel, la revedere de la toți...

Aseară am vorbit cu Claudia, prietena mea de-o viață, din prima facultate. Claudia are trei copii: Bogdan, Mihăiță și Alexandra. Am conversat de multe ori la telefon și, probabil, fetița ei, de 6 ani, a auzit că mă plângeam de starea de sănătate a Marianeii. Mi-a spus Claudia că, de o lună de zile, când merge Alexandra la biserică, se roagă pentru sora prietenei sale:

– Mamă, lasă-mă pe mine să mă rog pentru sora Crinei!

– Ale, dar Crina nu are nicio soră!

– Bine, dar știu că e bolnavă sora unei prietene, sora aceea plecată în Germania!

– O, da, Mariana, sora Anișoarei!

Emoționant. Nici Claudia nu a mai avut cuvinte să comenteze întâmplarea.

*

Stau lângă Mariana. Ce greu e! Și mie mi-e greu să o văd în suferință, dar Ei, cât de greu i-o fi să sufere așa? Înfiorător de greu! I-am pus mâna pe frunte, cu comprese reci: „Ah, ah, ah!” Mă uit la mâna Ei – pernă de sânge și

apă. Doar pieptul îi tresaltă din când în când. Nu mai are nicio putere! Mă atenționase Mirela că, la un moment dat, nu va mai avea putere să tușească. „Nu va mai tuși deloc. Va dormi perioade lungi”. Trecuse și ea prin ceva asemănător cu Tanti Emilia, mătușa ei. Totuși, înainte de a-și da sufletul, după ce dormise multe ore, a cerut apă.

Prin urmare, trebuie să fie permanent cineva lângă Mariana. Să o hidrateze, să-i culeagă de pe buze ultimele cuvinte.

*

Mariana a avut o singură prietenă, Carmen, care, din păcate, nu mai este, aleargă printre stele. Aseară, Laura, fiica ei, m-a sunat. Aflase că Mariana nu se simte bine de la Raluca, fata Luciane și a lui Franzi. Ne spuneam, cândva, că Mariana va fi îngerul nostru păzitor. Aveam nevoie de proiecția aceasta. Nu ne puteam imagina viața fără Ea. Dar câte nu am vorbit! Cuvintele acestea se aud într-o liniște de nedescris. LINIȘTEA DE DINAINTEA...

*

Mirela insistă să-i aprind o lumânare, discret, într-un loc unde nu se vede izbitor, ca să fie o lumânare aprinsă când va trece Mariana în lumea de dincolo. Îi spun că nu am unde. „Aprinde tu, te rog! Noi ne mișcăm întruna...” Și Mirela începe să facă un caz din asta. E tradiție doar... ține de cultura noastră... sau e chiar necesar pentru a lu-

mina calea celui ce pleacă?... Știu și eu că ar trebui și așa vrea să fac totul, dar mai pot? „Aprind eu”, promite Mirela. „Totuși, nu e același lucru. Trebuie să fie la căpâtaul Ei... Să cumpere Adi candelile din acelea mici, pastilule... Aprind acum, dar, dacă ați putea aprinde acolo, ar fi foarte bine”. „Îi ud buzele cu agheasmă mare. Și a zis să-i dau puțină apă”. „Da, apă a cerut și Emilia înainte de... E sinistru cât se usucă un trup...”

Ora 9:00.

„GATA. ÎN MĂINILE MELE!” îi scriu Mirelei. Și ea crede că e vorba de lumânare. Îmi răspunde: „MINUNAT!!! Acum spune neîncetat Tatăl nostru”. Îmi dau seama că n-a înțeles. „Scrie necrologul!” Îi dădusem datele necesare aseară, în caz de... „Nu-l fac până nu... Adică, ce spui?!...” „A murit. În mâinile mele”. „O, Doamne! Credeam că lumânarea e în mâinile tale! DUMNEZEU SĂ O ODIHNEASCĂ. VAI, VAI, VAIIIIIIIII! Condoleanțe tuturor!” A aprins în sufrageria ei o lumânare și a scris un necrolog brevilocvent și sobru, în stil german. Am tot rugat-o să scoată fragmente, să adauge... Ne-a dat vreo 5-6 variante, până la urmă. Ea, care predă genurile discursive, s-a specializat în necroloage. Mi-a transmis și un mesaj din partea lui Eugen, care, când a auzit că m-a părăsit Mariana, și-a făcut trei cruci mari. Am reținut că trebuie să-mi țin capul sus. „Așa se cunoaște un creștin. Mai ales în asemenea momente. E optimist. Nu-și pierde nădejdea”.

Durerea te face să uiți și că ești. Știu că Mirela și Eugen se roagă azi pentru zborul Ei lin și pentru un loc în lumea de Sus, în Împărăția lui Dumnezeu. Eugen a fost în Biserica din Dacia, Mirela merge la Catedrală, să aprindă o lumânare. Trece și pe la Uica Vasile, să-i spună de necazul nostru, să se roage, ca de atâtea alte ori, pentru noi. Și acum am simțit medierea lui. Sora mea s-a sfârșit demn, creștinește, cât se putea de ușor, de frumos, în situația dată. În mâinile mele. Cât mă impresionează că a fost așa, Bunule Dumnezeu!

Mariana e adormită. E deja rece. Necrologul e gata, l-am ajustat la telefon. Trebuie tradus în germană. Prietena mea Cristina Temu mi-a promis că îl traduce. Urmează... Ooofff...

Nu reușesc să realizez că e adevărat. Că e un fapt. Că eu nu mai am soră. Ni s-a tot repetat că asta se va întâmpla. Știa și Ea. I-a spus lui Hansi și că prevede că se va întâmpla curând. S-a întâmplat. Ce se întâmplă?...

Primesc mesaje de condoleanțe. Zeci, poate sute.

De la Ioan Radu:

Azi-dimineață am aflat cu durere de trecerea la viața de veci a Mariane, cuvintele sunt mici pentru a îmbuna această pierdere prematură. Bunul Dumnezeu cu siguranță a așezat sufletul ei lângă al dreptilor și al părinților. Îmi pare rău... abia mi-am găsit cuvintele.

„Tot așa și voi: acum sunteți plini de întristare; dar Eu vă voi vedea iarăși, inima vi se va bucura, și nimeni nu vă va răpi bucuria voastră” (Ioan 16:22).

De la Eugen Dorcescu:

Dragă Ani, ție și familiei tale, din partea mea, a Mirelei, a Ioanei, cele mai adânc simțite și mai dureros trăite condoleanțe. Dumnezeu nostru Atotputernic s-o primească pe sora ta întru Împărăția Sa cerească și să-i odihnească sufletul în nesfârșita Lui pace. Iar pe tine să te întărească. Pune-ți toată nădejdea în Dumnezeu. Suferă cât poți de tare și nădăjduiește cât poți de tare. Este firesc, poate și necesar, să suferim. Dar nu e îngăduit să deznădăjduim. Orice se întâmplă, absolut orice – Hallelu Yah!

De la Zenovie Cârlușea:

Condoleanțe pentru marea și ireparabila pierdere! Bunul Dumnezeu s-o așeze în rândul celor drepti și buni! Tărie pentru îndeplinirea celor necesare!

De la Nuți Cercul:

Condoleanțe!

Rugăm pe bunul Dumnezeu să-i țină sufletul în lumina cea veșnică!

Dumnezeu să o ierte și faptele ei bune să îi lumineze calea în veșnicie!

De la Nora Ferentz:

CONDOLEANȚE! ȘI EU MI-AM PIERDUT CELE
3 SURORI ȘI ȘTIU CE DURERE AI!

De la Mariana Pășlea:

Condoleanțe, Ani! În vară mi-am pierdut un frate...
Te înțeleg și sunt cu sufletul alături de tine. RIP.

De la Florica Munteanu Cuc:

Sincere condoleanțe, Ani dragă! Bunul Dumnezeu să
o odihnească în Împărăția Sa, iar pe voi să vă aline și
întărească în durere!

De la Violeta Șerban Gogu:

Nu-mi vine să cred. Asemenea veste m-a întristat mult.
Dumnezeu să o odihnească, tu, Ani, să fii puternică,
să poți să o pomenești mereu!

Sincere condoleanțe de la noi toți, de pe meleaguri
dobrogene!

De la Biora Carmen Georgeta:

DRAGA MEA, S-A MAI STINS DIN VIAȚA
NOASTRĂ O PERSOANĂ SPECIALĂ, DAR EA RĂ-
MÂNE MEREU ÎN INIMILE NOASTRE. MI-AȘ FI DO-
RIT SĂ FIU ALĂTURI DE TINE. DUMNEZEU SĂ-I
ODIHNEASCĂ ÎN PACE PE TOȚI CEI DRAGI.

De la Simona Constantinovici:

Sincere condoleanțe! Dumnezeu să o poarte-n Lumina Lui! Cuvintele sunt neputincioase. Nimic nu poate alina, dragă Ani, durerea covârșitoare. Timpul va face din ea amintire duioasă. Te îmbrățișez cu drag.

De la Alexandra Rain:

Ani, m-am gândit mult la tine. Ieri chiar am încercat să-ți scriu, dar nu știam nici ce să-ți spun și nici ce s-a întâmplat. De aceea, astăzi m-am uitat la ce ai postat pe Facebook. Mă doare sufletul să aflu și îmi imaginez prin ce ai trecut, alături de ea! Dumnezeu să o ierte și să o ia la El, acolo unde îi va regăsi pe toți cei dragi dintre cei duși! Mă rog pentru asta, de-aici! Să nu eziți să mă suni, dacă ai chef. Te îmbrățișez tare, tare de tot!

De la Silvia-Gabriela Almăjan:

Dragă Ani, știu că ți-e greu! Dar... te rog să-ți regăsești echilibrul. Dumnezeu să-ți aline suferința, iar pe sora ta dragă (pe care am avut fericirea să o cunosc) să o călăuzească în zborul său spre îngeri!

În dimineața aceasta, Maria-Magdalena KLEIN s-a sfârșit, la 9:00, ora Germaniei, în brațele surorii ei, Anișoara, colega noastră dragă. DUMNEZEU SĂ O ODIHNEASCĂ ÎN PACE pe roaba Lui MARIA-MAGDALENA, SĂ-I FACĂ LOC ÎN ÎMPĂRĂȚIA SA, IAR PE ANUTZA ȘI

PE CEI DIN FAMILIA ÎNDOLIATĂ SĂ-I MÂNGÂIE,
să-i ajute a îndura atâta durere. Draga noastră Ani, suntem
toți alături de tine. SINCERE CONDOLEANȚE din partea
ȘCOLII DE LITERATURĂ EUGEN DORESCU - 80.

De la Mari(a)na Anghel:

Gândidu-mă la Ani și la marea, definitiva pierdere a
bunei sale surori, îmi vin în memorie versurile lui Vasile
Voiculescu:

„Nu uita, Emausul poate fi pe orice cale,
Domnul e pururi tainicul călător.
Se alătură pe drum mâhnirilor tale:
Și seara, la hanul sărac, ți-e-nsoțitor”
(Vasile Voiculescu, *Emaus*).

De la Marioara Rus:

Dumnezeu să o ierte... a fost un suflet bun, drum lin
în lumină. Sincere condoleanțe!

De la Elena Sandu:

Odihnă veșnică, alinare Ei, și vouă!

De la Lucia Țunea:

Drum lin spre îngeri! Fie-i odihna în pace și lumină
veșnică în Împărăția lui Dumnezeu! Sincere condoleanțe
familiei îndoliate!

De la Marian Cătălin Ciobanu:
Requiescat in pace! Condoleanțe, Ani!

De la Tatiana Dragotă:
Condoleanțe, Ani! Îmi pare tare rău pentru pierderea ta! Dumnezeu să o ierte și s-o odihnească, în pacea și lumina Sa!

De la Monica M. Condan:
Ce tristă veste! Sincere condoleanțe!

De la Atalia Onițiu:
Mariana e bine. E cu tine. Domnul Și-a dorit-o alături. Cu El în veșnicie. A luat-o exact când trebuia, în Marele Post. Suferința ei a fost suferința Lui, iar prin pătimire cred cu tărie că i-a dat mântuirea. Nu o plânge. Trăiește ca și cum ar fi aici. Căci e aici!

*

29.03, ora 10.

De dimineață au venit, pe rând, fratele și sora ginelei Andrei, Mama lui, vecina Phillis. Mariana ar fi dorit să plece din lumea aceasta într-unul din momentele când o vegheam eu, nu Patricia! Fiica Ei, mult prea tânără, nu trebuia să o vadă murind. A vrut să o protejeze. Și câte nopți a stat lângă Ea biata Patricia, care nu mai știa cum să-i aline suferința!...

Îmi va rămâne mereu în minte imaginea din urmă a Mariane, nemișcată în pat. La început fierbinte, după care, încetul cu încetul, întreg trupul i s-a răcit. Hansi mi-a făcut semn că pot să-i scriu un sms Patriciei, ea fiind plecată după mașină. I-am spus că poate trece pe la doctorul de familie, că s-a încheiat... A apărut imediat. Vorbise și cu doctorul. Cum a intrat în casă, direct la Mariana. I-a sărutat fruntea. Mi-a fost teamă că se topește pe picioare și cade. Dar nu! Puternică și demnă, asemenea Mariane, s-a așezat pe scaun. Oscar, cățelușul, prietenul casei, și-a pus lăbuțele pe ea, ca și cum ar fi îmbrățișat-o, și a pupat-o întruna.

Îmi vin în minte momentele în care Mariana venea obosită de la serviciu, se așeza pe covor lângă Oscar și se jucau. Sau Oscar se întindea lângă picioarele Ei, pentru masaj. Iar ea îl masa cu zel. Acum? Andy a fost cu Oscar la Gassi (plimbare), iar când au revenit am asistat la o altă scenă care înmoaie orice suflet: dând din codiță, Oscar s-a apropiat de patul în care Mariana se odihnea pentru marea călătorie și, cuminte, și-a așezat boticul pe mâna Ei. Văzând că nu reacționează, a mai încercat o dată. Și încă o dată. Până la urmă, parcă a înțeles și a cedat. A făcut turul casei și s-a ghemuit liniștit lângă pat.

Ora 13

A venit doctorul Walter. După ce a prezentat condoleanțe, s-a dus la Mariana. A luat, tacticos, stetoscopul, i-a

ascultat inima, i-a controlat reflexele, i-a palpat abdomenul. Nimic. În jur, durere fără margini. Lacrimile ne curg pe obraz, necontrolate. Și mie, și lui Hansi. Adi se consumă, el nu-și arată suferința. Vrea să fie tare. Când a aflat de boala Mariane, mereu îmi spunea că ar trebui să-i facem o surpriză, să mergem la Ea.

Eu? Sunt fără surioară. Fără o parte din mine. Fără... toată familia mea dintâi. Nu e drept! Până acum, nu am văzut pe nimeni trecând pragul de Acasă. Mariana s-a stins în mâinile mele, în timp ce-i dădeam agheasma lăsată de Măicuța Marina.

Doctorul a confirmat decesul, care a survenit la ora 9, apoi a întocmit actele pregătitoare pentru firma ce va urma să o preia. În dormitor, am căutat, împreună cu Patricia, HAINELE pentru Drum. Patricia a zis că ar vrea să-i dea ultimul pulover, cumpărat în urmă cu o lună și jumătate, în 9 februarie. Țin minte că, după ce mi-a comunicat marea și neagra veste: „Nu mai am nicio șansă”, Mariana m-a rugat să nu o sun decât o dată la două zile. Și atunci, scurt. Cu patru zile înainte de internare, mi-a spus că a fost la Mercado și Patricia i-a cumpărat un pulover. Era fericită. Așa voia să pară, dar.... Am găsit puloverul bleumarin și pantalonii evazați, cumpărați anul trecut, când am mers împreună, pentru ultima dată, să le căutăm hăinuțe Elenei, fata verișorului nostru, Cristi, și Esterei, nepoata Mirelei.

Am pregătit tot. Așa cred. Așteptăm să vină firma să o ia. Îi scriu Mirelei că la ora 16 vor veni cei de la Pompe funebre. „Mirela, peste 5 minute vin să mi-o ia!” Nu-mi răspunde. Știu că are ore. Curs de Sintaxa frazei în Amfiteatrul G.I. Tohăneanu. An de an, am însoțit-o la toate cursurile, înainte de a mă decide să urmez Filologia. Ce bine era! Mama trăia, Mariana era sănătoasă tun... Aș da anii înapoi.

Privesc pe geam alături de Hansi cum cei doi oameni îmbrăcați în negru aduc targa neagră cu chingi. Ar fi fost bun un Anxiar. N-am niciun calmant. Înfrunt durerea cu puterile mele. Au pus targa jos lângă pat. Eu cu Pati ne-am retras la geam. Să nu vedem când o așază pe placa aia rece. Au întins oamenii aceia un cearceaf mare, alb, și au depus-o pe targă. Au acoperit-o complet. Mariana nu-și va mai vedea casa, grădina înflorită, nici pe Patricia, nici pe Hansi și nici pe noi, pe mine și Adi, nu ne va mai vedea vreodată. Dar noi ce vedeam?...

*

Ușa s-a închis. Hansi a mers cu Ea până la mașina neagră, mortuară. Pentru prima și ultima oară au făcut acești pași în doi. Patricia s-a dus la patul Ei, s-a aplecat, a luat perna în brațe și a sărutat-o. Am ajuns și eu la capătul patului, am mângâiat și eu perna ce-i păstra mirosul. Amândouă o căutam cu disperare. Ne-am luat în brațe. Ultima lună, care a trecut fără nicio consolare, plânsul și

disperarea ne-au unit. Plângeam fără opreliști. Ne-am promis că vom rămâne mereu apropiate, ca în acele clipe. Mariana nu s-a plâns deloc de durere. Dar suspinele Ei au rămas în toată casa. Și în inimile noastre...

30.03.2003.

Aproape că a trecut luna martie. Nu mi-am dat seama că e deja primăvară. Am fost, toată vremea, cu gândul, cu ochii numai la Mariana. Și dimineața aceasta s-a scurs apăsătoare. Viața merge mai departe... Ieri, când Ea a părăsit casa, strada era plină de copii. Veneau de la școală. Râsetele lor acoperau plânsul nostru. Mă strânge pieptul. Ca atunci când ne-am pierdut Mama. Era acum 7 ani. Tot în postul Sfintei Învieri, în 15 Aprilie. Mama s-a prăpădit în săptămâna de dinaintea Floriilor ortodoxe, Mariana, în cea de dinaintea Floriilor catolice.

Ne-am băut cafeaua matinală. Fără Mariana. Sau cu absența Ei la masă. Frigul de afară ne intră în casă, în oase. Tremur toată. Plouă. Se spune că, dacă plouă, celui plecat îi pare rău după viață. Ieri, la ora 9, când Ea și-a dat duhul, soarele invadea livingul.

După ultimele două săptămâni, în care sufrageria nu a fost încălzită, Hansi a aprins focul în șemineu. Din pricina aparatului de oxigen, nu a făcut foc în tot acel răstimp.

O văd pe Mariana prin casă. Mi-o amintesc, de fapt. Aștept să intre pe ușă, să-mi arate ce a mai târguit. Să-mi spună că nu plecăm nicăieri până nu îmi fac exercițiile.

Așa îmi zicea: „Vezi, tu te superi pe copiii tăi când nu te ascultă. Când le repeți de o sută de ori și ei nu respectă cerințele. Mi se rupe sufletul când văd că nu înțelegi!” Nu pricepea că nu eram în stare să fac ce-mi cerea. „Nu pot! Nu că nu vreau!” Ce n-aș da să mă certe în clipa asta! Am rugat-o, zilele trecute, când mai avea o fărâmă de putere: „Hai, ceartă-mă!”

Anul trecut, în primăvară, când stăruia s-o ascult, să înțeleg că Ea nu mai rezistă, credeam că joacă teatru, că se tânguie așa, pentru ca eu să merg tot mai bine, și mai bine...

Azi, într-o manieră foarte originală, am „condus-o” pe Mirela la Universitate. Mai exact: eu scriam, iar ea îmi trimitea poze din Timișoara, de pe drumul spre UVT. Are dreptate Mirela: scriu plângând. Mi-a spus că a ajuns la Uica Vasile, adică, la cripta din Catedrală unde își doarme somnul de veci Mitropolitul Vasile Lazarescu, unchiul ei. Mi-a arătat, pe fotografie, ușa criptei. S-a rugat pentru sufletul Mariane. Așa cum a făcut de luni de zile. Cum a făcut și ieri, când a aprins o lumânare mare, în locul destinat lumânărilor pentru cei adormiți. Acum, a trecut podul Mihai Viteazul. După ce eu am terminat facultatea, după Cursul festiv, ne-am imaginat că vom fi prietene și la 80 de ani. Că vom trece împreună, și la acea vreme, podul peste Bega. Așa cum l-am trecut de atâtea ori. Cum am admirat cândva două femei în vârstă traversându-l, braț la braț... Dar câte planuri poate să-și facă omul!... Doar Cel Etern știe dacă vom izbuti sau nu.

Plouă mărunț. Patricia sună la firma de Asigurări de sănătate, pentru a înapoia aparatul de oxigen. Nu mai e nevoie de el! Mariana nu mai trebuie ajutată să respire. Și-a dat duhul. S-a sfârșit colaborarea cu firma de asigurări.

Îmi vine în minte poemul „Versuri” de Tudor Arghezi, poem care s-a dat spre analiză la examenul de simulare, la bacalaureat. Descrie perfect starea mea sufletească:

„E vântul care-mi bate-n geam
Ori mâinile iubitei mele,
Care-a zburat pe-un șir de stele
Să mă sărute când plângeam?
Sunt sunetele harpei mele,
Sunt sufletele unor morți
Ce bat în geamuri și la porți?
Oh! ploaia, ploaia-mi bate-n geam,
Subt șirurile lungi de ploaie
Gândirea mea se încovoie,
Suspînul meu e lung și stins
Și imnul meu se-nalță mort
Din coarda ruptă ce-am întins”.

Hansi pleacă cu Patricia să stabilească ziua înmormântării. Am rămas singură, în odăile pustii. Sper să rezist, să nu mă prăbușesc! Fără niciunul dintre cei ai casei, în condiții macabre.

Am vorbit cu verișorul meu Cristi la telefon:

„Ani, Patricia, Hansi. fiți puternici! Îmi pare enorm de rău de Mariana, prematur, prea repede a plecat! Mătușa

Ioana s-a apropiat de 80, unchiul Vasile la 74. Încă nu pot accepta această pierdere. E singura ființă care a avut grijă de mine, îmi trimitea pantaloni, scurte de tot felul. De câte ori venea, îmi dădea câte 50 de mărci, ulterior euro, pe care unchiul mi-i strângea pentru când voi avea nevoie. Aveam cont deschis la el. Draga de Mariana, anul trecut când ne-am întâlnit la Timișoara, voiam să-i cumpăr și eu ceva. Să aibă ceva de la mine. Te-am întrebat ce ar bucura-o. Știind că iubea florile, mi-ai propus să-i cumpăr trandafiri. I-am cumpărat din partea mea și a lui Moni un ghiveci de grădină cu 5 trandafiri. Mai știi? Speram că se va bucura. Voiam să se gândească la mine când îi va privi, la mine, finul ei, întâiul ei fin! Patricia, rugămintea mea este să ai grijă de Hansi. Suntem toți într-un cerc... în mijlocul lui. Fiecare cu viața lui. Dar, uneori putem aluneca spre marginea cercului. Ai grijă de Hansi să nu se piardă! Nu mai am cuvinte!” A închis telefonul plângând.

*

Mă tot gândesc: în 29 iulie 2008 a murit Tata, Mama a murit în săptămâna Floriilor – 15 aprilie 2016, a căzut în comă la ora 9 dimineața, într-o zi de miercuri. Mariana a trecut în lumea celor dreți, și-a luat zborul spre Împărăție, tot într-o zi de miercuri, 29 martie 2023, ora 9. E coincidență? Un numerolog s-ar pricepe, eventual, să-mi spună. Încerc să înțeleg ce-i, poate, de neînțeles. Așteptând telefonul Patriciei, am vorbit cu Maica Teofana și cu

Maica Marina, rugându-le să-i pomenească 40 de liturghii. Mă bucur că atât pot face, chiar dacă indirect, pentru sufletul Ei, pentru sufletul lor. M-a sunat Patricia, ca să vorbesc cu Părintele pentru înmormântare. Mi-a făcut poze cu modele pentru coroane, pentru a o alege pe cea din partea noastră. Am ales coroana în culoare roz. Marianeii îi plăcea rozul, ca și Mamei. Totul va fi în alb și roz. Înmormântarea va avea loc joia viitoare, la Biserica St. Ulrich din Nürnberg.

*

Seara, după ce Adi a terminat serviciul, am ieșit împreună în oraș. La cel mai apropiat magazin. Voiam să iau o cremă contra durerilor articulare. Și pentru mine, și pentru Mirela. Așa cum îmi era obiceiul, i-am făcut Mirelei o poză cu produsul achiziționat și i-am trimis-o. Nu a văzut în acel moment, dar nu conta. Ajunși acasă, ne-am gândit că ar fi bine să ne mai plimbăm puțin, prin împrejurimi. Și am pornit. Apoi, dintr-odată, cu Adi alături, am început să plâng. Mergeam pe acolo, pe unde, odinioară, an de an, hoinărisem cu Mariana. Uneori pe ploaie, alteori pe un soare arzător. Mi-o imaginam umblând cu spatele înaintea, mereu înaintea mea, spunându-mi, cu un ton sever: „Uită-te în față, mâna lângă corp, rulează piciorul. Gata! Acum dă-mi bețele și mergi fără niciun ajutor!” Asta iar, și iar, și iar... Îi reproșam că e ca o moară stricată. Iar Ea îmi răspundea: „Anișoara, eu nu te mai pot ajuta!” Credeam că joacă teatru, ca să mă determine să calc exact cum îmi

cerea. Dar ea vorbea serios. Îi replicam că o înțeleg, dar că nu pot mai mult! „Ba poți, trebuie doar să nu VORBESTI și să te concentrezi la mers!” îmi răspundea apoi, mai calm.

Încă plouă. Doamne, ce rău îi pare Mariane după viață! Când am intrat în casă, Hansi era singur. Florica plecase, în sfârșit! Hansi ne-a spus că Barbara, colega Mariane, i-a informat pe cei de la serviciu când va avea loc înmormântarea. Barbara a vizitat-o mereu pe Mariana, și la spital, și acasă. A spus că cei de acolo, colegii și conducerea clinicii Erler, au făcut afișe și le-au lipit peste tot, iar sâmbătă, 1 aprilie, vor da un anunț și la ziarul local. Așa se onorează o colegă bună, devotată, profesionistă, rafinată și distinsă, cum a fost Mariana, peste un sfert de veac angajată a spitalului.

După-amiază, Patricia a fost cu Hansi la firma de înmormântări. Au stabilit Biserica și cimitirul unde se vor desfășura serviciul religios și înhumarea. Slujba va fi oficiată de către Părintele Paroh Teofil. M-au însărcinat pe mine să vorbesc cu Sfinția Sa. Nu a răspuns la primul apel. Îmi imaginam că are vreo problemă de n-a putut răspunde. I-am transmis și Măicuței, care, la rândul ei, m-a îndemnat să insist cu telefoanele, că va răspunde într-un final. Am rezolvat!

Praiubita mea surioară a plecat definitiv dintre noi. Drum lin spre Împărăția Lui! „La revedere!” au fost ultimele-i cuvinte. Să ne revedem la Înviere, Mariana dragă! La cine o să mă mai plâng?... De acum... rămân cu priete-

nele mele. Cu Mirela, Nuți și Cami. Nu mă pot abține să nu spicuiesc din mesajele Mirelei. Ea știe întotdeauna cum să mă îmbărbăteze, are cheia inimii mele:

„«Șterge-ți ochii, nu mai plânge!» Mariana e duh. Mutat la Domnul... Să o lăsăm să se odihnească. A pățimit destul până s-a mântuit. Te îmbrățișez cu dragoste frățescă. Transmite-le condoleanțele mele tuturor și... la nani! E și mâine o zi! Mulțumesc mult pentru crema pentru durere. Ești fenomenală!”

31.03.2023.

Ultima zi dintr-un martie de coșmar. În casă e liniște. Plouă neîncetat, de ieri. În șemineu arde focul. Pe masă e o lumânare aprinsă. Sunt singură. Îmi scrie Andrei, fiul meu cel mare: „Mamă, am simțit prezența Marianeii în casă”. „Cum?” „S-a deschis în mod bizar ușa”... I-am zis că e normal să o simtă, toți o simțim lângă noi. Cât e de afectat! Cu toate că nu vrea să se arate, Andrei are un suflet foarte bun, e foarte sensibil.

*

Mi-au rămas amintirile. Pe acestea doar propria-mi moarte le va risipi.

Copilăria. Aveam în jur de 5 ani. Mariana a fost într-o excursie cu liceul în R.D.G. Mi-a cumpărat de acolo un costum colorat albastru cu imprimeu – flori, prințese, clowni. Am mers la grădiniță cu el și copiii au râs de mine,

crezând că sunt îmbracată în pijama. Nu m-am simțit în apele mele. Mariana venea mereu după mine la grădinița de pe Crizantemelor, de lângă Garajul Partidului. Nu locuiam departe. Strada Căpitan Damșescu era perpendiculară pe Crizantemelor. Erau zile când trebuia să stau cuminte în camera din față, fiind singură acasă. Mama, la piața din Iosefin, Tata, la serviciu, la restaurantul din Piața Sinaia, iar Mariana, la școală. Mă urcam pe geamul care dădea în strada principală și plângeam. Din când în când, mai trecea „șeful străzii”, despre care mai târziu am aflat că era securist – domnul Iovescu – și mă întărâta: „Cine-i urâta care plânge?” Iar eu, băgată în seamă..., și mai și plângeam. Năzbâtiile copilăriei mele îi dădeau de furcă Mamei, dar mai ales Mariane, care era tot timpul răspunzătoare de tot ce făceam rău. Ea era vinovata! Am început clasa I la vârsta de 8 ani, deoarece eram o fire foarte bolnăvicioasă. Îmi spuneau și Mariana, și Mama că, atunci când m-am născut, am stat în incubator trei luni. În tot acest răstimp, Mariana venea la mine și se ruga să trăiesc. Aveam puține șanse de supraviețuire. Poate că rugăciunile Ei m-au îndârjit.

Dar, fiindcă eram foarte vioaie, când am ajuns la vârsta de școală, părinții au hotărât să dau examen pentru a intra într-o clasă de atletism, la Școala generală nr. 18. Mariana terminase Liceul C. D. Loga, șefă de promoție. Toată clasa a XII-a s-a pregătit pentru admitere la Facultatea de Drept. În ultimul trimestru al clasei terminale, speriată

de concurență, s-a orientat spre Facultatea de Educație Fizică și Sport.

După reușita de la admiterea la facultate, Tata i-a făcut și ne-a făcut o surpriză: am mers împreună la mare cu avionul. Ce mândru era Tatăl nostru cu fetele lui! Pentru biata Mariana însă... doar cadou nu era această binemeritată vacanță. Trebuia să aibă grijă de mine, să nu mă piardă din ochi. Nu tu întâlniri, nu tu discotecă.

– Vrei discotecă? Venim cu tine! zicea Tata.

Astfel am pășit și eu pentru prima oară într-un loc care pentru mine era de senzație. Se dansa pe muzica lui Gînghis Han, ABBA, pe... muzica generației de atunci.

După vacanță, Mariana trebuia să mă pregătească pentru examenul la clasa de atletism. Ea avea 19 ani, eu 8. Tata îi cumpărase un cronometru. Așa că a început „armata”. Cât era strada de lungă, eu făceam... viteză, rezistență și săritură de pe loc. La examen, am scos 1.40 m la săritura de pe loc...

Din păcate, din cauză că m-am îmbolnăvit grav – am făcut de trei ori scarlatină –, părinții au fost nevoiți să mă retragă din clasa sportivă. Am stat internată la Spitalul de copii, sub îngrijirea atentă a Doamnei Dr. Carmen Golea. Venea Mariana la mine și mă privea din spatele gardului. Eu eram atât de rahitică, încât mă puteam furișa între două fiare ale gardului, ca să ajung în brațele Ei. Mâncam împreună napolitane și înghețată Polar. După ce am fost externată, am făcut injecții cu Moldamin. Mariana mă

ducea la Tanti Perea, o asistentă care se îngrijea de toate familiile din zonă. Mă ținea Mariana, săraca, pentru ca Tanti să facă repede injecția, ca nu cumva să se brânzească soluția. Ne întorceam acasă și îmi citea povești, să uit de durere. Într-o seară, Mariana se pregătea să meargă la întâlnire cu Hansi. Și-a pus apă la fiert. Nu aveam baie în acea vreme. Ne spălam la lighean. Nădrăvană cum eram, ca să nu o las pe Mariana să plece, nu am așteptat măcar ca Ea să adauge apă rece în lighean și eu zbrrr cu capul în apa clocotită. Rezultatul? Îmi pica pielea de pe față. De urgență, cu mine la spital. Mariana a și uitat de întâlnire. S-a ocupat de mine. A trecut mult până ce arsura s-a vindecat. Nu aveam voie la soare. Mariana mi-a procurat o cremă specială și un spray din R.D.G. Am urmat Școala Generală nr. 6, din Cartier, la clasa Domnului învățător Vasile Glișa.

*

Am primit acum un mesaj de la Radu:

„Nu știi cum să-ți povestesc, dar încep cu cuvinte simple. Am avut un vis. Eu sufăr de reflux esofagian, câteodată, în somn, îmi revine din stomac lichid. Azi-noapte s-a întâmplat la fel, dar, spre bucuria mea, am fost trezit, acolo, în vis, desigur, de Mariana: «Radu, scoală-te!» a zis Mariana și m-am trezit. Ce am apucat să observ e că era fericită. Deci, Mariana a avut grijă de mine. Te rog să nu te superi că ți-am spus, dar așa a fost visul meu. Îmi pare rău!”

Tuturor le pare rău că Mariana nu mai este cu noi. Toți ar vrea ca măcar să-i fie bine acolo unde este. Eu sunt sigură că e bine. Dumnezeu judecă drept. Și atâtea fapte bune vor compensa cele câteva păcate pe care le-o fi strâns și ea într-o viață de om. Despre care eu nu știu nimic. Ea nu se confesa.

*

E totul rezolvat pentru înmormântare. Am vorbit cu verișoara noastră Corina. Mi-a zis că dorește să-i luăm Mariane o coroană din partea verișorilor din țară.

– Ani, te rog, comandați și din partea noastră o coroană...

– Doamne, tocmai ce am vorbit cu Patricia. Vine după mine să mergem la Biserică și la florărie.

– Știi, mi-am amintit buchetul pe care mi l-a cumpărat Mariana... Buchetul meu de mireasă.

– Da, cel din flori de câmp.

– Exact...

Am închis plângând.

*

Ce bine că Mariana a murit la casa Ei, înconjurată de cei pe care i-a iubit cel mai mult – Patricia, Hansi, Andy, Adi și eu. Singurul regret al Patriciei și al lui Hansi este că n-au scos-o mai repede din spital, pentru a se bucura mai mult de familie, de casă, de grădină. Știa că facem tot

ce putem pentru a o ajuta. Ea ne-a spus că nu are dureri. A vrut să ne protejeze, așa cum o făcea mereu, sau chiar nu avea nicio durere? Mă gândesc, prin contrast, la săracul Titi, soțul verișoarei mele primare, Corina. Era în anul 2020, sfârșitul lui aprilie. Sâmbăta dimineța încă i-a făcut cumpărături lui Buni Stela, adică soacrei lui. Seara s-a internat. Eu nici nu știam. În aceeași zi l-am sunat și nu a răspuns. Duminică, am revenit. Și nu o dată, toată ziua. Luni am sunat-o pe verișoara mea:

– Corina, sunteți bine? L-am tot sunat pe Titi și nu răspunde.

– Nu, nu suntem! Titi nu avea cum să-ți răspundă. E în spital la Județean. Nu știm nimic de el. Nu putem lua legătura cu nimeni. Nimeni nu răspunde la Terapie intensivă, unde este internat.

Am închis telefonul, nemaispunând nimic. Mă gândeam să o sun pe Doamna Doctor Dumele și să o rog să se intereseze dumneaei. Ceea ce am și făcut după câteva ore de tensiune. M-a sunat imediat înapoi:

– Anișoara, cu părere de rău te anunț că trebuie să spui familiei să se pregătească... E în comă.

– Tanti Dumele, dar cum să le spun așa ceva?...

Titi a murit singur. Fără ca dragii lui dragi, Corina, Victor, Buni Stela, Bogdan să se poată apropia măcar de patul lui de spital. A murit fără preot, fără lumânare. De parte de casa lui.

*

Am fost cu Patricia să comand coroana din partea verișorilor. Va fi în alb, roz și mov. În drum spre casă, ne-am oprit la Biserica evanghelică, unde va avea loc serviciul religios, și la cimitir. O Biserică veche. Am intrat. Am fost profund impresionată de felul în care arăta. În fața Altarului, băncile de lemn, lăcuite, mute, își așteaptă enoriașii. Peste șapte zile, acolo vor fi aduse rămășițele pământești ale Mariane. Ea e duh...

La etaj, în partea dreaptă, peretele era acoperit de un tablou imens. L-am fotografiat imediat și i-am trimis poza Mirelei. De fapt, am făcut fotografii în toată Biserica Sf. ULRICH. Mi-am amintit de orele Domnului profesor Țâra. Cursul de paleografie din anul II de masterat m-a fascinat. Îmi amintesc de tablourile de pe pereții bisericii catolice Frauenkirche din Nürnberg. Am fost acolo cu Mariana imediat după prima mea operație, în 2008. Pe atunci nu înțelegeam deloc vechile texte. Acum nu mai înțeleg nimic. Nu-mi vine să cred că doar atât a trăit Mariana. Că atât de puțin timp am petrecut cu Ea. Am rămas singură, cu amintiri pline de duioșie.

*

Când a murit Mama, imediat după înmormântare, eu și Mariana am început să facem curățenie prin locuința ei. Voiam să ne arătăm stăpâne pe situație. Eficiente. Mai întâi, am strâns unele lucruri care nu mai puteau fi purtate și le-am aruncat pe tobogan. După vreo oră, pe când voiam

să plecăm în oraș, ne-am trezit cu maldărul de țoale în fața ușii. Ia-le, neică, pune-le în saci și aruncă-le. Unde? Tot în spatele blocului, la teiul din colț. Au dispărut imediat. Au avut grijă oamenii sărmani să le ia. Am dat multe lucruri de pomană.

Și atunci? De ce-am mai fi păstrat hainele bune? Mama nu mai era să le poarte. Într-una din zile, a venit Mirela la noi. Am întrebat-o dacă ne-ar face plăcerea să accepte niște obiecte de îmbrăcăminte, pe care Mama le-a primit de la Mariana.

– Mirela, nu te formaliza, i-am zis, alege tot ce dorești, încearcă-le, suntem doar noi.

Ce stânjenită a fost Mirela! Dar, din delicatețe, nu ne-a refuzat. A probat, ezitând, câteva haine. Și le-a purtat, apoi, cu destulă naturalețe, din câte mi-am dat seama. În sacoul galben, preferatul Mamei, a venit odată la Muzeul de Arte. Era lansarea cărții Domnului George Schinteie. Privind-o, mi-o imaginam pe Mama acolo. Ea, Mama, tare s-a bucurat când am intrat la a doua facultate, la Litere. Se lăuda la toată lumea cu fetele ei, cu nepoții, Andrei și Mihai, și cu nepoata Patricia.

Când eu mă aflu în primul an de facultate la Litere, Doamna profesoară Mariana Pășlea a venit taman din Țara Almăjului, din Bozovici, pentru lansarea antologiei *Nirvana. Cea mai frumoasă poezie* a lui Eugen Dorcescu. Maestră de ceremonii, în Aula Magna, era Miruța noastră. Mama se simțea în largul ei acolo. Era dezinvoltă, veselă,

vorbea când cu Mama Mirelei, când cu Doamna Pășlea, când cu nepoata ei Mărioara, pentru care, îndrăzneată cum era, a și obținut un exemplar, cu autograf, de la Poet.

Când s-a încheiat lansarea, eu, Doamna Pășlea și Mirela ne-am dus la apartamentul Mamei, unde urma să înnopteze Doamna Profesoară din Bozovici, cu care aveam să intru, după câțiva ani, în Liga Scriitorilor. Până la acea dată, nici Doamna Pășlea, nici eu nu scrisesem nicio carte. Numai Miruța publicase deja două romane. Era necăjită. Se despărțea de soț, viața ei era încurcată rău. Dar Doamna Pășlea o încuraja:

– Să vezi tu ce soț bun ai să-ți găsești!

Râdeam toate atunci, fiindcă nu credeam că Mirela se va recăsători. Termenele de divorț se tot amânau. Am fost la toate înfățișările. O dată, chiar și martor. Dar vreau să revin la întâlnirea plină de voie bună dintre Mama și Doamna Pășlea. Ce bine s-au simțit ele în acea seară! Mi-amintesc glumele lor, lipsa de stinghereală. Parcă se știau de-o viață. Poveștile curgeau. Din ambele părți. Ca și glumele, de altfel. Și râsetele lor.

Atunci, Mama a fost pentru prima oară în Universitatea de Vest, în Aula Magna. Cine s-ar fi gândit că la cursul festiv, de la terminarea facultății, ea nu va mai fi?

*

Primul eșec: în clasa a VIII-a. Am dat examen la Liceul Pedagogic. Visul meu a fost să ajung învățătoare.

Să predau. Vis care mi s-a împlinit abia peste câteva decenii. Acum predau și sunt atât de entuziasmată, de fericită, că am, în sfârșit, calificarea și posibilitatea. Bun e Dumnezeu. Trebuie doar să aștepți să-ți arate cât de mare e bunătatea Lui. Mai întâi... îți zdrobește sufletul. Dezamăgire mare la 15 ani! Am ratat examenul de admitere în liceu. Profesorul meu de matematică din Școala generală, Domnul Miheț, mă avertizase că așa va fi.

– Ți-am zis eu că nu vei intra la Pedagogic! Tu nu ești de așa ceva! Îmi sucea dumnealui cuțitul în rană când am văzut rezultatele. Am fost repartizată la Școala profesională nr. 18, fosta Școala sportivă nr. 18, din cartierul nostru. Salvarea mea a fost Mariana. A vorbit cu directoarea Ei de la Generală 29, unde funcționa ca secretară titrată, și, prin PCR (faimoasele „pile, cunoștințe și relații”), am ajuns la Liceul Industrial nr. 1, secția de mecanică. Am constatat imediat că, deși căzusem la prima treaptă, aveam medie mai mare decât toți cei din clasă. Am avut-o profesoară de matematică pe Doamna Alexandrescu, care mi-a dat încredere și m-a încurajat. Am muncit mult. Voiam să o ajung pe Mariana. O aveam model. În toate!

Pentru treapta a doua, am dat examen la Liceul Electrotimiș, secția mecanică fină și optică. De data aceasta, am reușit. Am intrat a 11-a. Era rândul meu acum să arăt ce pot. Am primit de la Mariana și Hansi un cadou: să merg cu ei la mare. A fost prima oară când am intrat singură într-o discotecă. Mariana a avut încredere în mine. A fost mereu o călăuză desăvârșită.

De multe ori îmi spunea, urmărindu-mi nerăbdarea naivă, precipitarea copilărească:

– Știi, am avut, la Liceul C.D. Loga, un profesor care ne-a sfătuit: „Nu vă grăbiți, urmați în liniște firul vieții. De ce să faceți în pripă un lucru acum, la început, când îl puteți face, așezat, temeinic, pe tot parcursul vieții?”

Cu sfaturile Ei am crescut. Pentru orice intenționam să-mi cumpăr, îi ceream părerea. Dacă se întâmpla să-mi doresc ceva, ce nu tocmai îmi trebuia, mă atenționa. Avea gură aurită. Nu ieșeam din cuvântul Ei! Știam că o pățesc.

*

După terminarea liceului, m-am pregătit pentru examenul de admitere la Facultatea de Matematică-Fizică, cea de 3 ani. Voiam să-i demonstrez Domnului profesor Miheț că pot să ajung la statutul dumnealui. Al doilea eșec. Am căzut, imediat sub linie. Așa, vreo trei ani la rând. Era concurență foarte mare. Tata, Dumnezeu să-l odihnească, avea o vorbă: „Vei intra tu la facultate, când m-oi face eu popă!” De-acum, ambiția mea era alta: dacă Mariana avea facultate, era musai să am și eu. Să-i demonstrez Tatălui că nu sunt mai proastă decât Ea. Am dat examen la Politehnică. Am intrat acolo unde am vrut: la Facultatea de Electrotehnică. Tata mă tot întărâta: „Vei termina tu facultatea, când m-oi face eu popă!” Am absolvit-o fără probleme, deși în studenție m-am măritat și l-am avut și pe Andrei. Am făcut parte din a doua promoție care

a susținut examenul de licență. Dar nu examen precum cel din prezent – o zi și gata, examenul ținea atunci trei zile și în fiecare zi aveam probe la câte trei materii. Am intrat în licență 60 de studenți și am reușit să promovăm toate examenele 45. Eu, pe locul 11. Coincidență?!...

Acum a fost rândul meu să-l tachinez pe Tata:

– Vezi că am terminat facultatea! Te faci popă?

– Ei, mă fac popă! Doar așa te puteam motiva!

Mi-am definitivat toate modulele pedagogice cu Domnul profesor Strungă, fiindcă voiam să predau. Nicio șansă. Nici post de inginer nu am prins. Nu aveam destule pile pentru a intra la IRET – actualul ENEL. Am lucrat la Oficiul de calcul al Poștei Române. De acolo, am ieșit la pensie în 2008. Pensie de boală, desigur! Am început să predau, în particular, ore de matematică. La 40 de ani.

*

01.04.2023.

Spre dimineață, am auzit-o, în vis, pe Mariana: „Anișoara, nu mai vreau în spital. Scoateți-mă de aici!” M-am trezit brusc. Știu că nu i-ar fi plăcut niciodată să ajungă în spital, nu i-ar fi plăcut, o Doamne, nici tot ce a urmat spitalului. Știu că nu i-ar fi plăcut și că nu i-a plăcut. Cui i-ar plăcea?

Mi se rupe inima. Dar ce pot face eu? Nimic altceva decât să scriu tot ce trăiesc, tot ce-mi trece prin minte, să mai descarc pe hârtie durerile și frustrările mele. Scriind

aceste pagini de jurnal, simt că sufletul meu vibrează, că primesc impulsuri de cine știe unde... Îmi trec prin minte imagini recente, scene uitate revin dinaintea ochiului meu interior, imagini, chipuri, întâmplări, prin care acest murgure de adevăr – „deșertăciunea deșertăciunilor” – a înflorit în cea mai tristă primăvară din viața mea.

Nu mă voi întoarce prea curând în aceste locuri. Mariana a fost puntea de legătură între Patricia și mine, între Patricia și băieții mei. De-a lungul anilor, relația dintre mine și Patricia a fost departe de cea de acum. Mereu ne împungeam, ne jigneam, pentru că aveam puncte de vedere diametral opuse.

Îmi spunea Mariana:

„Ani, draga mea, Patricia este trup și suflet pentru noi, pentru mine și Hansi. Dacă ni se întâmplă ceva, e în stare să dea totul. Vezi tu, Ani, tu ai prietene, le ai pe Mirela, pe Nuți, pe Cami, pe Claudia, fetele din grupul de șah, noi ne avem doar pe noi! Suntem noi patru. Acesta-i universul nostru. Patricia-Andy, Hansi-Eu! Eu, în toată viața mea, am avut două prietene. În liceu, pe Mariana Urșica și, mai târziu, pe regretata Carmen, mama Laurei”.

Sau:

„Te rog, nu o deranja pe Patricia! Nu știe să scrie românește. Are viața ei, las-o!”

Am ascultat-o! Dar de acum încolo? ACEASTĂ SUFERINȚĂ PRIN CARE ÎMPREUNĂ AM TRECUT ne-a unit! Spectacolul vieții merge mai departe! Mariana,

chiar dacă fizic nu mai e cu noi, rămâne foarte prezentă în minte, suflet, în fiecare colțișor de aici, unde așteptăm cu nerăbdare să treacă zilele până la înmormântare. Nici atunci n-o s-o văd. Va fi total acoperită, după obiceiul locului. Absența Ei e o uriașă prezență. Îmi vin în minte versurile Poetului:

EUGEN DORCESCU

ABSENȚA

Absența e-o prezență negativă,
E-un gol, o așteptare, o latență.
E moarte și viață, deopotrivă –
Chiar Domnul, pentru simțuri, e-o absență.

De neatins fiind, și nevăzută,
Asociind realități contrare,
Absența naște jale și frustrare
Și-un gând de neputință absolută.

Ne-existând, nu poate să se-ascundă.
Ne-existând, nu-și neagă evidența.
Egale-i sunt teroarea și clemența...

*Absența e-o prezență mult mai cruntă,
Mai greu de îndurat decât prezența.*

*

Zilele trecute, Hansi mi-a spus să-mi aleg tot ce doresc din garderoba Mariane. În perioada în care a fost în spital, zilnic mă îmbrăcam în ce-i plăcea Ei mai mult. Dacă anul trecut nu mă încăpeau toate hainele sale, acum, dat fiind faptul că am slăbit șapte kilograme de când am venit în Germania, situația s-a schimbat. I-am sugerat Patriciei să nu dea altora hainele Mariane, căci tare le-aș vrea eu.

– Ani, nu dau nimic nimănui! Nu iei nimic de la Ea!

M-au durut rău aceste cuvinte. Dar îi respect decizia. Fiecare suferă în felul său. Poate că Patricia suferă mai mult! Suferința nu are greutate! Eu îl am pe Adi, îi am pe copii... Ea? Doar pe soțul ei și pe Hansi. Au rămas trei.

I-am spus ieri, în timp ce eram la cimitir, ca să vedem locul, că mi-ar trebui niște poze cu Mariana. Seara, mi-a trimis, din telefonul ei, diferite instantanee frumoase. La un moment dat, fără să mă avertizeze, a schimbat telefonul, ca să-mi expedieze alte fotografii, de pe aparatul Mariane.

Îmi apare, deci, dintr-odată, pe ecran: „Mariana celular”. Am tresărit. Ca și când ar fi scris mesajele chiar Ea! Dar m-am dumerit numaidecât...

Una dintre fotografiile o înfățișa pe Mariana în holul alb din fața dormitorului, îmbrăcată în rochia cumpărată special pentru cununia Patriciei – o rochie albă, cu mâneci scurte, cu dungi negre, alături de care erau imprimeuri cu flori roz. Tare bine îi stătea! În anul când am absolvit Facultatea de Litere, Mariana mi-a pasat mie rochia

aceasta, pentru cursul festiv. De ziua mea, în același an, mi-a comandat o rochie din voal roșu ca sângele, pentru banchetul de încheiere a studiilor. Eu nu voiam să merg la banchet. Mă simțeam prea bătrână și prea neputincioasă. Mă gândeam că nu pierd nimic, dacă nu merg. Nu am fost nici la banchetul de terminare a primei facultăți, cea de Electrotehnică. Colegii mei Cătălin Ciobanu și Geka mi-au spus că eu sunt inima grupei de latină-română și că e de neconceput să nu particip. Mariana m-a îndemnat să mă bucur de acest episod. Era mândră de realizările mele. Am ascultat-o. Îi trimiteam linkurile în care apăream, ca să împărtășesc cu Ea această bucurie.

În camera unde dormeam de câte ori veneam la Ea, crease un colțișor special pentru sufletele noastre. Acolo era statueta cu Fecioara Maria, primită de la unchiul Octavian, o fotografie cu mine, pe care Ea mi-a făcut-o când am mers doar noi două la băi, la Hajdúszoboszló, în Ungaria. Și cele două cărți ale mele... pe care le-a citit cu mare atenție. Mi-a spus atunci că nu e ușoară critica literară. Mariana a fost și a rămas singura persoană din familie care mi-a citit cărțile.

Apropo de îmbrăcăminte, mi-am amintit că Mariana mi-a dăruit, cu ani în urmă, rochia pe care o purtase Ea la nunta Patriciei. Trecuse multă vreme de atunci, și, spre a evita vreo confuzie, i-am comunicat Patriciei că obiectul respectiv e la mine, la Timișoara, dăruit mie chiar de Mariana, deci nu se mai află aici.

S-a prefăcut că nu aude... O înțeleg, știu că suferă enorm.

Corina, fosta colegă a Marianeii, venită într-o vizită fugară, a încercat, de dimineață, să mă scoată din depresie. Și a reușit. M-a înseninat.

Dar apoi, când am intrat în cameră, am constatat că locul „nostru” dispăruse. Golul acela l-am simțit ca pe o lovitură în stomac. Îl voi simți cât timp voi trăi.

Hansi strânsese totul. De ce? Măcar să fi lăsat acolo micul memorial până ce plecam. Vrea să șteargă... să rămână doar el cu durerea lui. Îl înțeleg. Dar pe mine mă înțelege cineva? Eu nu sufăr? Eu nu exist?

Tot ce am primit de la Mariana va fi sacru. Nu mai primesc nimic! Mariana mi-a dăruit tot ce putea dăruia.

*

Am fost cu Adi la florăria din colțul străzii. Marianeii îi plăceau enorm florile. Nu e de mirare. Era feminină, fină ca o floare. Mergeam des cu Ea la acea florărie. Îmi spunea că, ori de câte ori e supărată, se duce acolo și își cumpără o floare.

Se gândea la Mama, la cât de mult iubea și admira ea florile. Cât s-ar fi bucurat ea să-și vadă culorile preferate, roz și mov, în petalele atâtor soiuri de flori. Adi a fost și el impresionat astăzi de diversitatea florală ce i se etala în fața ochilor. Anul trecut am fost pentru ultima dată cu Mariana să luăm flori pentru grădina Ei. Spunea că atunci

când lucrează în grădină se calmează. Va mai înflori grădina Mariane fără mâinile Ei iscusite?...

Îi plăceau hortensiile, dar niciuna nu i s-a prins. Știind că-i sunt dragi, mi-am cumpărat și eu câteva și le-am plantat în grădina mea de la Ocna de Fier. Monica, mama colegei lui Adi, Irina, are la Reșița o minunăție de hortensii. Am rugat-o să îmi dea și mie un pui. S-a prins! Mi l-a dat cu tot sufletul! Îmi închipui că Mariana avea nostalgia hortensiilor din țara natală, întrucât grădina Tatei era plină de hortensii și de trandafiri roșii, catifelați. Doamne, ce sirop de trandafiri mai făcea Mama!

Dar hortensia pe care am văzut-o azi la florărie era imensă. Nu am mai întâlnit așa flori mari! Ce s-ar fi bucurat Mariana de ele! Corina m-a sunat ieri să mă întrebe ce coroană sau ce flori să cumpere pentru înmormântare. Mi-a spus că doamna de la florărie i-a sugerat să ia un ghiveci de lut pe care să-l umple cu flori diferite. I-am propus să se decidă pentru hortensii albe, roz și mov.

*

Hansi își face de lucru, dar nu poate ocoli cruntul adevăr. Astăzi a dat peste agenda Mariane. Nu știu dacă a căutat-o în mod special sau a găsit-o întâmplător, căutând alte acte. Mariana avea grijă de toate hârtiile familiei. Hansi a identificat în agenda Mariane numărul de telefon al unor prieteni bijutieri, care au plecat în Germania înainte de Revoluție. S-au mai întâlnit de câteva ori aici.

Îmi spunea cândva Mariana că prietenul lor a avut cancer și foarte greu a scăpat. Hansi a crezut de cuviință să-i sune și să le spună ce s-a întâmplat. Așa că i-a apelat. Povestindu-le, a început să plângă. Nu știu cum va avea puterea să treacă peste. Au fost împreună zeci de ani. Cimitirul nu e departe de casa lor. Singura alinare e că va putea merge și pe jos, și cu bicicleta. Ca-ntr-o plimbare...

Odihnă lină, Mariana! Doamne, cât aștept să-mi **VORBEȘTI!** Să mă trezești și să-mi spui ce, cum și cât să fac. Am fost azi să-mi caut haine negre. Dar nu am găsit. I-am spus și Patriciei. Nu a zis nimic. Mă-nnebunește cu tăcerile Ei. În Germania nu se poartă doliu, însă toți cei care au venit aici au fost în negru. Am o singură bluză neagră, pe care mi-a luat-o, la rezezeală, în ultima clipă, Mariana, când a murit Mama.

02.04.2023.

– Adi, ce greu va fi când va pleca unul din noi!

M-am trezit cu gândul ăsta. Trebuie să-l alung. Mi se năruie mîntea. Nu pot merge mai departe cu închipuirea asta. Mai bine aranjez florile. E duminică. Sper să putem ajunge la Mănăstire. Măicuța Marina va face astăzi parastas atât pentru Mariana, Mama și Tata, cât și pentru Măicuța lui Adi.

Și azi e o zi ploioasă. Am emoții. Ce îmi va rezerva această duminică? În urmă cu câțiva ani, înainte de pandemie, am fost cu Mariana la Mănăstire.

În anul acesta, cu o zi înainte de a pleca Mariana la cele veșnice, Părintele Arsenie mi-a vorbit cu vocea lui caldă și pătrunzătoare:

– Anișoara, ce mă bucur că te văd! Îmi pare rău că ne reîntâlnim în aceste condiții! De când e bolnavă sora ta?

– Din decembrie...

– Ah! Da... Tu de când n-ai mai trecut pe la noi?

– Părinte, binecuvântează! Să fie vreo câțiva ani, cu siguranță de dinainte de pandemie. Ce mai face nepotul Sfinției Voastre? Îmi amintesc că avea probleme cu spatetele. Știți că Mariana v-a sfătuit cu ce anume trebuie să se trateze...

– O, da! E bine, sănătos, conduce și mașina!

Părintele Ieromonah Arsenie e originar din Alba, de la Mănăstirea Râmeți. Un mare suflet! Provine dintr-o familie cu opt membri. El e cel care se îngrijește de bunăstarea ei, de aici din Germania. Ani la rând mi-a fost duhovnic. De câte ori veneam la Mariana, mergeam la spovedanie. Ultima oară când am fost la Biserica Ortodoxă din Nürnberg, l-am întâlnit și pe Î.P.S Serafim, care, după Vecernie, ne-a făcut Mariane și mie o slujbă pentru sănătate. Doamne, ce repede a trecut timpul! Timpul hain și neiertător.

În cele din urmă, am reușit să ajungem la Sfânta Liturghie. Slujba au ținut-o Părintele Teofil și Părintele Ieromonah Arsenie. A fost emoționant. În iunie 2008, veneam zilnic la Mănăstire. Aici am cunoscut-o pe Maica Teofana,

sosită de la Mănăstirea Bistrița din Vâlcea, de aceeași vârstă cu mine. Îi ținea locul Maicii Marina, care era plecată în țară. Acum m-a întâmpinat Maica Marina cu zâmbetul ei cald. Și ea e un suflet plăcut lui Dumnezeu! Mi-a spus că a pregătit tot ceea ce era necesar pentru parastas. După terminarea Liturghiei și a pricesnelor – „Cruce Sfântă părăsită”, „Blândul Păstor”, „Cămara Ta”, „Mântuitorule”, „Acestea zice Domnul”... Părintele a făcut slujba de pomenire.

Lumânările și prinoasele – coliva, covrigii-bretzel, prăjiturile, sandwich-urile, vinul, așezate cu gust pe masă, așteptau parcă cu nerăbdare să ajungă, prin intermediari, la sufletele celor atât de dragi mie, pentru care ne-am rugat să se odihnească în pace. Sunt mulțumită. Împăcată. În spatele meu stătea Adi. Măicuța Marina a ținut tot timpul o mână pe umărul meu, încercând să mă liniștească.

E primul parastas pe care i-l organizez Mariane. Desigur și Mamei, Tatălui și Soacrei mele, Viorica. Dumnezeu să le primească această pomenire și să-i odihnească pe toți în Marea Lui Împărăție!

Ziua de azi a trecut și ea destul de tristă. Cu toate că s-au înfăptuit cele două importante pomeniri: cea pentru sufletul Mariane, cea pentru sufletul Mamei. Precum și, firește, celelalte pomeniri alături de acestea. Ce bine că sufletele sunt veșnice, că nu se pierde totul. Dacă n-aș crede ce spun, aș înnebuni.

În casă, simt peste tot prezența Ei. A neasemuitei mele surori mai mari. E ca și cum s-ar afla într-o altă

cameră și, din clipă în clipă, ar putea deschide ușa încăperii în care mă găsesc eu. Pur și simplu, nu pot crede Adevărul adevărat.

Patricia mi-a trimis două poze cu aranjamente special concepute pentru sufletul Ei: un cerc în jurul căruia erau aprinse niște lumânări, în partea de jos a cercului – o păsăre neagră. Am privit cu tristețe fotografiile, încadrate de o ramă albă.

*

Am vorbit cu Alexandra Rain, prietena mea din Canada. M-a impresionat enorm. Mi-a trimis o poză: o sticlă cu vin, un colac în mijlocul căruia era înfiptă o lumânare. A făcut și ea o slujbă de pomenire pentru Mariana la Biserică. M-a îndemnat să mă bucur că atâta lume mă iubește, asta e foarte important. Sunt îngrijorată pentru ea. În ultima lună, a avut mai multe probleme de sănătate. Îi doresc din tot sufletul meu păcătos să-și revină.

*

Nu-mi dau pace amintirile. Mai cu seamă cele foarte recente. Cele ce reactualizează chinurile agoniei. Văzând-o, în fiecare zi, cum suferă, mi se rupea inima. Era tot mai rău și mai rău. Mai rău decât aseară, mai rău decât în zori... mai rău cu fiecare oră ce trecea. Ieri, la parastas, și Maica Marina zicea că îi răsună în urechi ultimele Ei cuvinte: „La revedere!” Salut de plecare. De desprindere...

03.04.2023.

Pe masa întinsă sunt fotografiile lor. Atât mi-au rămas. AMINTIRILE.

Fotografia color de la nunta Ei cu Hansi îmi atrage atenția. Fotografia de la cununia lor civilă, oficiată la Casa Tineretului. Eram toți: Mama, Tata, Mariana, Hansi, Oma Ana, Otta Ioan și eu. În stânga, Mama în rochia ei de tafta kaki, cu guler baby, un decolteu larg. În mijlocul pieptului își prinsese o broșă din același material. A purtat mulți ani rochia aceea. După ce a murit, i-am găsit-o pe umeraș în dulapul de nuc din camera Tatei. Tata era mândru că fiica lui iubită tocmai s-a căsătorit. Avea o ținută sobră: costum negru cu cămașă chinezească albă. Mariana ținea strâns în brațe buchetele de flori. Rochia cărămizie în cloș îi venea turnată. A făcut-o la comandă, la o doamnă croitoreasă de pe strada Crizantemelor. Tot dumneaei i-a făcut, după aceea, și rochia de mireasă. Cum eu mă țineam scai de Ea, am fost și la croitoreasă deseori. Trebuia doar să promit că voi sta cuminte. De promis am promis, dar asta nu însemna că întotdeauna îmi aduceam aminte de promisiune. Părul Ei blond cârlionțat îi atinge umerii. Hansi, fericit și emoționat, sobru și el, își ținea mâna protectoare pe umărul meu. Lângă el, Oma și Otta. Ce zi fericită! Mai fericită decât credeam noi atunci, atât de bucuroși fiind cu toții.

*

Până la nunta Ei, împărțeam aceeași cameră. Camera fetelor. Dormeam în același pat. Am simțit prima oară că am pierdut-o, când a luat-o Hansi de lângă mine. Eram geloasă pe el. Mă temeam că Mariana mă va iubi mai puțin acum, dacă are soț. A doua oară, am simțit că o pierd, când a hotărât să emigreze în Germania. Apoi, când chiar a emigrat, când a plecat, definitiv, cu Patricia, din țară. Dar acum?... Pierderea asta nu se poate compara cu nicio altă pierdere. Mă clatin pe picioare. Încerc să fug. Dar pot? Doamne, ce doare!... DOARE!

*

În telefon am un album format doar din pozele pe care Ea mi le-a făcut. Îl răsfoiesc. Legătura noastră a fost strânsă mereu. Ne iubeam necondiționat. Poate că Ea mă iubea mai mult decât o iubeam eu. Mă ocrotea. De foarte tânără s-a obișnuit să aibă grijă de mine. De când m-am îmbolnăvit, Ea făcea cât toți medicii la un loc. Mi-a planificat operațiile, a vorbit cu cel mai bun neurochirurg din spital să mă opereze, mi-a supravegheat recuperarea, tratamentele și... n-a mai avut niciun concediu, în care să nu mă cheme în Germania sau să ne întâlnim undeva pentru exerciții intensive. Cât ar fi vrut să mă vadă mergând normal, fără să mă sprijin de nimic... Să-i răsplătească Dumnezeu!

Dar cât am iubit-o eu?! Cât o iubesc?! Există vreo balanță când e vorba de iubire frățească? Pentru mine,

Mariana reprezenta și reprezintă o insulă de stabilitate. Era și este cea care îmi dădea încredere și puterea să trec mai departe peste orice obstacol. Îi aud și acum pașii, vocea autoritară. Deseori mă certa: „Nu vrei să asculți! Nu e suficient să lucrezi doar aici cu mine! În luna asta mă dau peste cap, mi-am luat concediu. Ce faci tu pentru data viitoare?” Îmi cerea să-i trimit filmulețe, ca să vadă și să analizeze cum merg. Îi trimiteam. Știa la ce să se uite. Observa ce greșeli comit și se străduia să mă facă să înțeleg ce și de ce trebuie corectat. Îmi făcuse un fișier cu recomandări și explicații, pe care l-a intitulat „Liturghia”. Îmi porunca: „Citește liturghia!” Și o citeam de câte ori i se părea Ei că trebuie. Am trimis-o și instructorului meu, Lucian.

Iată LITURGHIA:

Capul: deoarece capul se duce în partea dreaptă, telefonul se ține în partea stângă. Mâna dreaptă e țeapănă în timpul mersului. Trebuie bălăngănită.

Atenție la ținută! Întrucât corpul se înclină în partea dreaptă, trebuie ca poziția să fie dreaptă!

Bazinul: piciorul drept e mai scurt decât stângul, pentru că jumătatea de bazin drept e mai coborâtă decât cea stângă. De aceea, întotdeauna se pornește cu partea dreaptă, călcând pe călcâi.

Deci, în față întins!

Lungimea pasului stâng e mai mare decât cea a pasului drept. De aceea, se pornește cu pasul drept, controlat! Prin diferența de lungime a pasului, stângul se duce în față și dreptul vine tras după el. Dar nu în fața piciorului stâng, ci la jumătatea lui, ceea ce e greșit! Din această cauză, toată partea stângă se duce în dreapta. Greutatea corpului e pe piciorul stâng. La rotație, genunchiul se duce în interior și gleznele se duc în interior... și degetele în afară. Prin asta se intensifică halux-vagus.

Amândouă picioarele trebuie întinse, îndreptate, dar atenție! Nu hiperextensie! Nu se ridică pe bățul drept ca pe urmă să cadă de la etaj. Coatele trebuie să rămână lângă corp! Dreptul, nu lateral, cu palma la burtă. Asta implică ridicarea pe bățul drept. Bețele, lateral. Nu unul lateral, cel drept în față! Pericol de împiedicare!!!

Cotul stâng se duce mai în față decât cel drept, ceea ce influențează rotația corpului.

Când se rulează piciorul, să fie în 2 timpi. Nu pe toată talpa dreaptă. Greutatea corpului trebuie împărțită o dată în dreapta, altă dată în stânga. Partea dreaptă nu trebuie împărțită între băț și picior. Piciorul stâng la rotație, genunchiul și gleznele se duc înspre interior. La piciorul drept, genunchiul se duce în interior și calci pe interior, în loc să calci pe toată talpa.

*

Ziua de joi se apropie. Sunt bântuită de frisoane. Încă de atunci, de demult, de când am aflat diagnosticul Mariane, mă torturează teribile frisoane... Dar acestea de acum, din apropierea înmormântării, sunt de altă factură. Vin din una dintre cele patru cămăruțe ale inimii mele. Cămăruțe strânse bine laolaltă. Fiecare cămăruță e alocată unui membru al familiei mele dintâi: Mariana, Mama, Tata și eu. Eu, care sunt singura supraviețuitoare. Cheia cămăruței mele le deschide pe celelalte. Sunt cămăruțele cu amintiri vii.

Mai sunt trei zile până când corpul fizic al Mariane va fi coborât în pământul galben. Am credința că se va face TOTUL, pentru ca Ea să părăsească demnă această lume, așa cum i se cuvine... Dar cum va fi viața mea după aceea?... Refuz să mă gândesc.

*

Mi-e frig. Sunt înghețată. Și mă opresc aici, ca să nu urlu, imaginându-mi-o pe Mariana acum. Privesc cu tristețe poza mea de profil de pe pagina de Facebook. Era într-un februarie. Ce fericite eram! Destinse, hai-hui prin Nürnberg! Cine mai era ca noi!? Tocmai ce ieșisem de la shopping și ne-am gândit că ne-ar prinde foarte bine dacă am și mânca în oraș. Am căutat flămânde un loc unde să ne liniștim stomacul. Dar unde să mai găsim? Că noi închideam magazinele, nu ne săturam să le străbatem, să scotocim, de-a lungul și de-a latul raioanelor, pentru a

găsi ceva ce ni s-ar fi potrivit, nouă sau Mirelei. De fiecare când voiam să ies cu Ea în oraș, îmi spunea, ca o soră mai mare ce era, că doar atunci când îmi voi termina exercițiile, doar atunci... vom putea, eventual, ieși. Aveam întotdeauna multe de cumpărat. Voiam să iau pentru fiecare de acasă câte ceva. Timp și energie nu prea erau, însă.

*

Ca să destindă, cât de cât, atmosfera, Adi a ținut să-mi facă o surpriză, după terminarea orelor lui de serviciu de la distanță și a meditațiilor mele online: o excursie la Aldi. Bună idee! Doar că afară este atât de frig, de nu-ți vine să scoți un câine din casă. Ne-am întors ca niște păpuși înghețate și oboseite. La colțul străzii, în dreptul florăriei, ne-am întâlnit cu Patricia. Pleca spre casă. A oprit mașina să ne salute și mi-a promis că mâine ne vom uita peste haine. Să văd, să aleg în ce mă voi îmbrăca la înmormântare. Drăguț din partea ei! Nu se arată tot timpul, dar suferă enorm. Așa de rece, de pustie, de părăsită pare casa fără Mariana! Hansi se închide și el în suferință, în tăcere.

M-am retras în cameră. E seară târziu. Sunt obosită, chinuită de dor. E greu acum, sunt convinsă că va fi și mai greu. Am văzut-o ultima oară săptămâna trecută pe surioara mea. Îi mângâiam fruntea. Știam că va veni acel moment. Știa și Ea. Dar de ce așa repede? Am vrut să știu de la Patricia dacă a întrebat-o vreodată pe Mariana ce anume și-ar dori. Ce putea, de altfel, să-și dorească? Mi-a

răspuns că... nu. Nu era cazul. Mariana era puternică. Avea tot ce-i trebuia. În spital fiind, de multe ori îi ceream:

– Mariana, luptă! Nu te lăsa doborâtă! Fii tare! Eu am biruit, biruie și tu!

– Eu lupt, vreau să lupt, dar corpul meu nu mai vrea! Iartă-mă că te fac să treci prin asta!

Și, cu o voce pierdută, adăuga:

– Mulțumesc!

– Pentru ce să-mi mulțumești? N-ai pentru ce. Îți amintești că eu îți mulțumeam, iar tu te enervai? „Nu e timp nici de mulțumesc și nici de... Te iubesc!”, ziceai. „Asta vine din suflet și se simte”.

Avea dreptate. Așa este. Dar cât mi-ar fi plăcut să vorbim mai mult! Să nu mă mai apese tăcerea de acum! Doar vântul vuieste. Ascult limbajul lui. Însăpăimântător. De unde vii, vântule? Ce mesaj îmi aduci?

*

Aștept noaptea, poate o visez, poate îmi mai spune câte ceva. O fi având vreo dorință. Doamne, cât aș vrea să-mi vorbească la noapte! Ce bruscă a fost trecerea! Am fost lângă Ea, am văzut moartea cu ochii. Spunea Mirela că Dumnezeu ne întărește în asemenea momente, ne dă puterea de a le face față. Nu-mi vine să cred că am rezistat la atâta frică și durere, pentru prima oară în viața mea. Dar deja mi-e dor și nu știu cum să-l temperez, căci zadarnic vreau eu s-o mai văd... măcar o dată, pentru ultima oară.

Aici nu e obiceiul ca la înmormântare să fie coșciugul deschis. Nu știam. Și parcă n-am luat destul din imaginea Ei... în orele cât am privegheat-o.

Rămân cu vorbele Ei calde, niciodată răstite, cum erau uneori ale mele. A ridicat vocea doar în urmă cu o lună și ceva, când mi-a interzis să vin la Ea. A zis că, după ce se vor termina ședințele de imunoterapie, va ajunge Ea cumva la Timișoara. „Când?” am întrebat-o. „Vom vedea...” Parcă se simțea ceva ascuns, nedevoalat, în cuvinte, când îmi mărturisea aceste gânduri. Ea știa mai mult decât mine, care, la ora aceea, încă așteptam minuni de la imunoterapie.

La 27 de ani, am devenit mamă pentru întâia oară. Ce fericită am fost că a venit pe lume Andrei! Ani la rând, nu am știut ce înseamnă să-i cumpăr haine, jucării, căci Mariana avea această grijă. Era imediat după Revoluție. Nu se găseau multe lucruri în țară. Era la modă printre copii Pokémon, trenulețul Tommy, roboții Transformer. Mariana se amuza să i le cumpere. Andrei, de mic, a fost tare nădrăvan. Îmi amintesc că, în copilăria mea, Mama îmi spunea când o necăjeam: „Îți doresc să ai un copil cel puțin la fel de neascultător ca tine”. Dorința ei s-a împlinit cu vârf și îndesat. Dar timpul s-a scurs, iar Andrei a ajuns arhitect, lucrează la o firmă renumită din oraș. În urmă cu vreo două săptămâni, mi-a trimis o poză cu prietena lui. I-am arătat-o Mariane. „Mă bucur pentru el. Ce poză artistică!”

Aveam 32 de ani când s-a născut cel de-al doilea copil al nostru, Mihai. Am vrut ca Mariana și Hansi să-i fie nași de botez. Au acceptat, desigur! Și de această dată Mariana cumpăra tot ceea ce era de trebuință pentru băiat. De la pampers, lapte praf, borcănele cu mâncare, cereale... până la haine, căruț și uneori chiar și medicamente. Vorba lui Hansi: „A fost doctorița familiei. Dacă cineva era bolnav, Ea avea leac”. Și disponibilitate. De toți avea grijă, numai de Ea nu! A fost foarte bucuroasă când a văzut că Mihai a terminat Facultatea de Informatică și lucrează la o firmă IT din Cluj-Napoca. A fost mândră că finul Ei nu s-a lăsat și a început studiile masterale la aceeași facultate. Amândouă am fost binecuvântate cu soți și copii buni. De care să fim mândre, care să ne facă multe bucurii. Eu însă a trebuit să trec prin numeroase cumpene din cauza sănătății mele problematice. Iar Mariana a trecut prin toate de mână cu mine.

Când am împlinit 40 de ani, întreg universul meu s-a prăbușit. Nimeni nu avea leac pentru durerile mele. „Du-te acasă, căci nu știu ce să fac!” mi-a spus un neurochirurg. Mariana a fost cea care m-a ridicat din întunericul unde căzusem. M-a ajutat să ajung în Germania, unde am fost operată, și nu o dată, ci de patru ori! La prima operație, Andrei era adolescent, l-a afectat că am lipsit de acasă. Era în clasa a VII-a. Visa, încă de pe atunci, să devină arhitect. A urmat Liceul de Arte plastice.

*

În 22 iulie 2008, am ieșit din spital. Urma ca Mariana, Hansi și cu mine să plecăm în România la începutul lui august. Într-una din zile, de dimineață, am sunat acasă, la Timișoara, plină de emoții. Nu mai vorbisem de mult cu ai mei. Simțeam un nod în gât. Oare cine va răspunde? Mama? Tata? Spitalul mă slăbise de puteri „până nu se mai poate”. Cu vocea sfârșită, abia rostesc...:

– Alo, Familia Cauba?

– Da, dar cu cine vorbesc? a întrebat tatăl meu, curios și nesigur.

– Păi bine, Tată, am lipsit doar o lună și tu nu-mi mai recunoști vocea?

– Doamne, bată-te norocul să te bată!

Am închis. Mă emoționasem prea tare. Aceasta a fost ultima mea convorbire cu el. Cine ar fi crezut că, după doar șapte zile, se va sfârși? Era în 29 iulie. Eu dormeam cu Mariana, fiindcă eram încă în convalescență. Durerile de la coloană nu încetau, cum de altfel nici temperatura nu scădea. La 1 noaptea am primit un apel. Mariana a sărit repede din pat și a fugit la telefon. Sprintenă. A ajuns din trei pași. Am auzit-o strigând: Nuuuuuu! M-am ridicat și eu cum am putut. Nu zicea nimic. M-am apropiat de Ea.

– Ce s-a întâmplat, Mariana?

– Tata, Tata a murit! Mama ne-a sunat.

Am vrut să o iau în brațe. M-a împins.

– Lasă-mă! Vreau să fiu singură cu mine! Nu-mi place să fiu compătimită!

Aceleași cuvinte le-am auzit și la sfârșit de decembrie 2022. „Lasă-mă singură! Trebuie să mă împac cu ideea. Nu mă suna, te rog! Doar o dată la două zile... și nu mă întreba de boală. Te rog!”

Cele două zile dintre convorbirile noastre de atunci treceau foarte greu. Cum am petrecut eu Crăciunul? Revelionul? Cum voi petrece Paștele? Ziua mea de naștere? Cu sentimentul deplin al neputinței. Cu nădejdea mare a Învierii. Doamne, Iisuse Hristoase!... Ce bine că ne-ai dăruit speranța! De m-aș revedea cu Mariana la Înviere! De mi-aș revedea bunii părinți!

*

Când Andrei s-a transferat la Liceul de Arte Plastice, și-a făcut un prieten, pe David, împreună cu care mergea la școală. Într-un weekend, mi-a cerut voie să participe la o petrecere, la prietenul lui. L-am lăsat. Nici prin gând nu mi-a trecut că părinții acestuia nu erau acasă. Dirigintă le era pe atunci Doamna Delia Georgescu – o femeie minunată. Iubea copiii, știa să comunice cu ei. Nu făcea diferențe, chiar dacă unii veneau din medii modeste, iar alții erau fii de doctori ori arhitecți. La ședințele cu părinții încerca, cu tact și pricepere, să ne explice ce și cum ar trebui să corectăm în comportamentul copiilor noștri. Eu mi-am găsit locul în bancă lângă o doamnă despre care aflasem că e mama lui David. I-am spus că sunt mama lui Andrei. Nu știa cine este Andrei. „Cel care a fost la voi

vineri și a rămas peste noapte...” „A, noi nu am fost acasă. De obicei, mergem în weekend, cu Mama, la fratele meu, la Vrata. Copiii rămân singuri. De asta nu l-am cunoscut încă pe Andrei”. „Deja lăsați copiii singuri?...” „Da. Cel mare, Raoul, are 18 ani. Știu că organizează o petrecere în fiecare vineri. Și am încredere în ei și în prietenii lor. Pe majoritatea îi cunosc de câțiva ani. Sunt colegi de-ai lui Raoul. Nu știam, dar mă bucur să aflu că David are și el un prieten”. Mihai, fiul meu cel mic, alerga prin toată sala, se ascundea pe sub bănci, mi-era și rușine.

Între timp, am aflat că doamna se numește Mirela, că este conferențiar la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie și șefa Catedrei de limba română. Crescuse doi flăcăi de către doi metri fiecare, mândria ei. Am plecat împreună spre casă. I-am povestit despre operațiile mele din Germania, despre cât de greu mi-a fost și despre cât m-a ajutat Mariana. „Nu degeaba a plecat Ea în Germania. Ci ca să te aștepte pe tine. Să te salveze la momentul oportun. Eu cred în Providență!”

Eu, care, de obicei, abia străbat două-trei sute de metri până la un taxi, aș fi dorit, acum, să mai rămân cu noua mea cunoștință, să nu mă despart de ea. Am ajuns, din centru, în Piața 700, la tramvai.

Brusc, am privit-o și am rostit dintr-o răsufare: „Eu tocmai m-am pensionat de boală. Nu mă primești la cursurile tale?” În intenția mea, era o glumă. Dar ea, Mirela, m-a luat în serios. A acceptat să vin, mi-a dat orarul și

a fixat următoarea întâlnire. Puteam da înapoi? M-am străduit să fiu acolo. Și am însoțit-o la cursuri, an după an. La toate seriile, la toate grupele. Ne-am apropiat mult. La întoarcerea spre casă, veneam întotdeauna pe jos. Ne opream prin parcuri, stăteam pe câte o bancă, să mă odihnesc. Mă ducea până acasă. Ajunsesem pasionată de gramatică, de semiotică și de pragmatică. O năuceam cu întrebările mele. Voiam să fiu ca ea. Să știu ce știe ea, să fac ce face ea. Cursurile ei nu erau predate niciodată la fel! De fiecare dată venea cu ceva nou. Când Mihai a ajuns în clasa a VIII-a, ea l-a meditat la română. Țin minte că a învățat argumentarea textului liric pe poemele Poetului Eugen Dorcescu. După ce a intrat și Mihai la liceu, la Liceul Pedagogic, împlinind visul meu de a fi acolo, Mirela, cu căldura ei, dar și cu gravitatea cu care privește viața, mi-a propus să dau și eu admitere la Facultatea de Litere. Să fac ce trebuie pentru a-mi transforma visele în realitate. „Vei cunoaște mai multe, vei obține diploma în baza căreia ai putea preda”. Astfel, le-am spus Mamei și Mariane ce pas urmează să fac eu în viață. Au primit foarte bine vestea, încântate de entuziasmul meu. Am parcurs programa de admitere în două luni, mai și iunie. Mirela a venit cu mine la examen. Era rândul ei acum să mă însoțească pe mine, după ce eu o însoțisem, fără excepție, la toate cursurile, timp de șase ani universitari. A făcut din acest moment un eveniment. A aflat subiectele, imediat ce s-au dat. S-a liniștit, știind că mă descurcam

foarte bine la toate. S-a amuzat așteptându-mă să ies din A12, amfiteatrul în care își ținea cursurile. Pregătise pentru mine cafea, cornuri și o salată de vinete, cum numai ea știa să facă. Toate ne așteptau în 407, cabinetul ei de atunci. În tot timpul examenului, Mirela a stat de vorbă cu părinții unei fete, Delia Vintilescu. Tatăl acesteia era și este preot în Vermeș. Credea că Mirela are o fiică la examen și a întrebat-o despre nota fiicei de la bacalaureat. De unde fiică? Ea venise cu prietena ei. A avut ce aștepta după mine. Am ieșit printre ultimii din sală. M-a întâmpinat cu zâmbetul pe buze, dar foarte curioasă: „Mie să-mi spui ce ai scris la fiecare subiect”. Avea subiectele, baremele. Nu m-a lăsat să-mi trag sufletul. S-a îmblânzit doar când s-a convins că fac un punctaj bun. „Acum să-l sunăm pe Maestrul Eugen Dorcescu, să-i spui și lui ce ai scris!” Și dumnealui m-a încurajat să studiez filologia. I se părea înduioșător că am fost ani la rând la cursurile Mirelei. Am format imediat numărul lui. De obicei, sunt mai îndrăzneată decât prietena mea. Intru mai ușor în vorbă cu personalitățile. Am sunat și mi-a răspuns imediat. I-am spus că mi-a căzut Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*. Că exercițiile de cultivare a limbii le-am rezolvat fără greșală. Și că aștept rezultatul. Eram așa de fericită că am scăpat de învățat! Mă puteam bucura și eu de cât mai rămăsese din vară.

Dar Mama, ce emoții avea! Aștepta acasă, curioasă să vadă dacă am știut, cum făcea și la examenele din prima

facultate. Și Mama, și Mariana au ținut la Mirela. Și prietena mea la ele. Am intrat printre primii la facultate. Tot printre primii am absolvit și facultatea, și masteratul. Nu voiam în ruptul capului să o fac de rușine pe Mirela, care avusese atâta încredere în mine... Am mers pe urmele ei „până nu se mai poate”. Am ascultat-o în toate. Ca pe Mariana. De câte ori greșeam, ele erau necruțătoare cu mine. Mă muștrau, mă repezeau. Eu tăceam chitic. Nu le întorceam vorba, nu mă supăram. Mai plângeam câteodată. Dar nu erau ele impresionate de plânsul meu. Voiau rezultate. Mă voiau perfectă. În cel mai rău caz, foarte bună. Și nu admiteau nicio scuză. Erau la fel de exigente și de severe cu mine ca și cu ele înseși. Și Mirela este și acum. Nu mă întreabă ce simt. Nu mă întreabă dacă pot. N-am nicio scuză. „Scrie! Găsești tu un moment în care să notezi o idee!”... Vai de mine... Găsesc. Și scriu.

*

Eram la Ocna de Fier când s-au afișat rezultatele de la examenul de admitere la Litere. Am rugat-o pe Claudia, prietena mea din prima facultate, să mă caute mai întâi pe lista lungă. A celor respinși. Nu m-a găsit. La un moment dat, de la capătul firului, s-a auzit un strigăt:

– Ești nebună!

– De ce?... M-am gândit că m-a văzut pe lista admitșilor, că o să le sun imediat pe Mariana, pe Mama...

– Mă faci să mă simt prost! Niciodată nu am avut așa o notă!

– Cât? am întrebat-o nerăbdătoare.

– Ani, ai luat 9.54!

Da, o notă bună. Mai mică, totuși, decât cea a băiatului meu, Mihai, la admiterea la liceu. Ce fericită eram că m-a întrecut!

În 2015, am început, așadar, Facultatea de Litere, la secția Română-Latină. La înscriere, în timp ce adolescenții erau singuri, ori cu prietenii sau părinții, eu, care aveam un fecior de vârsta lor și altul cu patru ani mai mic, am fost cu... Mirela. Astfel, am cunoscut de dinainte de admitere o parte dintre viitorii mei profesori.

La Latină nu era examen scris, trebuia să susțin un interviu. În fața mea stătea Doamna Conferențiar Valy Ceia, actualmente prodecan al facultății, la al treilea mandat. Cultură, seriozitate, eleganță. Am fost copleșită. I-am povestit Mirelei.

– A fost colega mea de an. Câtă carte am învățat noi pe aici! Ea a transcris, în primul an, cuvânt cu cuvânt, *Aspecte ale mitului* de Mircea Eliade. Îți dai seama? Vei avea profesori foarte buni, cărțurari de vârf... Se va vedea în ochii tăi că ai studiat cu ei Latina...

Am abordat foarte serios studiul. Mă cam irita, uneori, că eram tratată ca o proaspătă absolventă de liceu. Dar ce lecții de erudiție, ce demonstrații de talent și câtă omenie am văzut la dascălii mei de Latină!...

*

Un reper în istoria prieteniei mele cu Mirela a fost lansarea antologiei *Nirvana. Cea mai frumoasă poezie* a lui Eugen Dorcescu, în Aula Magna. Trecuseră doar vreo trei săptămâni de când începuseră cursurile. Eram studentă în anul I. Am reușit atunci să-mi conving mai toți colegii mei de studenție că merită să participe la întâlnirea aceasta. Erau acolo Marian-Cătălin Ciobanu, prieten și coleg de grupă, prietena mea de la germană, Cristina Temu, draga noastră Ana-Maria Popovici, devenită Radu, mama lui Fănică, Laurențiu, Delia Vintilescu, Maria și atâția alții. În rândul din față, stăteau, una lângă alta, Mama mea și Mama Mirelei. În apropiere, Doamna Mariana Pășlea, Lucia Țunea și Mărioara Rus. O mulțime de scriitori, de jurnaliști, de preoți, de intelectuali, necunoscuți mie la ora aceea, umpleau Aula. De fapt, atunci și acolo s-a întrezărit, s-a pus, la modul ideal, piatra de temelie a Școlii noastre de literatură, o școală fără note, fără taxe, fără invidii, ci doar cu dragoste, competență hermeneutică și prietenie.

Cred cu tărie că, în timp, am avut și eu un anume rol în apropierea lui Eugen Dorcescu de Mirela-Ioana. Am organizat lansări de carte în Universitate, am participat la lansarea „Elegiilor de la Carani” și le-am făcut celor doi cele mai frumoase fotografii, ori de câte ori am avut ocazia. Fără să știe Mirela, îi trimiteam lui Eugen pozele cele mai reușite. Unele din parc, altele dintr-o sală de concerte.

Acum mi se intersectează amintirile. Cred că era tot în anul 2015, când nu eram încă studentă, dar o însoțeam ca o umbră pe Mirela la cursuri. Ea ținea un curs de semiotică despre valorile simbolice ale negrului, pe fondul simbolurilor nictomorfe (pornind de la clasificarea lui Gilbert Durand). Lucra cu studenții pe un text intitulat „Shiggayon” din „Moartea tatălui” de Eugen Dorcescu.

I-am întrebat pe studenți:

– N-ați vrea să-l cunoașteți pe acest poet, să-l invite Doamna Profesoară la curs?...

Bine-înțeles că au vrut!

– Ce mi-ai făcut! Dacă mă refuză? Ce vor spune studenții? a comentat Mirela după oră.

– Auzi, dacă nu îndrăznești să-l inviți tu, îl sun eu!

Îl cunoscusem, de Paști, pe poet, când, împreună cu el și cu Mirela, am petrecut o după-amiază foarte agreabilă în Universitate. În timp ce discutam toți trei, eu le urmăream privirile. Se sorbeau din ochi. Nu m-am putut abține și am făcut și o glumă în acea zi de mare sărbătoare. O glumă născută din cât de drag îmi era de amândoi: „Eugen e văduv, tu ești divorțată, de ce nu vă luați voi de mână?!” „Ce prostii VORBEȘTI!” a sărit Mirela, aprinsă la față de cât de stânjenită era. Dar Eugen a răs în hohote. Și așa a început între noi o trainică prietenie.

*

Miercuri, 13.04.2016.

O așteptam pe Mama să vină la mine. Îi spuseseam, cu o zi înainte, când a trecut pe la noi, ca să mă ajute la treburile gospodăriei – îmi pregătea, zi de zi, de mâncare, îmi călca rufe, mă însoțea și la curățenie – să nu întârzie miercuri, deoarece aveam un curs la facultate de la care nu voiam să lipsesc. De dimineață, am tot așteptat-o. Cum nu a apărut la timp, am început să o sun la telefon. N-a răspuns. M-am amăgit că e la cumpărături și a uitat telefonul acasă. Am mai așteptat. Între timp, nu mă puteam opri din tremurat. Am chemat un taxi și m-am dus glonț la ea. Cu teamă, deschizând fiecare ușă cu încetinitorul, am ajuns în camera Mamei. Când am văzut-o, întinsă în pat, acoperită până la gât, m-am îngrozit. Am strigat:

– Mamă, ce faci?

A tresărit când mi-a auzit vocea. Horcăia. Mai târziu, am aflat care e diferența dintre sforăit și horcăit. Sforăitul e pe „linii melodice diferite”, când sus – când jos, în vreme ce horcăitul nu crește și nici nu scade. Uitându-mă la Mama, am observat că i se strâmbase și gura. Am sunat repede la cardiologul ei, Dr. BALINT, care mi-a zis să chem imediat salvarea, ceea ce am și făcut. Până să vină ambulanța, am stat în dilemă dacă să o sun sau nu pe Mariana. Se apropia ora pauzei de masă. Știam că avea un regim de lucru foarte solicitant. L-am apelat însă pe Adi, cerându-i să vină de urgență, explicându-i ce se întâmplase. Mă gândeam că e, totuși, obligatoriu să o informez și pe

Mariana, să nu-mi reproșeze că nu i-am spus din prima clipă prin ce trecea Mama noastră. Am sunat-o și am rugat-o să vină cât se poate de repede. A sosit ambulanța și doctorii mi-au spus că, cel mai probabil, Mama a avut un accident vascular cerebral... în jur de ora 9. A fost pusă într-un cearceaf alb. Așa a ieșit, pentru ultima oară, din casa ei. Nu a putut fi așezată pe targă și coborâtă pe scări. Era destul de grea. Singura posibilitate era cu liftul, dar învelită în cearceaf.

Vineri dimineața, în timp ce coboram treptele, ca să merg la Județean, unde era internată, am fost sunată pentru a-mi fi anunțat decesul. Mariana a ajuns pe la ora 9 în Timișoara. Nu a mai prins-o în viață.

Până atunci mi-am închipuit că Mama e cea mai tare ființă. Nemuritoare. O chemasem pe Mariana, ca să ne organizăm. Să aranjăm lucrurile prin casă, să găsim o femeie pentru îngrijire, căci, probabil, Mama nu ar mai fi putut să se întrețină singură.

Mariana mi-a mărturisit că, pe drum, se rugase: „Doamne, fă cu Mama ce crezi Tu că e mai bine!” Înseamnă că Ea a avut în gând și alternativa morții. Eu nu.

Amândouă eram năucite. Nu știam pe ce să punem mâna. Erau multe de făcut. Cu ce să începem?!...

*

Îmi pare rău că Mariana a venit cu autobuzul, eu am grăbit-o, sperând, ca de atâtea alte ori, să găsească Ea o

soluție pentru a-i face Mamei bine, pentru a-i prelungi viața. În zadar. Dumnezeu a vrut altfel. A lovit dur, definitiv. Cum au aflat trista veste, Hansi și Patricia s-au suit în mașină, au condus pe rând, și au ajuns în Timișoara la o zi după Mariana. Au condus-o toți trei pe Mama pe ultimul drum.

Mama a fost o femeie frumoasă și foarte cochetă. De când Mariana s-a stabilit în Germania, a avut grijă să nu ne lipsească nimic. Să răzbune lipsurile din perioada ceașistă.

Mama voia să ne vadă mereu îngrijite, îmbrăcate modern și coafate, să se mândrească în fața lumii întregi cu fetele ei. De aceea, am hotărât ca, în sâmbăta când Mama avea să fie îngropată lângă Tata, înainte de înmormântare, să mergem amândouă la coafor, să ne aranjăm, să arătăm impecabil. În onoarea Mamei, căreia îi plăcea să fim frumoase!

A venit multă lume la priveghiul Mămicii noastre. Aproape toate rudele. Erau la căpătâiul ei cele două surori – Drăguța de la București și Steluța din Timișoara.

Cu puțin timp înainte de sumbrul eveniment de acum, la vizita precedentă a Drăguței, un nepot le făcuse o fotografie celor trei surori. Când a privit fotografia, Mama a întrebat:

– Oare care dintre noi va muri prima?

Ea, cea care a întrebat, a părăsit prima această lume, pe care o iubea enorm. Cele două mătuși ale noastre încă

trăiesc. Până și Mariana a plecat înaintea lor. Oare o fi ajuns sufletul Ei sus, sus, sus? Oare... ce se întâmplă cu el?

Marianei i-a plăcut casa funebră în care a fost privegheată Mama. A inspectat locul, sicriul, felul cum a fost Mama pregătită pentru marea călătorie. Și s-a arătat foarte mulțumită de toate.

Mirela a copt atunci checul ei special și a adus cornulețe, ca să-i servim pe cei de la priveghi. Tot ea a scris și Necrologul. Ca și acum.

*

După înmormântarea Mamei, am fost cu cei apropiați la un restaurant, același unde am făcut, cu opt ani în urmă, și pomana Tatei, pe strada Ciprian Porumbescu. În ambele dăți, ne-a servit la masă același chelner, fost coleg de serviciu cu Tata. Eu am mers la restaurant împreună cu Nuți, Adi, Mihai și Andrei. Mirela, alături de Patricia și Mariana. Știu că Mariana s-a arătat foarte îngrijorată de faptul că, studentă fiind, sedentarismul îmi va afecta mersul. Dar știa, totodată, că, psihic, studiul îmi era de mare folos. Aveam ocazia să întâlnesc multe persoane, să-mi găsesc prieteni noi, să învăț atâtea...

*

Eu nu sunt un om amator de conflicte, pus pe hartă. Nu-mi place cearta. De foarte multe ori las de la mine. Tac și înghit. Vreau liniște! Ceva nu fac bine, totuși. Într-o

seară, în timp ce degetele îmi alunecau pe tastatura tabletei, Mirela, confidenta mea, mi-a scris, înduioșată: „Ai spus că eu și Mariana strigăm la tine și te facem cu ou și cu oțet când greșești. Iar tu taci, nu spui nimic, niciodată. Dacă e așa, de ce taci?...”

De cele mai multe ori, tac când mi se fac observații. Îmi place să urmez sfaturile, am încredere în bunele intenții ale celor ce-mi sunt în preajmă, doar că uneori nu pot mai mult. Nu spun că ar fi avut Mariana și Mirela pretenții exagerate, doar fiecare îmi nutrea binele. Mariana voia să am încredere că voi putea merge normal într-o zi, dar asta doar prin foarte multă muncă fizică. Tot ceea ce lucra Ea cu mine urma să dea roadele scontate. Mirela nu suporta să mă știe toată ziua casnică.

– De ce ai făcut studii? Ca să fii tot ca înainte? Nu-ți bate joc de studiile tale!

Îi dau dreptate. Trebuie să fac ceva și pentru sufletul meu. Timpul nu așteaptă. Îi sunt recunoscătoare ei, îi sunt recunoscătoare lui Eugen că m-au integrat în lumea lor. Mi-au găsit un loc potrivit firii și aspirațiilor mele.

*

Acum, scriind aceste rânduri, mă bucur, mai ales, că Mariana a fost mulțumită de mine, de felul în care umblam, în ultimele Ei săptămâni de viață. A discutat și cu Hansi pe acest subiect. Mă chinuiam ca, pe dinaintea Ei, să merg repede, drept, uneori cu mâinile ocupate chiar,

pentru a-i arăta că truda Ei de terapeut al propriei surori nu a fost în zadar. Cu toate că durerile de spate nu s-au oprit deloc. Și nici sfâșierea sufletului... Dar îmi arătam, astfel, recunoștința.

*

În zilele de după înmormântarea Mamei, am hotărât cu Mariana să facem succesiunea. La Tata, nu am făcut nimic. Spuneam că este timp. Acum, însă, dacă tot era Mariana în țară, ar fi fost păcat să tergiversăm și să nu clarificăm lucrurile. Ca de fiecare dată, Mariana s-a ocupat de tot. Ea a plătit toate cheltuielile succesoriale. La notar ne-au trebuit martori. Pe cine să chem în orice zi, la orice oră? Pe Mirela. Îmi amintesc chiar de o situație hazlie: fiind întrebată de doamna notar dacă i-a cunoscut pe defunctul Vasile Cauba și pe soția acestuia, ea, sinceră, după ce jurase pe *Biblie*, a răspuns că pe doamna Cauba Ioana, da, a cunoscut-o foarte bine, dar că pe domnul nu! „Cum nu? Sigur că l-ați cunoscut!” a făcut cu ochiul doamna notar. Inteligentă, Mirela s-a prins imediat. A rostit apăsat: „L-am cunoscut pe Domnul Vasile Cauba!” Și apoi a șoptit, ca pentru Dumnezeu: „Din poveștile familiei”. Ca și cum ar fi dictat ce trebuie consemnat și ce trebuie lăsat pe dinafară.

*

04.04.2023.

Dimineața a trecut destul de repede. Rutina zilnică: mâncare, ore. Mă năpădesc amintirile. Mariana era în spital. De multe ori mi-a spus că, atunci când ești bolnav, îți face foarte bine supa de pui. Îi adusesem din țară un pui de casă. Așa că i-am făcut supă, chiar și cu zarzavaturi cumpărate din piață, BIO în întregime. I-am pus supa într-un termos, pentru a nu se răci. A mâncat-o cu așa o plăcere, încât a exclamat:

– Doamne, ce mă unguiește pe gât! Îți mulțumesc!

Forma greșită a verbului ne-a făcut să râdem.

– Vezi că doamna profesoară e în spatele meu și te aude! a spus Hansi. De-ai auzi-o cum se necăjește pe copii! s-a forțat el să mai facă o glumă.

De altfel, nu l-am auzit, în tot acest timp, râzând, decât atunci când mă surprindea strigând, de la distanță, online, la câte un elev neatent...

*

Am vrut, spre seară, să merg cu Adi în oraș, doar că a terminat târziu serviciul, așa că ne-am mulțumit să ne plimbăm prin cartier. Era frig, dar măcar nu mai bătea vântul cu cruzimea din serile anterioare. Nici nu a mai nins ca zilele trecute, nici nu a plouat. Copiii ne-au spus că în Timișoara ninge. „Ninsoarea mieilor”. În Timișoara, oricât de frig ar fi, e mult mai suportabil. Când ne-am întors de la plimbare, a apărut și Patricia. Ne-a oferit un

fel de împletitură cu nucă. Mă anunțase că vrea să vină la Hansi, pentru a-mi găsi niște haine în garderoba Mariane. Nu știe ce să mai facă, să nu ne simțim stingheri. Are un suflet imens și ea! Exact ca Mama ei. A încercat, într-o primă fază, din dragostea pentru Mamă, să păstreze totul, să nu dea nimic din lucrurile Mariane. Nu din egoism, ci din dorința de a avea cât mai multe lucruri ce-i aparțineau prin casă. Poate pentru a o căuta printre ele și a mai descoperi ceva din ființa Ei. Urmele se estompează, însă, pe zi ce trece... Cine știe cum va arăta casa asta peste un an, peste trei? Cred că Patricia și-a dat seama că Mariane i-ar fi plăcut să-i port eu hainele.

Împreună cu ea, am ales pentru înmormântare o rochie neagră, sobră, simplă și decentă, dar și o pereche de pantaloni bleumarin, ca alternativă. Încă nu m-am hotărât ce voi purta. În funcție și de vreme, și de starea sufletească. Inima mi-e deja arici. Când a murit Mama, Mariana mi-a cumpărat o bluză de mătase neagră. Am adus-o cu mine. Am avut, deci, în vedere și ipoteza doliului...

Azi, Patricia și-a închipuit că îi va face bine să deschidă dulapul, să-i vadă hainele, să-i caute parfumul. Să-i simtă prezența, chiar și în această absență cu care, ciudat!, ne-am obișnuit deja.

*

Se apropie slujba religioasă, a dezlegării de cele lumesti. Ne vom ruga, împreună cu preotul, pentru sufletul bun al Mariane.

M-a mișcat purtarea Patriciei. Alături de ea, am realizat și eu câtă nevoie aveam să simt încă prezența Marianeii.

I-am relatat Mirelei această scenă tulburătoare. Iată replica ei:

„E foarte bine că ajung hainele Marianeii la tine! Să spui Bogdaproste și, când apare soarele pe cer la Ocna de Fier, să le scoți în curte și să zici:

«Soare, soare, fii martor la țoale,
pe lumea asta să fie ale Anișoareii
și pe lumea cealaltă, ale Marianeii».

Acesta e un obicei vechi din Caraș-Severin, care se practică în zona Macoviște, Grădinari. Probabil și la Ocna de Fier. A fost filmat de Ionică Lucian. Ni l-a proiectat, în laboratorul de folclor, Profesorul Vasile Crețu, care a realizat documentarul, când eram în anul I de facultate. În 1984. Imaginează-ți ce efect a avut scena asupra mea, dacă încă mai țin minte”.

De fapt, dacă îmi amintesc bine, și Ioan Căliman, poet, profesor din Făget, a menționat despre asta în *Riturile de trecere*, un e-Book pe care Mirela mi-l făcuse cadou în eventualitatea că îmi va fi de folos la pregătirea examenului de etnologie. Am apelat la el pentru un alt curs, cel de mitologie.

Ne pregătim de noapte. Mirela e cu mine pe Messenger. Deodată: „Nu știi de unde mi-a venit în nări miros puternic de coroane de brad, ce ți-e și cu imaginația asta!” Și mai departe... „Trimite-mi, Doamne, câte-un pui de

înger!” (Arghezi). Cu ea, nu uit literatura. De mulți ani, ne încheiem serile, spunându-ne reciproc „Te iubesc!” Dar azi parcă e altfel. Mă încurajează cu această povestire atât de importantă pentru mine. „TE FELICIT. TE IUBESC, PITIC MIC. Nu te mai năcăji, nu vezi cum trec toate? Azi ești, mâine nu mai ești. «Și pentru ce să-ți amărăști și zilele puține?»” (Coșbuc).

*

05.04.2023.

Noaptea, în liniște, gândurile mă răvășesc... Cum am tot scris la această carte *In memoriam*, nu am observat că Patricia îmi trimisese o replică la mesajul meu:

„Îți mulțumesc! Bogdaproste! Înseamnă mult pentru mine... Te înțeleg prea bine, «cum nu se mai poate»”.

Răspunsul Patriciei: „Primești mai multe, dar e un proces foarte greu pentru mine!”

Ce bine a ales cuvântul *proces*!

Să ne ierte Dumnezeu! Noi vrem s-o împărțim pe Mariana. De fapt, amândouă o vrem cu noi!

*

A trecut o săptămână din veșnicia Marianeii! Dumnezeu să o ierte și să o odihnească! Prietena mea, Nuți, și ea încercată de mare durere, căci e văduvă de astă-vară, mi-a trimis gânduri de alinare:

„Se spune că avem în noi o fărâmă din fiecare ființă care este în viața noastră. Când acea ființă nu mai este, pierdem o parte din noi... Când acea ființă pleacă atât de devreme, o viață întreagă de explicații nu ne poate convinge: «De ce?»... Dar, oamenii nu pleacă și nu îi pierdem niciodată, dacă îi purtăm în inimă. Poți pierde prezența lor, vocea lor, dar niciodată nu poți pierde ceea ce ai trăit alături de ei, ceea ce ai învățat de la ei, ceea ce au lăsat în inima ta, în amintirile tale. Lecția învățată este să ne mai oprim din alergarea spre nicăieri, de fapt, să ne întoarcem spre noi, spre ființele care ne sunt aproape, spre sensul vieții, întrucât privilegiul de a rămâne în viață nu îl cunoaștem: mâine s-ar putea să fie prea târziu...”

„Mâine!”, mi-a răspuns Mariana, când i-am cerut o consultație. Și n-a mai venit răspunsul, căci n-a mai fost posibil a doua zi sau în zilele următoare.

Ca în fiecare seară, și Mirela mi-a transmis încurajări: „Să fii demnă, așa cum a fost Ea la înmormântarea Mamei voastre. Dacă îți vine să plângi, plânge. Dacă nu, nu. Vei plânge de dor toată viața...” Oh, cât adevăr! Viața mea va fi de-acum plină de plânsete și suspine. Rămâi veșnic în sufletele noastre, Mariana, ființă minunată, plină de viață! Te vom purta în inimile și rugăciunile noastre! Vei fi mereu cu noi și noi cu tine, surioară dragă!

*

„Sărut mâna, Dragă Ani!

Încă o dată, Condoleanțe! Ție și celorlalți!

Mi-a spus Mirela că ești în căutarea unui titlu pentru povestirea ce evocă drama prin care ai/ați trecut. Iată propunerile noastre:

MEMENTO VIVERE

sau

CARTEA MARIANEI

Gândește-te bine. Dacă vreunul nu-ți este pe plac, vom iscodi după altul.

Te așteptăm cu dor și drag.

Dumnezeu să o odihnească în pace pe surioara ta!

O plângem cu toții.

TU – ORA ET LABORA!

Eugen și Mirela lui

Am decis să plecăm mâine după înmormântare. De ce? Lui Adi îi este foarte greu aici. Și îl înțeleg! Nu se simte bine, nu e în largul lui. Nu e la Ocna de Fier! În sălașul nostru drag! Prin urmare, e ultima noapte când dorm în casa Mariane? În casa Ei, fără Ea...

Parcă nu-mi găsesc cuvinte să scriu. O lespede mă apasă. Când a murit Mama, Mariana a zis că nu mai are de ce să vină în țară. Că, dacă vreau eu să o văd, n-am decât să călătoresc la Nürnberg. De nenumărate ori am voiajat într-acolo. Adi mă ducea la aeroport. Peste două-trei ore,

Hansi mă lua de la aeroport. Iar eu cădeam în brațele surorii mele. Răsfățata casei. Nimic nu mă lăsa să fac, în afară de exercițiile cu care mă chinuia... pentru binele meu. Acum zic și eu la rându-mi: „Dacă Mariana nu mai e, eu de ce să mai vin aici?”...

Mă voi despărți de Mariana, de casa Ei de la Nürnberg, de mănăstirea în care mi-am găsit, de atâtea ori, liniștea... Dar nimic nu mă doare cât faptul că trebuie să mă despart, pur și simplu, de Ea, de Mariana. Cum voi putea îndura să nu-i mai aud vocea, să nu o mai consult în temerile mele, să nu-mi iau de la Ea calmul, curajul, încrederea, de care, periodic, am atâta nevoie? Și, dincolo de toate, ce mă voi face cu mila de Ea? De ce n-a avut parte de tihna unei pensii după atâta muncă? „Toată lumea muncește greu, dar eu, parcă mai mult decât toți”, zicea. Și poate nu exagera prea mult.

Mi-e frică să mă gândesc cum voi petrece câte zile mai am de trăit fără Ea. Îmi tot revine în minte ultima imagine: o văd, din nou și din nou, dându-și suflarea de pe urmă. Oare a realizat că e cu mine atunci? Ce fericită sunt că, în clipa aceea, am fost ACOLO, lângă Ea!

06.04.2023.

O altă coincidență! Mariana s-a născut în 06.09.1957. Până în septembrie, de ziua ei de naștere, mai sunt exact 6 luni.

Am pregătit micul dejun și sandwich-urile pentru drumul spre casă. Mi-am amintit că Andrei m-a rugat să o întreb pe Mariana cum se face dulceața de gutui. I-a rămas acel gust în minte de-astă-toamnă. Am încercat să-i fac și eu, dar mie nu mi-a reușit așa cum o prepara Ea. Am întrebat-o, a înțeles, a zâmbit, însă nu a mai avut puterea de a-mi răspunde.

Acum, când m-am apucat să scriu, am găsit mesajul pentru înmormântare de la Mirela și Eugen:

„DUMNEZEU SĂ O IERTE PENTRU TOATE CÂTE A GREȘIT ȘI SĂ-I DEA RĂSPLATA FAPTELOR EI BUNE! Noi toți ne vom ruga azi pentru sufletul său și pentru mângâierea ta și a celorlalți foarte îndurerați, care o vor conduce pe Mariana pe ultimul drum. Fii calmă, e un moment firesc, solemn, frumos. Mariana va fi onorată așa cum merită.

Îți trimitem și noi, întru omagierea Ei, *Psalmul 22/23*, sublimul „Psalm al Păstorului”, stihuit de Eugen, cu care, dacă îți amintești, am însoțit și plecarea Mamei voastre pe drumul cel fără întoarcere. Vă îmbrățișăm, cu toată nădejdea în viață veșnică și binecuvântată:

Psalmul 22/23*(În stihuirea lui Eugen Dorcescu)*

Acum, că Domnul e Păstorul meu,
Oare de ce voi duce lipsă eu?
Odihnă-mi dă, pășunile sunt verzi,
Cu ape liniștite și livezi.

Îmi întremează sufletul. De rău
M-absolvă, căci ador Numele Său.
O, Doamne, chiar când calc a morții vale,
N-am teamă, că-s sub paza mâinii Tale.

Pasul mi-l lași să treacă și să meargă,
Strunindu-mi-l cu înțeleapta-Ți vargă.
Atunci când toți vrăjmașii sunt de față,
O masă-mi pui Tu, dis-de-dimineată.

Capul mi-l ungi cu mir din cel mai fin,
Paharu-mi se revarsă de prea plin.
Aceste negrăite bucurii
Întreaga viață mă vor însoți.

Voi locui în casa Domnului
La nesfârșit, prin îndurarea Lui.

Să-i strunească Dumnezeu pașii, așa cum Ea ți i-a strunit ani la rând, pentru «binele tău»! Iar tu să mergi fără cusur, știindu-te privită de Mariana de foarte de sus, de acolo de unde se vede totul...”

*

Ora 11. Von der Erde gegangen, im Herzen geblieben.

În fața Bisericii era o coroană cu flori roz și mov, pe panglica căreia era scris: Din partea verișorilor – Fam. Oancea, Malcoci, Pașca și Stan. La intrare, o fotografie a Mariane. Am pășit încet, în tăcere, în Biserica evanghelică în care Mariana ne aștepta. Era... în fața Altarului, într-un sicriu acoperit de o coroană imensă, cu trandafiri roz, cale albe și gerbere roz. Aceasta era coroana din partea lui Hansi, a Patriciei și a lui Andy. La Altar, de o parte și de alta, câte un aranjament floral. Pășesc greu, dar din ce în ce mai repede, inima îmi sare din piept. Aș vrea să pot fugi! De câte ori n-am visat că fug, că dansez...

Am ajuns, în sfârșit, la Mariana! După opt zile de frământare, după opt zile atât de nefirești. SUNT CU EA, ÎN SUFERINȚĂ și PLÂNG, cum am tot plâns, cum să nu plângi?, dar mă simt atât de bine aici, în preajma Ei. Îi vorbesc în surdină. Nu știu ce să-i spun mai întâi. Aș dilata timpul, l-aș ține în loc, l-aș absorbi în ființa mea. Sunt, din nou, lângă sora mea. Ce binecuvântare!

Părintele Paroh Teofil începe rugăciunile premergătoare Slujbei de înmormântare. Maica Marina pregătește

colacul cu lumânarea și vinul roșu. Mă rugase cu o seară înainte să le cumpărăm. Îmi lăsase un mesaj pe telefon, în care, cu blândețe și compătimire, în șoaptă, ca pentru a nu ne tulbura în durerea noastră, ne explica ce avem de făcut. Toate erau puse la punct.

Mariana a avut parte de o înmormântare frumoasă „cum nu se mai poate”, selectă, de nedescris în cuvinte. Maica Marina m-a întâmpinat, spunându-mi că Părintele Ieromonah Arsenie a avut-o și o are pe Mariana în rugăciunile sale. Părintele Paroh Teofil a rostit slujba în două limbi, germană și română. Fără să se grăbească. Măicuța a cântat în limba noastră dulce și melodioasă. Îmi plângea sufletul. Nu m-am putut abține și am răbufnit. Slujba era decentă, armonioasă, dar eu eram chiar pentru ultima dată cu Mariana. Îmbrăcată în rochia Ei neagră. Într-una dintre ele, căci Mariana își cumpărase multe haine negre. Îi plăcea sobrietatea. La un moment dat, chiar o avantajau, o făceau mai suplă. Avea un corp athletic, bine lucrat, de fostă sportivă de performanță.

Părintele Teofil și-a încheiat Slujba rostind necrologul în germană. Necrologul scris de Mirela, la indicațiile mele și ale Patriciei. Refăcut de 7 ori, pentru a ține cont de posibilitățile de traducere din română în germană. Apoi, gând la gând cu Poetul Eugen Dorcescu, care îmi sugerase, într-un mesaj, pe care l-a trimis în timpul înmormântării, la 12:31, să citesc *1 Tesaloceni 4, 13-18*, ca să nu

disper, preotul a început să citească exact acest capitol, aceste versete, în limba română.

13. *Fraților, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați, ca ceilalți, care nu au nădejde,*
14. *Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El.*
15. *Căci aceasta vă spunem, după cuvântul Domnului, că noi cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu vom lua înaintea celor adormiți,*
16. *Pentru că Însuși Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu, Se va pogori din cer, și cei morți întru Hristos vor învia întâi,*
17. *După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți, împreună cu ei, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul.*
18. *De aceea, mângâiați-vă unii pe alții cu aceste cuvinte.*

Pe tot parcursul slujbei, preotul paroh a alternat germana cu româna. Cât de potrivit pentru sufletul surorii mele!

Biserica a fost plină. Au fost mulți cei ce au dorit să o conducă pe Mariana pe ultimul drum, rude din Germania, din România, prieteni, vecini, colegi de serviciu. M-am reîntâlnit, la înmormântarea Mariane, cu prietenele Ei, colege de serviciu, CORINA și MARILENA. Amândouă m-au ajutat atunci când casa îmi era spitalul. Nu o dată, ci de patru ori!

Mariana a ieșit prima din Biserica evanghelică St. Ulrich, în bătaia clopotelor. Noi, rând pe rând, în urma Ei. Nu știu cum de am reușit să privesc lumea din jur. Am fost uimită de cât de eleganți erau toți. Doi bărbați, îmbrăcați impecabil, în costum negru și cămașă albă, au așezat sicriul pe un cărucior, pe care l-au tras până la cimitir. Adi a fost impresionat de pantalonii lor la dungă...

Precum e obiceiul la noi, pe drumul spre mormânt, cortegiul s-a oprit de mai multe ori. Prima dată, la ieșirea din Biserică, în curte, apoi, la fiecare colț. În spatele sicriului, Maica Marina alături de Părintele Paroh rosteau rugăciuni în surdină. Au urmat Hansi, Patricia, Raluca și Laura. Adi a dus tava cu vinul și colacul. Părintele urma să stropească mormântul. Simbolic (oare doar simbolic?), trupul și sângele Mântuitorului se aflau acolo. Andy mă ținea strâns de braț, mă întreba întruna dacă sunt bine, dacă pot merge.

Toți am fost întorși pe dos, am trăit într-o tensiune teribilă, înspăimântătoare, în ultimele săptămâni. Acum, în urma slujbei, încordarea parcă s-a diminuat. Dat fiind că este Săptămâna Patimilor la catolici, Joia Mare, Părintele a avut la dispoziție doar patruzeci de minute pentru a oficia Slujba de înmormântare. S-a încadrat perfect. A făcut tot ce trebuia.

*

În această perioadă, în biserică, pe ore, se desfășoară slujbe și programe speciale susținute de copii. De o parte și de alta a scaunelor, înșirate pe ață, erau unele picturi naive, în acuarelă și în tempera. Diverse portrete...

*

Încetul cu încetul, Biserica catolică și Biserica ortodoxă se pregătesc pentru primirea Sfintei Lumini. Creștinii sunt într-o tainică așteptare, căci Hristos Domnul va intra curând în mormânt. Dar urmează Învierea. Istoria s-a frânt în două la nașterea Sa (numărăm anii de la nașterea lui Hristos). Cu Învierea Mântuitorului, timpul se deschide veșniciei, devine un timp al mântuirii. Îmi doresc mântuirea pentru toți ai mei și pentru mine însămi. Și pentru toți semenii mei. Dar, mai întâi, pentru Mariana.

*

Vizitasem cimitirul, într-una dintre zilele trecute. Nu-mi era, așadar, chiar străin locul. Am admirat, din primul mo-

ment, cimitirul-parc, ordinea și curățenia. Doar că acum eram la Groapa Mariane. Pământul nisipos, și ud, și galben o aștepta. Ce sinistru! Ce greu de privit, de acceptat! Cei doi bărbați în negru au pregătit sicriul pentru a fi coborât în adânc, nu înainte de a mai citi Părintele o scurtă Rugăciune. Apoi, totul s-a terminat!

*

Ne-am retras spre masa pe care a pregătit-o la restaurant cumnata Patriciei, Ana.

Am plecat spre Timișoara în jurul orei 17. Era soare! O zi frumoasă ca sufletul surorii mele.

Drumul este foarte obositor, se circulă bară la bară. Este ora 22.30, am trecut în Austria, lăsând în urmă, definitiv, cel mai probabil, Germania. O parte din viața mea, din ființa mea. O lună portocalie, mare și rotundă ne însoțește tainic.

– Mariana, o vezi? Pe unde umblă sufletul tău?

*

07.04.2023.

Am ajuns acasă pe la 7 dimineața, după un drum infernal de 13 ore. Am încercat să dorm în patul meu. Am moșăit, dar mă trezeau amintirile recente.

N-am mai făcut o noapte albă de două săptămâni. Doar că atunci mă mai mișcam, încercând să-i alin suferința Mariane. Țin minte că, la un moment dat, am simțit

cum inima mea a luat-o la sănătoasa. Oboseala, spaima, mila – cine știe? Aveam palpitații. Am încercat să mă calmez. Mă apăsam cu o mână pe piept. Fără niciun efect. Am băut apă cu zahăr. Degeaba. Am apelat la ajutorul Mariane, ca de nenumărate alte ori când, din diverse cauze, făceam atacuri de panică:

– Mariana, te rog, ia-mi aceste palpitații!...

Nu mi-a răspuns. M-a ajutat însă simplul fapt că am avut lângă mine ființa căreia puteam să-i încredințez temerea mea că sunt în pericol. Curios, dar bătăile inimii s-au rărit.

N-am putut dormi azi-dimineață și fiindcă m-am gândit cât de mult s-a chinuit cu mine sora mea Mariana. În adierea vântului de primăvară, îmi revin în memorie anii în care operațiile mele se înteteau. Era prin mai – iunie 2012.

Din 2008, n-am încetat o clipă să iau Lyrica, drogul meu pentru durerile de la coloană. Au fost seri în care, întorcându-mă în pat, simțeam că pocnește ceva. Când mă atingea Adi cu câte o mână pe spate, să-mi mai ia din dureri, auzea și simțea un Brr! Un zgomot oribil.

Cine știe ce o mai vrea Dumnezeu cu mine?! Stau și mă gândesc acum că eu am fost cea mai bolnavă din familia mea. S-au dus Tata, Mama, Mariana. După ce diagnostic aveam și câte șanse mi se dădeau, eu ar fi trebuit să plec prima. De câteva ori, am fost de-a dreptul salvată.

Eu știu că s-a întâmplat așa, fiindcă am menirea să le îndrum mântuirea prin rugăciuni. Rugăciunea inimii m-a însoțit și mă însoțește pretutindeni și oricând.

Când rostesc „Doamne Iisuse Hristoase, miluește-mă pe mine, păcătoasa!” mi se inundă inima de soare.

În 2012, deci, mi-am făcut un RMN – coloană toracică, lombară, cervicală. Interpretarea n-a fost deloc pe placul meu: Recidivă. Dumnezeu! Ce mă fac? Acum 11 ani, copiii mei erau încă mici. Eram moartă de frică. I-am trimis Cd-ul cu toată documentația Mariane. Cum altfel? Nemaiputând pune geană pe geană, într-o noapte, Mariana s-a uitat, pe îndelete, cu sânge rece, peste RMN. Și-a dat seama că nu putea fi vorba de metastaze. S-a dus la Profesor și au discutat despre ce era de făcut. M-au chemat imediat la Nürnberg, nu înainte de a-mi transmite să mai fac și un CT. Și atunci, ca și acum, era destul de dificil să prinzi un loc disponibil pentru această investigație. Doamna Doctor Susana Dumele a venit cu mine la Spitalul Județean și a intervenit la foștii colegi pentru a mi se face repede CT-ul. Rezultatul a fost dezastruos: un șurub de la instalația mea de titan era ieșit. S-a fisurat sau s-a rupt un șurub de titan! O eventualitate de 1 la un milion de cazuri! Cum de a fost posibil? Și de ce mi s-a întâmplat mie? În primăvara aceluia an, Mariana a făcut un curs de specialitate despre urmările post-operatorii la coloană. Îmi spusese atunci că a întrebat dacă este posibil ca titanul să pocnească. Cum de i-a venit această idee, nu știu. Ceea ce știu este că

avea o premoniție ce-mi dădea fiori. Îmi era și teamă să o întreb ceva, pentru că Ea imediat mă atenționa să nu fac lucrul acela. A hotărât să vină împreună cu Hansi în țară, ca să mă ia în Germania pentru o nouă intervenție chirurgicală. A treia, pe coloană! Cel puțin eu așa credeam. Toți ai casei știau ce mă așteaptă, eu nu. Când mi s-au făcut actele pentru internare, am aflat cu stupeoare că, de fapt, vor fi două operații la interval de o săptămână. Mariana nu s-a mișcat de lângă mine. Colegele și prietenele Ei, Corina și Marilena, au stat, de asemenea, cât a fost nevoie, chiar și peste program, cu mine. Am crezut că mă voi ridica din pat și voi merge ca înainte. Cu toate eforturile Mariane, cu toată priceperea Ei, cu tot sacrificiul, cu toată voința mea, nu s-a întâmplat încă minunea aceasta.

Și acum? Ce voi face acum?

Fiul meu Mihai m-a luat în primire după înmormântare: „E timpul să îți iei viața în mâini și să faci tu totul pentru tine. Când mergi la sală?...”

*

Sunt atât de împăcată că am fost lângă Mariana în această ultimă perioadă a vieții Ei! Cum a spus Patricia, când m-a sunat, în 15 februarie, avea nevoie de noi. Eu i-am chemat preot pentru spovedanie și împărtășanie, apoi, la insistențele mele, Adi l-a adus cu mașina pe Părintele Ieromonah Arsenie, care-a venit cu Măicuța Marina și i-au făcut o slujbă cu câteva ore înainte de a intra în comă,

în brațele mele și-a dat ultima suflare... Apoi am vegheat discret, dar decis, să aibă parte de o înmormântare în care să se respecte toată rânduiala creștină și ortodoxă. Nu vreau să spun că asta ar răsplăti-o pentru câtă grijă a avut Ea de mine și de ai mei. Sper să fie doar un bun început la ceea ce voi face pentru puritatea sufletului Mariane cât voi trăi. Rugăciunile, parastasele, pomenirile îi vor arăta că dragostea mea pentru Ea e infinită. Mă voi da peste cap să păstrăm legătura. Să fim tot două surori bune, chiar dacă în două lumi... Căci moartea, numai moartea!, ne-a despărțit. Așa a vrut Dumnezeu! Am întrebat-o și pe Mirela, fiindcă Hansi și Patricia nu puteau înțelege cum de Dumnezeul cel bun și drept distruge astfel un om, de ce i s-a întâmplat asta Mariane.

– Cu mintea mea, n-am cum să știu... Și, apoi, cum o să bănuiesc sau să comentez eu ce hotărăște Dumnezeu?!... Îmi pare atât de rău și de Ea, și de tine! Hai să nu ne facem păcate, încercând să aflăm noi de ce, sau să spunem că nu e drept ce s-a întâmplat... Iar, dacă așa a fost să fie, nu înseamnă deloc că viața ta, Ani, se va opri aici. Vei mai avea zile frumoase, mai ușoare...

– Ai dreptate. Dumnezeu mi-a dat puterea să o văd pe Mariana sfârșindu-se și să nu țip, să nu o rog să rămână cu noi, să zic „Doamne-ajută!” Prea suferea, prea sufeream să o văd cum se chinuie.

– Vezi? Ți-a dat putere și gând bun. Prima persoană la care te-ai gândit a fost Domnul, primul lucru ce ți-a

trecut prin minte atunci a fost să ceri ajutorul Lui. Și El vi l-a dat. Gândește-te cum a murit Mariana! Era la Ea acasă, toți cei dragi Ei o înconjurau în timp ce agoniza... I-ați adus preot, i-ați ales veșminte de calitate, sicriu superb, un loc de veci foarte bun, într-un cimitir în care e atâta ordine, curățenie, verdeță, i-ați făcut toate slujbele necesare, ați condus-o pe ultimul drum în alai... Ia adu-ți aminte cum se murea de Covid, cum nimeni din familie nu avea voie să ajungă la cei bolnavi, cum erau vârați în saci negri, cu tot cu perfuzie, cei decedați. Se moare într-o mie de feluri și la toate vârstele. Și-n suferință, și subit. Și nici nu știi cum e mai bine... Dar important e ca omul să părăsească demn această lume. Așa ca Mariana.

*

08.04.2023.

Aproape în fiecare an, de când am început să o vizitez pe Mariana în Germania, Hansi ne ducea la o mănăstire catolică, unde, la începutul secolului trecut, Maica Domnului, Fecioara Maria, s-a arătat la cinci copii. La „Statue Rosenkönigin” din Erlangen. După operații, în convalescențele mele germane, știam care îmi e drumul. De aceea, în decembrie, când am aflat că Mariana e suferindă, am trimis-o degrabă la Erlanger. A fost. Mi-a trimis o poză ca să mă conving că e acolo.

– Am fost, Anișoara! Și mă bucur. Doar că... Vom vedea ce îmi va rezerva Dumnezeu.

- Va fi bine, ai să vezi!
- Anișoara, să treacă cele patru ședințe de imunoterapie. Pe urmă... toată viața va trebui să le fac!
- Nu pot procesa așa repede ce-mi spui. Dar... am înțeles că... imunoterapia nu e așa agresivă! Ajută corpul să lupte.
- Te rog! Nu mai vorbi despre boală. Sunt bine, nu mă doare nimic. Și, oricum, terapia o voi începe abia în 10 ianuarie.
- Foarte târziu!
- Nu am găsit un termin mai apropiat, sunt sărbători.

*

Ori de câte ori adăugam ceva nou la casa noastră de la Ocna de Fier, îi trimiteam poze. Dacă voiam să ne cumpărăm ceva, îi ceream părerea. Nu prea ieșeam din cuvântul Ei. Mi-a spus odată: „Unde-i Mama, să vadă că și Adi poate să lucreze ca Hansi?!” Am tresărit la duioșia gândului Ei. Anul trecut am întrebat-o dacă e de acord să ia parte la o întâlnire a tuturor verișorilor. A răspuns cu entuziasm inițiativei noastre. A venit la Timișoara în mai și a stat o lună. Am stabilit să ne vedem cu toții la restaurantul Harold's. Ce frumos a fost! Stătea la marginea mesei, ca și cum s-ar fi pregătit de plecare. Îmi vine acum în minte masa Moromeților, cum erau toți așezați în jurul ei, în ordinea plecării... După acea întâlnire, am rugat-o să vină măcar o dată la Ocna de Fier. Trebuia să o

iau din Deta, de la cumnații ei, Lucica și Franzi. Cum prietena mea Silvia-Gabriela Almăjan a avut drum în Timișoara, dată fiind o întâlnire a Școlii noastre de literatură, am rugat-o pe ea să facă un mic ocol pe la Deta, ca să o luăm cu noi pe Mariana.

Când, după câteva luni, i-am povestit lui Gabi prin ce trece Mariana, s-a îngrozit. Și ea, și fratele ei au avut probleme cu rinichii. Dar nu așa!

Atunci, am rugat-o pe Silvia-Gabriela să-i transmită fratelui său, preot la Banloc, că îl rog să o pomenească la Sfânta Liturhie pe Mariana, pentru sănătate.

Acum... pentru liniștirea sufletului adormitei roabe a lui Dumnezeu Maria-Magdalena, numele Ei de botez.

*

În iunie, anul trecut, eu și Mariana ne-am întâlnit la Mall cu soția lui Cristi, Moni. Erau cu micuța lor, Elena. O minunăție de fetiță, Elena! I-am luat măsurile la hăinuțe, în ideea că, la Nürnberg, vom merge să căutăm ceva frumos. Și pentru ea, și pentru nepoata Mirelei, Estera. În Timișoara, eu nu prea pot umbla prin magazine. Nu am nici timp, dar nici cu cine! Cum pășesc foarte încet, e un chin pentru cel care e lângă mine. Așa că ieșirile cu Mariana, în Nürnberg, erau ca un balsam pentru sufletul meu. Și al Ei! Obosită de prea mult mers, mă mai așezam pe câte o canapea ori pe vreun scaun, depinde ce îmi apărea în cale. În tot acest timp, ea scormonea raioanele,

când pentru mine, când pentru Estera sau Elena. Era inegalabilă în a găsi acul în carul cu fân. Nu se lăsa până nu rezolva toate problemele. Îmi vor lipsi aceste ieșiri. Micile noastre aventuri, în care împlăteam, atât de eficient, plăcutul cu utilul. Îmi lipsește deja atât de tare Mariana! De când sufletul Ei și-a luat zborul, îmi vine să strig după Ea. Azi-noapte m-am trezit fiindcă o strigam.

Mariana, iartă-mă! Nu-ți face nicio grijă pentru mine. Sunt bine. Voi merge la sală. Du-te liniștită în ale tale. La revedere!

*

Sunt la Ocna de Fier, numai cu Adi. Am timp. Îmi fac curaj să citesc mesajele Marianeii de pe whatsapp.

„Am voie să mă duc acasă și să aștept rezultatul de la Biopsie. După aceea, se stabilește tratamentul. O să dureze două săptămâni”. A durat mai mult. Din păcate, nu mult... mai mult. Rezultatul autopsiei – catastrofal. Și investigațiile ulterioare dădeau la iveală alte și alte tumori...

„V-am speriat pe toți!” Da, Mariana. Ne-ai speriat foarte puțin spus. Ne-ai zdruncinat din temelii. Dar te iertăm și dragostea noastră pentru tine e din ce în ce mai mare.

„Nimeni nu mă poate ajuta... numai Cel de Sus”. Mda, a comentat Doamna Doctor Dumele. În România, cu un asemenea diagnostic, pacientul este trimis acasă și moare. În Germania, e altceva. Ei țin cu dinții să-și salveze pacienții. Speram să fie așa. N-a fost.

„Eu încerc tot timpul să nu mă gândesc..., de aceea... încearcă și tu să nu îmi amintești”. Nu-ți mai amintesc nimic. Mă rog neîntrerupt pentru tine. Îți ajung rugăciunile mele?

„Acum am ora de dormit. Hansi mă obligă să dorm două ore. Pe deseară sau pe mâine!” Mă înnebunea când mă amâna așa. Am văzut apoi cât de obosită era. Nu mai putea face absolut nimic. Când dormea, uita...

A primit în noiembrie o floare de la Radu. Mi-a trimis un filmuleț cu floarea: „A rămas frumoasă, ca în prima zi! Arată-i lui Radu!” (Cât de minunat a vorbit Radu despre Ea, când ne-am întâlnit pe drumul de întoarcere din Germania! Avea toate cuvintele la el. Copil bun Radu. Ca și Ana, soția lui, prietena mea din a doua facultate). Flori vii pe al tău mormânt, Mariana!

– Mariana, vreau să vin la tine. Dacă nu acum, peste trei-patru luni...

– Fac curățenie!

– I-auzi! Hai și la mine!

– Vrabia mălai visează!

– Nu... Vino la mine și n-ai să faci nimic.

N-o să mai am nici măcar asemenea conversații. Când a murit Tata, am plâns, la Mama, am plâns iar. Acum? Mă-nțeapă inima... Aștept noaptea, poate am să vorbesc în vis cu Mariana despre inima mea. Sau îmi spune Ea ceva...

*

Floriile. Timp sacru. Iisus intră în Ierusalim. E slăvit. Se sărbătoresc azi toți cei ce poartă nume de floare. E și onomastica mea: Violeta. Nu cu totul tristă, cum mă așteptam să fie. Am fost vizitată la Ocna de Fier de verișoara mea primară Corina și de nepotul meu Victor, fiul ei. Am aprins două lumânări mari, roșii, pentru sufletele Mariane și al lui Titi, închipuindu-ne că stau unul lângă altul în cer și își vorbesc liniștiți, ca noi. Ce amăgiri! Nici noi nu suntem liniștiți.

*

Am deschis albumul de familie. Am căutat fotografii cu Mariana și cu mine. Voiam să-mi fac acest cadou de ziua numelui. Îmi amintesc aproape fiecare episod. Fotografia cea mai dragă sufletului meu datează de când Mariana era în clasa a XII-a, iar eu în clasa I. Mică, sclipindu-mi ochii de mândrie că am o soră așa de frumoasă. Am fost atunci la fotografia de vizavi de Casa Studenților, lângă Plăcintăria Stoica, unde se mâncau plăcinte grecești, pogăcele cu jumări și crempite. Mariane mult îi mai plăceau...

Corina s-a oprit la Biserica din sat și mi-a adus un mănunchi de ramuri de salcie plângătoare. Le privesc altfel în acest an.

*

Pe la cinci după-amiaza am plecat, cu rudele mele, spre Timișoara. În drum spre casă, am oprit și pe la Miruța

mea. A ținut din tot sufletul să ne vedem. Să-mi înmâneze sălciile pe care le-a luat special pentru mine din piață și de la Biserica din Dacia. Am vorbit de parcă ne-am fi despărțit ieri. Nu ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, fiindcă Mirela mi-a spus, înainte de toate: „Condoleanțe!”, dar parcă n-am fi fost departe una de alta două luni. Nici n-am fost. N-a existat zi în care să nu vorbim, să nu ne sfătuim, să nu veghem la ceea ce credeam noi că ar fi binele Mariane, al sufletului Ei. De ce mare sprijin ne-a fost tehnologia!

Floriile ortodoxe le-am petrecut, până la urmă, tot cu Mariana, închipuindu-mi, clipă de clipă, grădina Ei. De acolo, din vedenia grădinii, am vorbit, aievea, la telefon, cu Patricia. M-a informat că a fost de dimineață la cimitir... Eu? Când voi mai merge la Nürnberg...? m-a întrebat.

Trag o linie, ca la capăt de drum. Dar nu de sfârșit implacabil. O linie întreruptă. Mai e de luat în calcul și... o proiecție metafizică. Să mă rog, deci, pentru Ea.

Ruga-mă-voi, Doamne!

Topindu-mi ruga, topindu-ne ruga, în ruga Psalmistului:

„Întoarce-Te, Doamne; izbăvește sufletul meu,
mântuiește-mă, pentru mila Ta” (*Psalmul 6, 4*).

Convingerea mea, deseori exprimată, este că valoarea și rezistența la timp ale unei opere literare sunt asigurate de cantitatea de ființă adusă de autor în acea operă, prin ființă înțelegându-se sinteza de nepătruns dintre viață și moarte.

Această sinteză abisală, această mare și pe veci nedezlegată taină a condiției noastre, este substanța vitală a poveștii de dragoste sui-generis *Memento vivere. Cartea Marianeii*, în care eroina (în fapt, autoarea însăși) relatează agonia și moartea surorii sale mult iubite, în strânsă și dureroasă împletire cu evocarea propriei supraviețuiri.

Memento vivere. Cartea Marianeii (cea de a treia carte a Anișoarei-Violeta Cîra, după *Realismul simbolic*, 2018 și *Drumul spre sens*, 2020) îi oferă cititorului reflexiv și sensibil exact experiența existențială și lectura gravă, ziditoare, pe care, cu siguranță, le căuta.

EUGEN DORCESCU